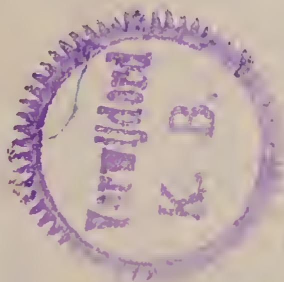
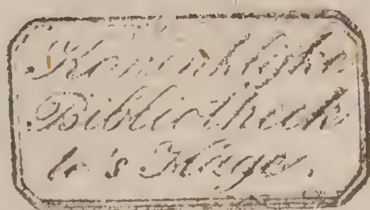
COMMENTARII
DE REBVS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XXXI. PARS I.

LIPSIAE, MDCCLXXXIX.
APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.
Venduntur etiam
Londini apud Pr. Elmsly, Edinburgi apud Elph. Balfour, Lugd. Bat. ap Fratres Luchtmann, Parisiis apud Barroi Iunior. Venetiis apud Io Bapt Pasquali, Milano apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud Laurent. Giraud, Florentiae apud Ios. Molini, Holmiae apud M. Swederum, Lisbonnae apud M. Borell et Socios. Lausannae apud I. H. Pott.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

LECTVRIS

S. D. P.

IOH. GEORG. FRIDERICVS FRANZIVS

PHILOS. AC MED. D. ET P. P. ETC.

Delegata poſt obitum Cl. LESKII edendorum continuandorumque de rebus in ſcientia naturali et medicina geſtis ad nos commentariorum cura, laeta dulciaque ſubinde concepimus gaudia, quae totum animum noſtrum multis de cauſis iiſdemque grauiſſimis penetrarunt, occuparuntque, atque nos excitarunt, vt omnes noſtras cogitationes curaſque conferremus in litterarium hocce opus, quod per vniuerſam Europam ſibi conciliauit auctoritatem maximam, atque amicos comparauit quam plurimos. In communionem enim laudis et honoris venire jam mihi licet, quem ſolum hoc et vnum opus, quod lingua Latina in Germania de rebus medicis et phyſicis promulgatur, penes indigenas et apud exteras nationes politas atque optime cultas ſibi peperit, atque nos per litterarium commercium cum Anglis, Francogallis, Heluetis, Italis, Luſitanis, Hiſpanis, Suecis, Danis, Ruſſis, popularibuſque adeo noſtris, junxit intimius. Magnam praeterea percepimus voluptatem ex ſociis ipſis, qui ſuis laboribus penes anteceſſores noſtros hoſce ornarunt

runt, atque gloriam eorundem maiorem in modum amplificarunt atque auxerunt, et quorum quamplurimi nobis quoque fauere ac ſuis ſtudiis arduum hoc opus ſuſtinere, nosque, quantum fieri poſſet, ſubleuare decreverunt, atque dextra fideque humaniſſime data ſpem noſtram non tantum impleverunt ſed etiam ſuperarunt, effeceruntque vt celerior continuatio ſtatis temporibus ob copiam recenſionum ſelectiſſimarum fieri potuerit. Nonnulli autem ob negotiorum grauitatem, varietatem, ac multitudinem impediti, nobis adeſſe non amplius potuere, quod ſane admodum aegre tulimus. Iuſtiſſimum tamen illum moeroris ſenſum compenſarunt ac prorſus diſpulerunt, alii viri in eorundem locum ſurrogati, aeque eruditionis elegantia ac doctrinae copia inſignes et praeſtantes, et in promiſſis humaniſſime nobis factis exſequendis promptiſſimi ac conſtantiſſimi. His acceſſerunt alii viri et generis nobilitate et litterarum amplitudine et artium cultura egregie inſtructi, qui ſuis conſiliis ſapientiſſimis, relationibuſque nouis ad rem noſtram pertinentibus, nobiſque vtiliſſimis ac gratiſſimis, nobis ſuccurrere, animumque noſtrum mirifice exhilarare beneuole ſtuduerunt. Praeprimis vero hoc litterarum genere, quo hiſtoria litteraria medica, quae et prodeſt et oblectat, et qua noſmet ipſi ducimur trahimurque, incrementa indies capit maiora, ita excitati ſumus, vt huic operi continuando eo lubentius operam noſtram dicaremus atque manus admoueremus noſtras,

quo

quo antiquus ille honos, ad quem commentarii euecti fuerant, ſartus tectuſque conſeruaretur, noſque virorum doctorum aſſenſum, quo nihil carius jucundiuſue nobis accidere poterit vnquam, promereri videremur.

Noſtri autem labores iam incipiunt a parte tertia voluminis XXIX. et tunc quidem libenter quaedam de noſtris conſiliis eſſemus praefati, niſi alia haec diſſuaſiſſent; commodius ſiquidem aptiuſque nobis viſum eſt haec fronti Decadis IV. imprimere, quam iam fauente Deo, fauſtis, boniſque incepimus auſpiciis. Omniſque opera, vniuerſumque ſtudium in concinnandis redigendiſque commentariis hiſce verſabitur in eo, vt egregia exempla anteceſſorum noſtrorum, b. LVDWIGII, auctoris, b. REICHELII et b. LESKII, continuatorum intuendo, eo tendamus, vt veſtigiis horum virorum inſiſtamus, atque eadem diligentia, aſſiduitate et conſtantia id curemus, ne vllo vnquam tempore gratia lectorum excidamus noſtrorum.

Officii autem noſtri ratio a nobis exigit, atque adeo leges humanitatis, quas violare religio nobis eſt, iubent, vt eos commemoremus, quibus nos obſtrictiſſimos ſentimus, et quibus omnia fere debere nos in continuandis his commentariis profitemur, cum ſuis ſtudiis auctoritatem dignitatemque huic operi conciliare ſtuduerint, quae iure a nobis laudari non tantum palam debent, ſed etiam gratias vt ipſis hac ſcribendi opportunitate agamus decen-

tiſſi-

tiſſimas a nobis poſtulant. Antiquam enim fidem et integerrimam amicitiam, qua LESKIVM ſunt complexi, mihi quoque exhibuere, atque fauore ſuo me proſequuti ſunt, Ill. KAESTNERVS, Venerandus ſenex, ex cujus ſcholis me olim prodiiſſe grata animi recordatione glorior, et Ill. IOH. ANDR. MYRRAY, cujus propitium in nos animum multis celebramus nominibus, et qui profeſſ. munere in Acad. Georgia Auguſta cum laude funguntur, quibus accenſendus eſt Ill. LAVR. CRELLIVS, Conſil. in rebus montanis et Profeſſor in Academia Iulia meritiſſimus, qui per plurimos iam annos ſuo prorſus ſingulari nos dignatus eſt amore, ac denique laudandus a nobis diligentiſſimus et Cl. IOH. THEOPHILVS BIEDERMANNVS, apud Freybergenſes medicus practicus. E noſtris autem nobis adeſſe conſtituerunt Conſ. IOH. SAM. TRAVG. GEHLER, Phil. et I. V. D. Senator Lipſienſis, de cujus in rebus phyſicis limato iudicio atque doctrina egregia theſaurus ejuſdem phyſicae alphabeticus luculentiſſimum prae caeteris perhibet teſtimonium; Experientiſſimi et Clariſſimi IOHANNES HEDWIG, CHRISTI. GOTTH. ESCHENBACH, CHRISTI. FRID. LVDWIG, CAR. GOTTL. KÜHN, ERN. BENIAM. THEOPHIL. HEBENSTREIT, et IOH. THEOPHILVS DAEHNE, Philoſophiae et medicinae Doctores ac Profeſſores, et tandem CHRISTI. MART. KOCH, medicinae Candidatus digniſſimus.

His collegis ac ſociis, qui olim et nunc hiſce commentariis concinnandis laudabilem

ſuam

ſuam impenderunt operam, acceſſerunt alii, videlicet Exp. V. ADAMVS MICH. BIRKHOLZ, ac Med. D. Fac. med. Lipſ. aſſ. et Collegii Maj. Ppum. collega, Exp. V. ADOLPHVS MVRRAY, M. D. et anatom. ac chirurg. P. Vpſalienſis meritiſſimus, Ill. V. REMIGIVS WILLEMET, Decanus Pharmacopoeorum ac Princeps, et Demonſtrator Chemiae et Botanices in Academia Nanceiana, et ob exquiſitioris eruditionis copiam, humanitatis laudem et amicitiae conſtantiam maximopere a nobis celebrandus, Cl. IOH. FRANC. CARRERE Conſil. ord. med. Regis Galliarum, ob egregia ſcripta celebratiſſimus, Cl. BACHER, Doct. regens Fac. med. Pariſinae, auctor diarii ad med. pharmac. et chirurgiam pernentis, Cl. BERTHELON DE S. LAZARE, in ſcientia naturali inſtructiſſimus verſatiſſimusque, GOVLIN, qui optime de rebus medicis meruit, Cl. ROGEZ et LA METHERIE in phyſicis ſibi maximam laudem praeprimis ob diarium phyſicum, in orbe litterario comparantibus, Cl. PARMENTIER, qui multa egregie ſcripſit, et Cl. MELLIN, editor miſcellanorum Francogallicorum cum applauſu ſuſceptorum. Sed non in Francogallia tantum, ſed et in Italia, praecipue Bononiae nobis beneuole ſua opera adfuit Cl. IVL. CAESAR CINGARI, Inſtituti Bononienſis ſocius, atque ex Magna Britannia nobis nominandus eſt Cl. SAMVEL FOART SIMMONS, ſocietatis medicae Londini florentis Praeſes grauiſſimus.

Hac occaſione non poſſumus non ſilentio praeterire quoſdam noſtrorum diſcipulorum, ingenio et doctrina egregiorum, quorum laudis partem nobis quidem modeſte vindicare tribuereque poſſumus, quique nobis ſuadentibus quoſdam labores neque inuita ſuſcepere Minerua et quorum egregria exempla, vti ſperamus ac certo confidimus, alii quoque ſequentur. Sunt vero optime ſpei iuuenes, qui ex parte iam ſcriptis ſpecimina ſuae qualiſcunque eruditionis edidere, et quidem Cl. CAROLVS CHRISTIANVS LEBRECHT WEIGEL, Phil. ac Art. liberal. Magiſter et Med. Baccal. SALOMO CONSTANTINVS TITIVS, Medicinae Candidatus, TITII Excell. Profeſſoris Vitembergenſis filius digniſſimus; BERNH. GOTTLOB SCHREGER, Med. Bacc. et humaniſſimus et humaniorum litterarum cultor indefeſſus; IOH. CHRISTI. GOTTLOB BAVMGARTEN, Medicinae Bacc. multifariae eruditionis Baumgarteniae haeres, quippe ex hac ipſa ſtirpe ortus; ac denique ANTON. GREGORIVS EYSOLD, Med. Bacc. qui ob praenomen aut alia de cauſa ad gloriam GREGORY celeberrimi Angl. adſpirare videtur.

Monitis quoque, conſiliis, relationibus ſuppeditatis, aliiſque humanitatis officiis multum nobis profuere, ſtudiaque noſtra excitauere Generoſiſſ. IOSEPHVS BANKS, Eques ac Societatis R. ſcientiarum Londinenſis Praeſes Grauiſſimus, ad cineres vſque multis nominibus a nobis colendus venerandusque, Cl. CAROLVS PETRVS LAGARD, eiuſdem ſocietatis regiae ſecre-

cretarius optime meritus, Cl. SEBASTIANVS CANTERZANVS, instituti Bononiensis et scientiarum Academiae secretarius, nobis carissimus ob multa praestita egregie humanitatis ac beneuolentiae prorsus singularis officia, Cl. FERDINANDVS IOSSIVS, Academiae Florentinae secretarius, cuius humanitatem ac beneuolentiam publice praedicare tenemur. Iure meritoque essemus accusandi, nisi honorificam facere vellemus mentionem, Cl. VICQ D'AZYR, Societ. med. Paris. Secret. Cl. BROVSSONET Secret. academiae rei agrar. Parisinae, Cl. GILIBERTI D. med. et Direct. Acad. Lugdun. et de LA TOVRETTE, eiusdem acad. secret. aeque ac AVCT. DE FROBERVILLE, Acad. Aurelian. secret. et DVBOIS DE SOSSEVX, Atrebatensis academiae secretarii, atque Cl. LVCHTMANNS, artis obstetriciae Prof. Traiectini et Societ. ibidem florentis Prouincialis secretarium, quorum omnibus ac singulis ob praecipua fauoris integerrimi documenta et humanissime praestita officia nobis perquam honorifica, gratias decentissimas humanissimasque agimus.

Praelibatis his ad aliud caput aeque necessarium ac vtile pervenimus, spectans potissimum ad rationem ac viam, qua in continuandis his laboribus ingredi volumus. Exstiterunt quidem multi, prouti communiter fieri solet, auctores suasoresque, qui, vt mutata prorsus facie commentarii prodirent, inposterum cuperent, atque consilia suggererent de iis quae addenda, demenda atque eiicienda

da eſſent. Patientes quidem iiſdem praebuimus aures, at ipſis obſequi a nobis minime potuimus impetrare. Ipſimet cum hac decade titulum tranſformare conſtitueramus, quia latinae aures priſtinum commentariorum de rebus in ſcientia naturali et medicina geſtis minime ferre viſae ſunt, ideoque eos nouos commentarios ad hiſtoriam naturalem et medicinam pertinentes nominare maluimus, at aequa lance librata illud abiecimus conſilium, atque priorem retinuimus eam praeprimis ob cauſam, ne μικροφίλοτιμοι eſſe, atque in rebus minimis aliquid quaerere videremur, ſufficit itaque hoc loco nobis tritum illud: in verbis ſimus faciles, modo conueniamus in re.

Neque in ipſis libris recenſendis alium ſequendum eſſe ordinem ac morem, quam antiquum illum neceſſarium eſſe duximus, qui per longam annorum ſeriem probatus erat, et a quo tantummodo poſt LESKII obitum, antequam ad nos cura commentariorum erat deuoluta, quidam, quibus tunc res commiſſa erat, deflexerunt. Penes enim maiores noſtros vſu fuit receptum, vt ingenue, modeſte, vere, iudicia ab omnium partium ſtudio remota de libris lata, in chartas coniicerentur, qui mos vt doctos aeque ac graues quam maxime decet viros; hunc itaque reſtituere, huic totos nos accommodare conſtituimus; neque permittemus vnquam, vt contumeliis iniuriiſque ingenuis et liberalibus viris indignis, aliquis

quis petatur aut lacesſetur. Igitur in vniuerſum omnes recenſiones, contumelias, iniurias, cauillationes, ironias, ſatyras ſpirantes deprecamur, ac ſedulo fugimus, quamquam ſeculi genius eas aliquo modo ferre videatur; potius hoc nobis ſumſimus, atque in eo conſtanter perſeuerabimus, vt vel ſolum argumentum libri, ex quo lector, qualis ſit liber facile iudicare poterit, indicemus, aut eius nullam faciamus mentionem. Sic enim a multis incommodis, rixis, altercationibus, conuitiiſque erimus immunes, ac tranquille viuere poterimus. Facile quoque fieri poteſt, vt ob aliquam recenſionem iniquam ſuſpicio in inſontes cadat viros, cuius rei hiſtoriam ex litteris, haec nobis ſcribentibus, et ab Ill. SCHREBERO ad nos datis, cum noſtris communicabimus lectoribus. Siquidem recenſio LINNAEI IVN. *ſupplementi plantarum* falſo tributa fuit a quibuſdam V. Ill. SCHREBER, qui tamen, ſi etiam nobis nulla eſſet fides, vt ex praefationibus antecedentibus et noſtra conſtat, non fuit, neque eſt inter eos, qui manus ſuas huic admouerunt operi, et libenter verum huius recenſionis nominaremus auctorem, ſi nobis innotuiſſet ille, at eam prelo commiſſam fuiſſe antequam nos praefuimus huic operi, prouti id temporis ratio, qua acceſſimus, declarare poterit. Et ita me Deus amet, neque conceſſiſſemus, vt talis imprimeretur recenſio, neque in poſterum conceſſuri erimus. Hoc vero certiſſime affirmamus SCHREBERVM doctiſſimum omni carere culpa.

Tan-

Tandem omnes doctos physicos, naturae scrutatores, medicos et chirurgos peramantor inuitamus, vt si tempestiue scriptorum suorum cupiant fieri mentionem, eadem ad me huius operis directorem, solutis publicis vectigalibus mittant, aut ad officinam librariam Gleditschianam, nosque promittimus, ea, quam citó fieri possit, in nostris commemorari commentariis. Haec quoque dicta sunto de relationibus nouis nobiscum communicandis: Librariis quoque omnibus nostra opera erimus praesto semper, si libros quos sumtibus suis promulgarunt recens editos, nobiscum communicabunt. Tandem curabimus vt propediem Decadis Tertiae index, qui iam sub prelo manibusque sudat, prodeat, atque promittimus simul sanctissime, prouti hucusque factum est, in eo omnem operam studiumque nostrum collocare, vt statis temporibus et non interrupta serie, vna pars alteram et sic porro excipiat. Scripſ. Lipsiae Kal. Ianuar. CIƆ IƆ CC LXXXIX.

I.

NICOLAI IOSEPHI IACQVIN Collectanea ad Botanicam, Chemiam et hiſtoriam naturalem ſpectantia, cum Fig. Vol. I. Vindobonae ex officina Wappleria 1786. 4. pagg. 386.

Variis de cauſis motus eſt atque excitatus ad mutationem tituli huius operis, quod olim ſub nomine Miſcellaneorum Auſtriacorum prodierat, et cuius hocce volumen continuatio eſt, atque tertium Volumen Miſcellaneorum conſtituit, prouti etiam ſic interdum in Iconibus Stirpium rariorum alibique ab ipſo auct. Cl. laudatur; ne igitur aliquis cogitet haecce collectanea ab ipſis miſcellaneis eſſe diuerſiſſima, haec praemonere libuit. Grauiſſimas autem inter cauſas, quibus eſt permotus hunc titulum praefigere, haec principem occupat locum, quia maiorem ſplendorem externum huic operi voluit conciliare, ſiquidem vilior in prioribus voluminibus adhibita charta, nec tabulis prae paruitate accommodata quamplurimis diſplicuit, et quamquam pretii augmentum exinde acceſſerit, tamen illud minime improbandum eſſe videtur, cum ipſe liber amicis harum litterarum eo carior eſſe debeat atque acceptior. Continentur autem in hoc Volumine.

1. *Reu.* FRI. XAV. WVLFEN *minera plumbi ſpatoſa Carinthiaca* *) Deſcribitur autem LVIII Plumbum ſpatoſum dilute citrinum lamelloſum, lamellis maioribus irregularibus, preſſe aggregatis, erectis vel obliquis. Bleybergae e veteri St. Matthaei fodina. LIX. Plumbum ſpatoſum rubrum ſemipellucidum, cryſtallis minimis, denſe aggregatis, partim

p. 3.

p. 4.

*) Contin. ad Miſc. Vol. 2. p. 159.

tim triangulari pyramidalibus, partim triangulari-
columnaribus, in altera extremitate pyramidaliter
acuminatis, tum etiam aluminaribus octolateris,
etiam irregulariter multilateris, et rotundatis. Ex
fodina Bollenienſi ad montem Velach prope Bley-
bergam, ſuper Zinco ſpatoſo druſico albo et pel-
p. 6. lucido. LX. Plumbum ſpatoſum excolor aut metal-
licolor, ſplendens, cryſtallinum, cryſtallis polyedris,
partim regularibus, partim irregularibus, in elon-
gato ouatas et paralellas ſeries ordinatis. Bleyber-
gis ex fodina St. Chriſtophori ſuper minera Zinci
p. 7. hepatica, lamelloſa, micante et albocinerea. LXI.
Plumbum ſpatoſum, triſte flauum, ſubdiaphanum,
ſolidum, ponderoſiſſimum; partim amorphum;
partim ſtratoſo-laminoſum. Laminis ſtratorum
lineam craſſis, anaſtomozantibus, aut inordinato
mutuo ſe decuſſantibus: cellulaſque vagas, inanes,
aut calcareo aequabili albido, margoque indurata
rufa, aut flauente farctas, formantibus; efflores-
cens in ſuperficie, cauerniſque partim in lamellas
accumulatas tetra- aut octogenas; partim et in cry-
ſtallos homogeneas, conferte aggregatas, cubicas,
parallelopipedicas, ſelenitico-decaedras, teſſaro-
decaedraſque, ſiue ſeleniticas acie marginali reſecta.
p. 8. Ex St. Mathaeo. LXII. Plumbum ſpatoſum, idem;
an ex fatiſcentiae principio? an ex iniuriis duntaxat
aeris ſubterranei? extus bruneum, ſiue rufo-fuſ-
cum, nitoris diaphanitatiſque expers. LXIII. Plum-
bum ſpatoſum flauum opacum, aut et ſubdiapha-
num, ſolidum, amorphum; ex parte etiam ſubſtra-
toſum; fractura recente, vitri inſtar nitente; abiens
ſuperficie ſua, tum et in cauitatibus, in cryſtallos
homogeneas druſice aggregatas, inordinato polye-
dras; fruens ſinu ſuo galenam plumbi ſolidam areis
magnis micantem, fatiſcentem ex parte in ochram
plumbi atram, opacam, cohaerentem, intra digitos
tamen

tamen facile friabilem ad flammam fiſtulae ferruminatoriae ſuper carbone illico de ſe in plumbum regulinum fundendum. LXIV. Plumbum ſpatoſum flauum laminoſum; laminis ſpatoſo - plumbaceis percurrentibus calcareum aequabilem, ſolidum, impalpabilem, flauorufum, fractura arida argillae, opaca, non micante, nec ſquamoſa. LXV. Plumbum ſpatoſum obſolete flauens, ſolidum, ſtratoſum, ponderoſiſſimum, fractura vitrata nitente. LXVI. Plum- p. 9.
bum ſpatoſum ſaturo et obſcuro cerae flauae colore ponderoſiſſimum, nitens, ſubdiaphanum, magnis in fruſtis conglutinatum e meris laminis, lamellisque, et cryſtallis plumbaceo - ſpatoſis, ſeleniticis, cubicis, parallelopipediciſque, celluloſo - cauernoſum. LXVII. Plumbum ſpatoſum flauum ex parte lamelloſum, lamellis tetragonis, et octogenis vix lineam longis, latiſque; ex parte cryſtallinum. LXVIII. Pl. ſpatoſum cerae flavae colore ſemidia- p. 10.
phanum nitens cryſtallinum; cryſtallis magnis, cunei lati, in aciem acutiſſimam compreſſi, aut et ſilicum ſclopetariorum faciem et formam gerentibus. LXIX. Pl. ſpatoſum flauum cruſtoſum; cruſta ſoli- p. 11.
da, craſſa, inaequali, concauo - connexa, vndata; fractura recente vitrata, nitente. LXX. Pl. ſpatoſum elegantiſſime aurantiaco - flauum, ſubdiaphanum, reſplendens, cryſtallinum. LXXI. Pl. ſpatoſum ob- p. 12.
ſoleto cerae flauo - rufae colore, nitens, ſemidiaphanum, cryſtallinum. LXXII. Pl. ſpatoſum flauum diaphanum, partim granulare, partim cubico - cryſtallinum microſcopium, partim et lamelloſum. LXXIII Pl. ſpatoſum ſaturate rubro aurantiacum, ſubdiaphanum, nitentiſſimum, lamelloſum. LXXIV. p. 13.
Pl. ſpatoſum rubro - aurantiacum rubrumque ſubdiaphanum, cryſtallinum. LXXV. Pl. ſpatoſum obſcuro cerae flauae nitore ſubdiaphanum, nitens, cryſtallinum. LXXVI. Pl. ſpatoſum ſaturate aurantiacum, ſe p. 14.
midia-

midiaphanum, nitens, cryſtallinum. LXXVII. Pl.
ſpatoſum aurantiacum, ſemidiaphanum, reſplendens,
p. 15. cryſtallinum. LXXVIII. Pl. ſpatoſum diluto ſulphu-
ris colore, opacum, nitens, cryſtallinum LXXIX.
Pl. ſpatoſum partim aurantiacum, partim citrinum,
p. 16. ſemidiaphanum, reſplendens, cryſtallinum. LXXX.
Pl. ſpatoſum partim ſaturo partim emoriente iam ce-
rae flauae colore, ſemidiaphanum, nitens, cryſtalli-
p. 17. num LXXXI. Pl. ſpatoſum nigrum, opacum, ſolidum
amorphum, eroſocauernoſum, ponderoſiſſimum.
p. 18. LXXXII. Pl. ſpatoſum aurantiacum, ſemidiaphanum,
ſplendentiſſimum, cryſtallinum. LXXXIII Pl. ſpato-
ſum dilute citrinum, diaphanum, nitens, lamelloſum.
LXXXIV. Pl. ſpatoſum flauum, partim quadrato-
p. 19. lamelloſum, partim cubico cryſtallinum. LXXXV.
Pl. ſpatoſum flauens, partim ſolidum et ſpatoſum,
partim cryſtallinum. LXXXVI. Pl. ſpatoſum flauum,
cryſtallinum. LXXXVII. Pl ſpatoſum flauum, partim
p. 20. lamelloſum, partim cryſtallinum. LXXXVIII. Pl. ſpa-
toſum aquoſiſſime topazium, et ex topazino albeſ-
cens, pellucidum, nitens, lamelloſum. LXXXIX.
Pl. ſpatoſum aquoſe topazinum, et albeſcens, pel-
p. 21. lucidum, nitens, quadrato lamelloſum. XC. Pl. ſpa-
toſum dilute topazinum, albenſque pellucidum, ni-
tens, lamelloſum. XCI. Pl. ſpatoſum cryſtallinum
excolor, pellucidum, partim ex ſuperinducta galena
plumbi ſuperficiali, metallicolor, reſplendens et
diaphanum. Cryſtallis maiuſculis ex parte inordina-
te polyedris; ex parte etiam ſat ordinate figuratis,
diuerſimode tamen polyedris; cuius varietates ver-
boſius cum characteribus commemorantur.

p. 24. 2. NIC. IOS. IACQVIN *Valeriana Celtica.* Cuius
ſynonymia primum proponitur ſc. V. foliis integer-
rimis, radicalibus ouatis; caulinis linearibus, obtu-
ſis. V. Alpina paruo nardo Celticae ſimilis inodora.
Nardus Celtica. Nardus Celtica Dioſc. Nardus Al-
pina

pina f. Celtica. Nardus Celtica altera. Spica altera, fastigiato flosculorum ordine a praecedente differens, Spica Celtica. Accuratissimam huius plantae descriptionem ac delineationem debet Cl. Wvlfen. *Radix* perennis, teretiuscula, oblique horizontaliter serpens, ipsa aquose luteola, sed inuoluta squamis fuscis imbricatis, perichaetiorum instar ex emarcidis foliorum annotinorum reliquiis, segetem integram radicularum copiosissimam, praelongarum et iterato ramosarum, aquose itidem luteolarum, funiculorum ad instar, recta demittens, piper vehementissime ad capitis dolores usque redolens. Tali e radice multicipite integer quandoque cespes foliorum radicalium et caulium complurium enascitur. *Folia radicalia* crassiuscula et carnosa, oblongo-obouata, in petiolum decurrentia, integerrima, glabra, supra nonnihil nitentia, ac saturatissime viridia, subtus pallidiora. *Caules* ab vno ad quinque pollices alti, recti, teretes, striati, glabri; paulo supra basin foliis binis radicalium simillimis coniugatis, et basi connatis instructi; tum in medio pari altero foliorum etiam connatorum, sed linearium, elongatorum apiceque obtusorum. Reliqua vero folia et ipsa linearia, opposita et basi connata, multo tamen breuiora, occurrunt praecise in spica florum corymbosa, magis magisque breuiora, quo magis superiora. *Pedunculi* axillares, tandem foliis subiectis longiores, nudi, apice corymbosi simulque dichotomi, superiores successiue magis pauciflori, imo in summis etiam vniflori. *Flores* omnes hermaphroditi. *Germen* inferum, obuerse velut pyramidatum s. turbinatum, laeue, striatum, intra bracteolas minutas sessile, apice marginali annulo coronatum, ex pappo primum sursum reuoluto, dein maturitate in coronam concauam se explicante. *Calyx* nullus. *Corolla* supera, monopetala, tubulose infundibulifor-

p. 25

p. 26.

mis, breuiter pedicollata cum gibbo nectarifero breuissimo laterali, triste lutea, fauce hiante et limbo quinquepartito, laciniis ouato-acutis, subtus pallide rubentibus. *Stamina* tria, fauci inserta, non excedentia lacinulas corollae, vna cum *antheris* flaua. *Stylus* simplex, fauce longior. *Stigma* crassiusculum. *Semen* coronatum pappo plumoso explicato. Tota quidem planta, praesertim contrita, aromatico piperis odore, sed radix vehementissime pollet. Explicationem iconis Wulfeniae simul addidit, quam autem praeterimus cum absque figura aeri incisa
p. 27. non intelligatur, addimus tantum WVLFII animaduersionem: Talem enim plantam, qualem CLVSIVS exhibuit, et SCOPOLIVS refert, pedunculis verticillatis vel subuerticillatis se nusquam deprehendisse fatetur; Valerianarum enim genus pedunculos praecise oppositos affectare videtur. Nusquam ipsi obuia facta est in Carnioliae Alpibus; neque in Carcathiae montibus altissimis, tantum in iis Alpibus ipsi occurrit, a quibus calcareus lapis exulat, quaeque sa-
p. 28. xis constant compositis. De iconibus autem exhibitis iudicat paucos illam vidisse vivam. MATTHIOLI icon ad exemplar siccum expressa radicem, folia, stirpem, optime exprimit; sed caulis fictitius est. CLVSIVS habitum optime expressit, quam iconem repetiit GERARDVS, et dein eam inuersam I. BAVHINVS et CHABRAEVS. CAMERARIVS optime etiam delineauit, forte mutuatam a GESNERO, a MORISONO tandem repetitam. Eandem denuo, sed inuersam, et pedunculis lateralibus, male duntaxat vnifloris, donatam LOBELIVS delineauit. TABERNAEMONTANVS tribus istiusmodi caulibus plantam onerauit. PLVK-
p. 29. NETIVS propriam concinnauit, nec optimam. Quoad patriam illa semper Alpina est. CLVSIVS eam copiose nasci ait in Iudenburg. WVLFEN in Styria, Tyroli, Principatu Salisburgensi et in Carinthia, HALLERVS

in

in Heluetiae variis Alpibus et Alpibus Valeſiae plerumque ad Italiam vergentis, aliiſque montibus. SEGVIERVS copioſe in montibus Leſſiuicis in iugis Baldi et Alpibus Italiam a Germania ſeiungentibus. ALLIONIVS in paſcuis Alpium editiorum di Lanzo et Viu in monte Coniſio, Alpibus ſummis Valdenſium, illis ad Locanam; Courmajour vallis Auguſtae praetoriae et Graſſonei. I. BAVHINVS in montoſis Genuenſibus, Liguriaeque Alpibus ſterilibus. CAESALPINVS in Iſtria, Styria et Liguria. CAMERARIVS in montibus Valeſiae ſuperioris prope Sedunam. MATTHIOLVS in Alpibus Liguriae, Iſtriae, Carinthiae et Styriae. SCAPOLIVS in Alpibus Carnioliae non frequentem. Noſter in Auſtria et Villars in Delphinatu. Analyſis p. 30.
autem Chemica radicis, quae ſola in vſum trahitur, haec docuit Noſtrum. Illa etiam negligenter aſſeruata, odoris ſaporiſque tenax eſt, aqua deſtillata cum illa lacteſcit, odorem plantae validiſſime ſpirat, gaudetque ſapore non grato. Cohobata oleum aethereum abunde praebet, acre, amoenoflauum, vix ſe ſuper aqua extendens, ſed guttatim cohaerens, partim aqua ſpecifice leuius, partim vbique per aquam ſuſpenſum, atque ex hac vix ſeparandum, quod, prouti aqua in excipulo adſcendit, huius adhaereat firmiter parietibus; et oleum nullum aethereum habet ſibi ſimile. Decoctum amarum ingratumque eſt, et multum de odore plantae retinet. Extractum nigrum, amarum, ingratum, ad vnum granum aſſumtum, obviuntibus ingrato odore ſe manifeſtat. Deſtillata per ſe ex retorta dat phlegma aquoſum cum ſpiritu rectore, laticem acidum, et oleum empyreumaticum nigrum, ſpiſſumque. Vſta p. 31.
ſoluitur in cineres, qui ex quatuor vnciis radicis enati, elixando dimiſerunt grana ſex ſalis alcalini fixi vegetabilis, relictis terrae calcareae drachmis duabus cum viginti quinque granis. Ex vnciis de-

nique quatuor radicis, ope ſpiritus vini rectificati obtinentur longa digeſtione et ſubſecuta euaporatione drachmae ſex extracti ſpirituoſi. Vſus tandem pro more regionum varius eſt, in Styria quotannis magna copia eruitur. Iudenbergenſes magnos faſciculos mercatoribus, in Syriam et Aegyptum mercimonia conuehentibus, vendunt; ſiquidem Syriis et Aegyptiis celtica nardus maxime expetitur, vt balneis eam imponant. WVLFEN refert in ſua regione eius vſum eſſe exiguum, ibi enim in faſciculos colligitur, et ad arcenda inſecta adhibetur; aut ſuffimenti loco, plerumque a pauperculis, etiam ad infirmorum lectos, ſed odor eſt intolerabilis, efficitque capitis dolores. Graeci mercatores aulae Vindobonenſi duo aut tria millia florenorum quotannis pendunt pro privilegio excluſiuo, cum planta hacce in Turciam et ad Indos vſque commercium inſtituendi, atque eo fine ruſticos conducunt, quos Foſſores ſpicae dicunt, qui per Alpes Styriacas et Carinthiacas plantam eruunt, in faſciculos ligant, et pro librae demum pondere plantae ſiccae, ſemialterum aut duos crucigeros obtinent. Faſciculis his ingentia onerantur dolia, quorum ad tricena quouis anno Tergeſtum, ac inde vltra trans mare mit-
p. 32 tuntur. Odor multo vehementior, quam Valerianae vulgari, vires ex mente HALLERI promittit maiores, vnde ad neruorum inſtabilitatem, prouti valeriana ſilveſtris adhibenda, et magis valet. GEOFFROY vires eaſdem cum ſpica Indica ſtatuit; maiore tamen cum vtilitate in vrina cienda, ventriculo roborando, et flatibus diſcutiendis adhibetur. LINNAEUS illi virtutem antiſpaſmodicam, diureticam et anthelminticam tribuit. Hodie in Europa fere neglecta eſt, uſurpatur tamen in Theriaca et in puluere ſpecierum hierae pierae. Si DIOSCORIDIS deſcriptionem Nardi Celticae conſulimus, videtur ille de noſtra

planta

planta agere. Hanc autem intelligere ſub ſaliunca ſua non potuit VIRGILIVS, qui cum roſeto comparans loqui debuit de plantula apud Romanos vulgo obuia et notiſſima, nec de tali, quae ſola ad Alpium niues creſcit.

3. NIC. IOS. IACQVINI Obſervationes botani p. 33.
cae continuatae poſt. Vol. 2. Miſcell. auſtriac. p. 379.
Paucis eadem notabimus. LXIII. *Potentilla opaca*,
quam Hallerus cum ſua fragaria confudit. LXIV. *Lo-*
nicera Tatarica. LXV. *Aquilegia viridiflora.* LXVI. p. 35.
Sambucus racemoſa. LXVII. *Stachis Canarienſis.* Se- p. 37.
mina huius plantae a FRC. MASSON ex inſulis Canarienſibus accepit, atque rariſſimas plantas in horto produxit, quae aeſtatem ſub dio, hiemem in tepidario tranſigunt. Ex radice perenni et ramoſa caules plures annuatim attollantur bipedales, baſi adſcendentes, caeterum erecti, acute tetragoni, virentes, pilis albis hirſutiſſimi et ramoſuli. Folia ſunt oppoſita, petiolata, cordata, obtuſa, crenata, venoſa, inodora, vtrinque villis vix conſpicuis mollia, petiolo hirſuto. Folia ſuperiora magis ſunt oblonga et acutiora; ſumma lanceolata et acutiſſima. Verticilli ſexflori. Flores ſeſſiles, parum, ſed non ingrate odorati. Calyx villoſulus viret; laciniis lanceolatis. Corollae roſeopurpureae labium ſuperius eſt integerrimum. Labii inferioris diſcus ſupra faucem pallet cum punctis purpureis adſperſis. Antherae ex fuſco luteolae ſunt. Calyx in fructu augetur, et euadit campanulatus cum limbo patente. Reliqua ad amuſſim ſunt ad characterem LINNAEI. LXVIII.
Sida Carpinifolia. Ipſius MASSONIS titulum haec p. 38.
planta habet, quam in Madera detexit, ibidemque in
hortis monaſterii ad St. Franciſcum. LXIX. *Myagrum* p. 39.
arboreſcens in rupibus vmbroſis Teneriſae a MASSO-
NE detectum. LXX. *Cytiſus tener. Col.* Perianthium p. 40.
monophyllum, tubuloſum, erectum, acutum, bila-

biatum; labio ſuperiore bidentato, profunde ſecto,
laciniis lanceolatis, inferiore tridentato, dentibus
ſubaequalibus. *Cor.* Papilionacea, petalis omnibus
aequalibus. Vexillum ſubrotundum, emarginatum,
amplum, totum ad angulum acutum ex calyce pa-
tens, lateribus tandem parumper reflexis, vngue lon-
gitudine calycis. Alae oblongae, obtuſae, erectae,
laxae, a filamentis liberae. Carina dipetala, erecta,
alis ſimilis, ſed paulo anguſtior. *Stam.* Filamenta de-
cem, diadelpha; ſimplex et nouemfidum vix ad di-
midias connatum; ſitu erecto Antherae ſimplices,
oblongae. *Piſt.* Germen ſubulatum, hirſutum. Sty-
lus filiformis, glaber, erectus, ſuperne inflexus.
Stigma ſimplex. *Per.* Legumen oblongum, acumi-
p. 41. natum, compreſſe - planum. *Sem.* Pauca, rotunda-
to-reniformia, compreſſa. LXXI. *Sinapis millefolia.*
p. 42. LXXII. *Caſſia multiglanduloſa,* quam MASSON Caſſiam
nouam, Noſter multiglanduloſam appellat a nume-
p. 43. ro glandularum. LXXIII. *Caſſia ruſcifolia.* Semina
in Maderae rupibus a MASSONE collecta fuere. No-
men triuiale illi indidit Noſter a ſimilitudine aliqua fo-
p. 44. liorum cum Ruſci aculeati foliis. LXXIV. *Chryſocoma*
p. 45. *dichotoma.* LXXV. *Echium candicans.* LXXVI. *Plantago*
Aegyptiaca, quam ſquarroſam LINNAEUS appellat.
p. 46. LXXVII. *Dolichos Soia.* LXXVIII. *Mimoſa ſpecioſa.*
p. 48. Floris charactere hoc gaudet: *Cal.* Perianthium
monophyllum, tubuloſum, erectum; limbo quin-
quefido, acuto. *Cor.* monopetala, infundibilifor-
mis, calyce triplo longior, ad vnam tertiam quin-
quefida; laciniis lanceolatis, acutiuſculis, erectis.
Stam. Filamenta circiter viginti, capillaria, omnium
longiſſima, erecta, baſi connata in cylindrum, orta
ex receptaculo communi. Antherae geminae, in-
ſidentes puluinar proprio in apice filamentorum.
Piſt. Germen oblongum, compreſſum, glabrum.
Stylus capillaris, erectus, ſtaminibus longior. Stigma
ſim-

ſimplex, obtuſum. LXXIX. *Sida atroſanguinea.* Sidae p. 49.
paniculatae non eſt affinis, potius propius ad Sloaneanam Sidam viſcoſam accedit, deſideratur tantummodo in illa, viſcoſitas, nec aurantiaci ſunt flores. LXXX. *Solanum marginatam.* LXXXI. *Solanum* p. 50.
fuſcatum. LXXXII. *Scorzonera Taraxacifolia.* LXXXIII. p. 52.
Lactuca intybacea. LXXXIV. *Verbeſina gigantea.* p. 53.
Cuius character fructificationis eſt: *Cal.* communis oblongus, imbricatus; ſquamis plurimis, anguſte lanceolatis, erectis, compactis, concavis, pleriſque aequalibus. *Cor.* compoſita, radicata. Corollulae hermaphroditae plus minus decem in diſco. Feminea vnica in radio. Propriae hermaphroditis infundibuliformes; calyce paulo longiores; limbi quinquefidi, laciniis lanceolatis, acutis, patentiſſimis. Femineae lingulata; limbi trifidi laciniis linearibus potentiſſimis, omnibus extrorſum verſis. *Stam.* hermaphroditis. Filamenta quinque, capillaria, breuiſſima, Anthera cylindrica, tubuloſa. *Piſt.* hermaphroditis et feminae. Germen ovale compreſſum, muricatum, ex vno latere Scabro - ariſtatum. Stylus filiformis, longitudine ſtaminum. Stigmata duo, ſubulata, reflexa. *Per.* nullum. Calyx immutatus. *Sem.* hermaphroditis et feminae ſolitaria, figura germinis vniariſtata. Pappus alius nullus. *Rec.* paleaceum. Palea vnicuique flori aſſidet ex regione ariſtae lanceolata - oblonga, concaua, acuta, ciliata, longitudine calicis. LXXXV. *Albuca* p. 55.
Abyſſinica. LXXXVI. *Carduus Arabicus.* LXXXVII. *Euphorbia Characias.* LXXXVIII. *Euphorbia diuarica-* p. 58.
ta. LXXXIX. *Malua ſcoparia.* Creſcit in inſula Domingo, vbi ab incolis *Herbe à Bolay* ſiue *Herba ſcoparia* vocatur. XC. *Orchis rubra.* XCI. *Ophrys cru-* p. 60.
cigera. XCII. *Orchis Moravica*, ſponte creſcit in Morauia. XCIII. *Scilla hyacenthoides.* XCIV. *Conuoluulus* p. 63.
floridus. XCV. *Rumex glaucus.* XCVI. *Caſſia chinenſis*

 ex

ex transmissis e Pecking seminibus prognata. XCVII.
p. 65. *Lisianthus glaucifolius.* Character est: *Cal.* Perianthium persistens, monophyllum. Tubus pentagonus, breuissimus. Laciniae subulatae, erectae, longitudine tubi corollae. *Cor.* monopetala, infundibuliformis. Tubus subcylindricus, basi angustatus. Limbus quinquefidus, tubo longior; laciniis lanceolatis, acutis, planis, patentissimis. *Stam.* Filamenta quinque, filiformia, erecta, inserta fundo tubi corollae. Antherae erectae. *Pist.* Germen oblongum. Stylus filiformis, longitudine tubi corollae. Stigma bilamellatum, magnum, patens, obtusum. *Per.* Capsula oblonga acuminata, subbilocularis, biualuis. *Sem.* numerosissima, minuta.
XCVIII. *Stellera passerina* in Austriae aruis crescens. *Cal.* nullus. *Cor.* monopetala, oblonga, basi ventriculosa, persistens. Tubus longissimus. Limbus quadrifidus; laciniis ouatis, concauis, obtusis, erectis. *Stam.* Filamenta octo, breuissima, in summa parte tubi corollae. Antherae oblongae, erectae. *Pist.* Germen lenticulare. Stylus filiformis, breuis, erectus. Stigma capitatum. *Per.* nullum. *Sem.* vnicum, ouatum, in mucronem obtusum desinens.
p. 66. XCIX. *Glycine Caribaea.* *Cal.* Perianthium monophyllum, compressulum, villosulum; ore bilabiato et quinque dentato; dentibus omnibus acutis, intermedio labii inferioris productiore. *Cor.* papilionaecea. Vexillum obuerse cordatum, planiusculum, totum reflexum, emarginatum; vngue breui concauo. Alae oblongae, obtusae, erectae, fere longitudine vexilli; vngue duplici. Carina dipetala, subfalcata, obtusissima, superne latior. *Stam.* Filamenta diadelpha (simplex et nouemfidum) Antherae simplices. *Pist.* Germen oblongum, hirsutum. Stylus filiformis, glaber. Stigma obtusum. *Per.* Legumen compressum, hirsutum, oblongum, ad suturam

turam interiorem in apicem mucronatum abiens. *Sem.* plerumque duo, oblonge reniformia nitida. C. *Crotalaria caerulea.* CI. *Sisymbrium moll..* CII. *Sisymbrium Hispanicum.* CIII. *Sisymbrium Panonicum* sponte in Hungaria crescens. CIV. *Turritis hirsuta.* p. 71.
CV. *Rubia fruticosa*, crescit in fruticetis insulae Tenerifae. CVI. *Citharexylum villosum*, in Insula Domingo, totus character et magnitudo congenerum est. CVII. *Echites Domingensis.* Summa inter- p. 73.
cedit affinitas cum Echite suberecta in floribus et foliis; sed in caule non minus discrimen est. CVIII. *Ruta legitima.* Crescit in Hispania, Portugallia, et Aquitania. CIX. *Cassia Sennoides.* Cassia Sennae esse nequit, quae annua est, haec autem in caldario semperuirens laetissime vegetat. CX. *Orchis palu-* p. 75.
stris. CXI. *Panicum maximum*, in insula Guadeloupe sponte crescit. CXII. *Cacalia laciniata.* CXIII. *Sola-* p. 78.
num corymbosum. In Peruuia sponte nascitur, habitu solani Dulcamarae. Tota planta inermis est. CXIV. *Osteospermum caeruleum*, crescit ad promontorium Bonae spei. CXV. *Galega ochroleuca*, crescit in caldario primo vere. CXVI. *Cistus Creticus.* p. 81.
CXVII. *Crepis albida*, planta tota viscosula, pilis breuissimis albidis et capitatis hirtula, lactescens, saporis amari atque ingrati. CXVIII. *Hibiscus praemorsus.* CXIX. *Cassia crista*, sponte crescit in Florida. CXX. *Plantago maxima*, crescit sub dio. CXXI. p. 83.
Sonchus fruticosus, a Cl. MASSON in rupibus insulae Tenerifae detectus, vbi ab incolis *Lechuga de pastor*, siue Lactuca pastorum vocatur. Tota planta lacte amaro abundat. CXXII. *Geranium reuolutum.* Africa patria est. CXXIII. *Geranium glutinosum*, etiam ex Africa translata. CXXIV. *Agrostis tenacissima*, crescit in insulis Caribaeis. CXXV. *Medicago Carstiensis.* Cl. p. 86.
BRVSATI eandem in montibus Carstiensibus Croatiae sponte crescentem detexit. CXXVI. *Astragalus*

p. 88. *hians.* CXXVII. *Geum Aleppicum*, cum geo vrbano congruit habitu, tota planta pilis albidis eſt hiſpidula. CXXVIII. *Gorteria aſterioides.* CXXIX. *Zoegea Aleppica.* CXXX. *Centaurea Verutum.* Palaeſtina patria eſt. In hortis noſtris ſponte quotannis renaſcitur. CXXXI. *Auena ſterilis.* In Africa ſponte creſcit.

p. 92. CXXXII. *Geranium tetragonum*, inter elegantiores Geranii ſpecies numerari meretur. Ex Africa eſt. CXXXIII. *Schotia ſpecioſa. Cal.* Perianthium monophyllum, ſemiquinquefidum, coloratum, inferum. Tubus turbinatus, compreſſulus, carnoſus, perſiſtens. Laciniae ouatae, concauae, obtuſae, erectae, deciduae, longitudine aequales, lateribus mutuo parumper incumbentes. *Cor.* Petala quinque, tubo calicis impoſita, oblonga, concaua, obtuſa, erecta, aequalia, lateribus mutuo incumbentia, vnguibus vix vllis donata, laciniis calycinis duplo longiora. *Stam.* Filamenta decem, ſubulata, erecta, petalis paulo longiora, tubo calycis in orbem inſerta. Antherae oblongae, incumbentes. *Piſt.* Germen oblongum, compreſſum, longo et filiformi pedicello ex fundo calycis ortum. Stylus filiformis, longitudine ſtaminum. Stigma ſimplex, obtuſum. *Per.* Legumen? pedicellatum... Arbuſcula haec in horti Caeſarei Schoenbrunnenſis tepidario menſe Octobri copioſe et elegantiſſime floret, nouumque genus conſtituit, quare Noſter nouum illi nomen dedit, deſumtum a V. egregio RICH. *van der* SCHOT, hortulano aulico hortique Caeſarei Schoenbrunenſis praefecto, BOERHAAVIUS afram dicit, quia ex Africa habuit. LINNAEUS pro patria adſignat Aethiopiam et Chinam. CXXXIV. *Andromeda lucida.*

p. 94. CXXXV. *Solanum Lycioides.* CXXXVI. *Tournefortia cymoſa.* In Inſulis Caribaeis ſponte creſcit.

p. 97. CXXXVII. *Fothergilla Gardena.* CXXXVIII. *Artemiſia Hiſpanica.* Tota glabra eſt, odoris expers,

et

et fere inſipida, floribus exceptis, qui praeter lenem odorem ſapore gaudent tandem vrente. CXXXIX. *Ciſtus Syriacus.* CXL. *Phyſalis proſtrata.* Planta annua, caule ramoſiſſimo diffuſo, villoſo et proſtrato, in Peruuia ſponte creſcit. CXLI. *Tragopogon porri-* p. 99. *folius.* Habitus affinium. CXLII. *Solanum aculeatiſſimum.* Patria in Zona torrida eſt. Solano Campechiano valde affine, vere tamen diuerſum. CXLIII. p. 101. *Hyptis verticillata.* Creſcit in S. Domingo. *Cal.* Perianthium turbinatum, ſemiquinquefidum, perſiſtens; laciniis lanceolatis, acutis, aequalibus, erectis. *Cor.* monopetata, bilabiata. Tubus infundibuliformis, longitudine calycis. Faux ampliata. Limbus patentiſſimus, reſupinatus. Labium ſuperius trifidum, ſitu inferius; laciniis lateralibus ouatis, acutulis, planis; intermedia ſubrotunda, crenulata, concaua, galeata. Labium inferius ſemibifidum, ſitu ſuperius; laciniis ſemiouatis, acutiuſculis, planis. *Stam.* Filamenta quatuor, ſubulata, erecta, hirſutula, quorum duo longiora. Antherae didymae, dependentes. *Piſt.* Germen quadrifidum. Stylus filiformis, longitudine ſtaminum. Stigma bifidum, acutum, patens. *Per.* nullum. *Sem.* quatuor, in fundo calycis. CXLIV. *Hyphis ca-* p. 102. *pitata.* Sponte creſcit in inſula S. Domingo. *Cal.* Perianthium turbinatum, ſemiquinquefidum, perſiſtens; laciniis linearibus lanceolatis, acutis, ſubaequalibus, erectis. *Cor.* monopetala, bilabiata. Tubus infundibuliformis, in faucem ampliatus, ſic calyce longior. Limbus patentiſſimus, etiam ſaepe reflexus, reſupinatus. Labium ſuperius trifidum; laciniis lateralibus oblongo-ouatis, planis, acutis; intermedia concaua, galeata, obtuſa. Labium inferius, ſitu ſuperius, ſemibifidum; laciniis ouatis, planis, acutis. *Stam.* Filamenta quatuor, ſubulata, erectiuſcula, quorum duo longiora, Antherae didymae,

dymae, dependentes. *Piſt.* Germen quadrifidum.
Stylus ſubulatus. Stigma ſimplex, acutum. *Per.* nul-
p. 104. lum. *Sem.* quatuor, in fundo calycis. CXLV. *Eu-
phorbia claua.* Habitat ad promotorium bonae
ſpei. Tota inermis et glabra lacte niueo abundans.
CXLVI. *Robinia veſicaria.* Creſcit in Florida, ad
nullum genus aptius reduci poteſt, quam ad Robi-
p. 106. niam. Character fructificationis eſt: *Cal.* Perian-
thium monophyllum, infundibuliforme, compreſ-
ſulum, bilabiatum, quinquedentatum; denticulis
acutis, duobus labii ſuperioris per ſinum exſciſſum
diſtantibus. *Cor.* papilionacea. Vexillum late ro-
tundatum, ſic vt lateraliter conſpectum euadat re-
niforme, emarginatum, planiuſculum, totum re-
flexum, vngue longitudine calycis. Alae oblongae,
obtuſae, ex vngue erecte adſcendentes, ſuperne
patulae, longitudine vexilli. Carina falcata, acuta,
longitudine et ſitu alarum. *Stam.* Filamenta de-
cem, diadelpha (ſimplex et nouemfidum) ſitu cari-
nae. Antherae oblongae. *Piſt.* Germen oblongum,
compreſſum, pedicellatum. Stylus adſcendens.
Stigma capitatum. *Per.* Legumen oblongum, lon-
ge pedicellatum, vtrinque acuminatum, compreſ-
ſum, inflatulum, ad ſemina toroſum, vniloculare,
biualue. *Sem.* plerumque duo, elongato - renifor-
p. 107. mia, teretiuſcula. CXLVII. *Poa Peruuiana.* CXLVIII.
Paſſiflora incarnata. CXLIX. *Eupatorium ſcandens.*
Inter tropicos in America, ad in adiacentibus ſep-
p. 109. tentrionalibus prouinciis ſponte creſcit. CL. *Diodia
Virginica.* *Cal.* Perianthium triphyllum, rarius di-
phyllum, ſuperum, perſiſtens; foliolis lanceolatis,
acutis, longitudine inaequalibus, erectiuſculis. *Cor.*
monopetala, infundibuliformis. Tubus gracilis,
longitudine calycis, aut longior. Limbus quadri-
partitus, patentiſſimus, interne hirſutus; laciniis
lanceolatis, obtuſiuſculis, tubo breuioribus. *Stam.* Fi-
lamen-

lamenta quatuor, capillaria, erecta, ſuperiori parti tubi corollae inſerta, corollae fere longitudine. Antherae lineares, incumbentes. *Piſt.* Germen inferum, ouatum, obtuſum, compreſſum. Stylus capillaris, erectus, longitudine fere ſtaminum. Stigmata duo, patula, filiformia. *Per.* Fructus ouatus, ſtriatus, coronatus calyce emarcido, longitudinaliter ſeparabilis in capſulas duas vniloculares, ſicco-carnoſas, foris conuexas, intus planas. *Sem.* ſolitaria, ſublinearia, nitida. CLI. *Phleum aſperum.* Hoc gramen quibuſdam in Europae prouinciis ſponte obuium, iam pluribus abhinc annis in hortis botanicis colebatur ſub nomine Phalaridis aſperae, genuina tamen Phlei ſpecies. CLII. *Phleum ſchoe-* p. 111.
noides. Calyx a Phleis abludit, et omnino Alopecuri eſt; at reliqua ſic phleum indicant, vt, niſi huic adſocietur, nouum conſtituat genus. In Hiſpania et Italia ſponte creſcit. CLIII. *Paſpalum virgatum.* Sponte et paſſim creſcit in inſulis Caribaeis, a Gallis vocatum *Herbe à oiſeaux*, ſ. herba auicularis, forte ob ſemina ab auiculis expetita. CLIV. *Schoe-* p. 113.
nus umbellatus. Habitu cum ſcirpo Luzulae congruit. Creſcit in Carolina. CLV. *Dolichos acinaciformis.* LINNAEI *Dolichos enſiformis*, caule ſtans ſuberecto. Haec genuina SLOANEI et BREWNEI planta in Caribaeis inſulis iſt, in Martinica credita venenata, legumine pedali, ſeminibuſque albis. Vocatur *Pois de ſable* ſ. phaſeolus arenarius. Tota planta glabra eſt. CLVI. *Boletus cinnamomeus*, a ni- p. 116.
tidiſſimo cinnamomi colore dictus, totus cinnamomeus etiam in ſubſtantia interna. Creſcit in agro Vindobonenſi inter muſcos in humo vda. CLVII. *Lichen perforatus*, cuius patria Penſyluania eſt. Singulariſſimum in hoc eſt, quod in locis vbi peltae oriuntur, tota lichenis ſubſtantia ſic eleuetur, vt dorſum lichenis inuerſi depreſſionibus infundibuli-

formi-

formibus refertum conſpiciatur. Harum autem eleuationum apex ſponte rumpitur in os hians et rotundatum, quod baſin peltae conſtituit, ita vt in omnibus peltis acui, aut etiam in maioribus ſtramini intruſo tranſitus pateat per tranſuerſum lichenem.

p. 117. CLVIII. *An lichenis Chryſophthalmi varietas?* Etiam hic ex Penſyluania eſt et nullus poſt RICHARDSONEM elegantem hunc lichenem inuenire potuit.

p. 119. CLIX. *Camellia Iaponica.* CLX. *Dracocephalum Auſtriacum.* CLVSIVS primus ſpecioſam plantam in Auſtria detexit. Ante duos annos NIC. HOOST vltra Petersdorf in monte ſaxoſo detexit, inque hortum Botanicum introduxit. Eodem tempore IAC. IOS. WINTERLE in Hungaria ſponte creſcentem, et NORBERTVS BOCCIVS circa Temeſwaricam in Da-

p. 121. cia vidit. CLXI. *Aſplenium anguſtifolium.* Ad fretum Magellanicum arboribus paraſiticum innaſcitur, radice atra et fibroſa. CLXII. *Trichomanes Canarienſe.* CLXIII. *Lycoperdon peculiforme.* Valde accedit ad Lycoperdon penicilliforme Florae Dani-

p. 124. cae. CLXIV. *Hibiſcus Virginicus.* Differt a pentacocco ſtatura, tempore florendi, floribus ſummis longo racemoſis, foliis magis acuminatis. CLXV. *Ipomaea hederacea.* Annua planta in Americae Zona torrida creſcens. CLXVI. *Croton glanduloſum.* Annua planta creſcit in Iamaica et Florida. Apud nos ſub dio floret Auguſto et Septembri; fructum dans

p. 126. Octobri; vtrumque praecocius in caldariis. CLXVII. *Begonia minor.* Sponte creſcit in inſulis Caribaeis. Flores charactere gaudent ſequenti; maſculini et feminei mixti in iiſdem racemis. *Maſ. Cal.* nullus. *Cor.* Petala quatuor patentiſſima, obtuſa, planiuſcula; quorum duo oppoſita fere ſubrotunda; alia duo oblonga multoque anguſtiora; ſed omnia eiuſdem longitudinis. *Stam.* Filamenta circiter viginti quinque, ſubulata, erecta, breuia. Anthe-

rae

rae lineares, erectae. *Pist.* nullum. *Fem. Cal.* Perianthium inferum, diphyllum, laxum; foliolis late subrotundis, obtusis, planis, oppositis, germine breuioribus, deciduis. *Cor.* Petala quinque, supera, ouata, obtusa, plana, patentissima, magna; quorum duo a se inuicem magis diuergentia, latiora, tribus reliquis; infimum paulo breuius. Atque hoc in corolla clausa conniuendo reliqua sibi mutuo applicata amplectitur. *Stam.* nulla. *Pist.* Germen trialatum, ala vna maxima. Styli tres, breues, crassi. Stigmata bipartita, spiraliter torta. *Per.* Capsula in tres alas inaequales et membranaceas excurrens. Species sunt 1) *Begonia ferruginea.* 2) B. *grandifolia* 3) B. *minor* 4) B. *acutifolia* 5) B. *glabra* 6) B. *Malabarica* 7) B. *vrticae,* 8) B. *hirsuta* 9) B. *Cupensis.* CLXVIII. *Terminalia catappa* Hermaphroditum solum descripsit, cum ab hoc mas discrepet solius defectu germinis, nam et stylum habet. *Cal.* Perianthium monophyllum, superum, semiquinquefidum, patentissimum, crassatum, intus albidum, foris virens; laciniis semiouatis, acutiusculis, planis, fundo hispido et ferrugineo. *Cor.* nulla. *Stam.* Filamenta decem, subulata, alba, calyce longiora; quorum quinque ante lacinias calycis posita eriguntur, reliqua cum iisdem alternantia adscendunt. Antherae subrotundae flauent. *Pist.* Germen inferum, obuersa eleuatum, villosulum. Stylus filiformis, erectus, longitudine staminum. Stigma simplex, obtusum. *Per.* Drupa oualis, cymbaeformis; superne depressa et bisulcata. *Sem.* Nux ouali - oblonga, biualuis. Nucleus oblongus, teres. CLXIX. *Saluia Abyssinica* CXXX. *Prunus Chamaecerasus.* CLXXI. *Phaseolus semierectus.* CLXXII. *Euphorbia linifolia.* Tota lactescit. CLXXIII. *Senecio rosmarinifolius.* Ad promontorium Bonae spei crescit. CLXXIV. *Cassiflora rubra.* Sponte crescit in Insulis Caribaeis et Con-

(margin: p. 130. beside "CLXVIII. Terminalia catappa"; p. 132. beside "CLXXI.")

p. 137. Continente adiacente. CLXXV. *Clematis angustifolia.* CLXXVI. *Nerium coronarium.* Arbuscula elegans, ramosa, quadripedalis, lactescens, cortice cinereo. *Cal.* Perianthium inferum, penthaphyllum minimum. Foliolis lanceolatis, acutis, concauis, erectis. *Cor.* monopetala, infundibuliformis. Tubus inferne pentagonus, ad altitudinem calycis parumper in collum coarctatus, dein teres. Limbus planus, patentissimus, longitudine tubi, sectus in tres ordines laciniarum, quemlibet quinarum, quae sunt rotundatae, sensim ampliores, et crispae. *Stam.* Filamenta quinque, subulata, breuia, erecta, in tubo corollae. Antherae oblongae, erectae. *Pist.* Germen? Stylus filiformis, crassulus, erectus, altitudine staminum. Stigma longe cleuatum, obtu-
p. 139. sum. Vel an hoc germen pedicellatum. CLXXVII. *Saluia spinosa.* CLXXVIII. *Saluia serotina.* CLXXIX. *Piper medium.* Videtur medium inter Piper decu-
p. 141. manum et recticulatum. CLXXX. *Piper obtusifolium.* Sponte crescit in insulis Caribaeis. CLXXXI. *Gaura fruticosa.* Sponte crescit in America meri-
p. 144. dionali. Tota glabra et inodora est. CLXXXII. *Costus Arabicus.* Fructificationis character. *Cal.* Perianthium superum, monophyllum, tubulosum, erectum, semitrifidum, persistens; tubo compresso, trigono; laciniis ouatis, acutiusculis. *Cor.* Petala tria, supera, lanceolata, obtusa, concaua, basi angustata, erecta, fere aequalia, calyce multo longiora, lateribus parumper sibi mutuo incumbentia. Nectarium monophyllum, basi tubulosum dein bilabiatum, germini insidens intra corollam. Labium superius lanceolatum, acutum, breuius inferiori, eidemque incumbens. Inferius latissimum, rotundatum, rugosum, margine crispatum, propendulum. *Stam.* Filamenta nulla, nisi tale vnicum dicas labium nectarii superius. Antherae geminae,

minae, longitudinaliter adnatae parti inferiori et ſuperiori labii ſuperioris nectarii, lineares, obtuſae. *Piſt.* Germen compreſſe trigonum, inferum. Stylus filiformis, altitudine antherarum, quas inter tranſit. Stigma bilobum. *Per.* Capſula ouata, triangularis, coriacea, coronata calyce, trilocularis, triualuis, in angulis dehiſcens. *Sem.* plurima, angulata, nitida, ſub duplici ſerie longitudinali locata. CLXXXIII. *Teucrium Betonicaefolium.* Colitur in horto Caeſareo Schoenbrunnenſi. CLXXXIV. p. 145. *Dais laurifolia*, in Belgio ſub falſo Vaccinii titulo emta et in hortum Caeſareum Schoenbrunnenſem tranſmiſſa. *Cal.* nullus. *Cor.* Corolla monopetala, hypocrateriformis. Tubus inuolucro duplo longior, erectus, ſuperne parumper ampliatus. Limbus quinquefidus, tubo duplo breuior, patentiſſimus; laciniis anguſte lanceolatis, acutis, planis, aequalibus. *Stam.* Filamenta decem, ſubulata, erecta, ſupremae parti tubi corollae impoſita, duplicis ſeriei; quorum quinque alterna longiora extra faucem corollae eminent. Antherae ouatae, obtuſae, erectae. *Piſt.* Germen ſuperum, teres, glabrum, villis erectis coronatum. Stylus filiformis, erectus, ſtaminibus longior. Stigma capitatum, obtuſum. CLXXXV. *Reſeda mediterranea* p. 147. CLXXXVI. *Cynanchum obliquum.* Tota planta lacteſcit. CLXXXVII. *Lychnis grandiflora.* CLXXXVIII. *Hibiſcus pentacarpos.* CLXXXIX. *Eryngium aquaticum.* p. 151. Creſcit in Mexico, Virginia, Carolina, etc. *Cal.* Receptaculum commune conicum; paleis floſculos ſeſſiles diſtinguentibus lanceolatis, acuminatis, integerrimis, concauis, fere longitudine floris. Inuolucrum receptaculi circiter octophyllum, planum, patentiſſimum, longitudine floſculorum, vel eos ſuperans; foliolis lanceolatis, acutis, concauis, erectis, corolla paulo breuioribus. *Cor.* vniuerſa-

 lis,

lis, vniformis, hermaphrodita, fertilis. Propria pentapetala. Petala erecta lineari-oblonga, dorſo foris ſulco longitudinali notata, ad apicem criſpata, ad medietatem vſque erecta, dein parallele inflexa, atque ſic in medio per diſſepimentum tranſuerſum connata, vt erigi nequeant. *Stam.* Filamenta quinque, filiformia, erecta, petalis duplo longiora. Antherae ouatae, incumbentes. *Piſt.* Germen inferum, turbinatum, acute pentagonum, hiſpidum Styli duo, filiformes, patuli, longitudine ſtaminum. Stigmata ſimplicia. *Per.* Fructus turbinatus, triangularis, calyce et ſtylis coronatus, ſquamatus, bipartibilis. *Sem.* hinc plana, illinc angulata, dimidio calyce vnoque ſtylo coronata, extus et ad latera
p. 153. ſquamata. CXC. *Delphinium vrceolatum* cum Delphinio alato ſumma affinitate gaudet, primo tamen adſpectu diuerſum. CXCI. *Phlomis Caribaea*, in Martinicae vicinarumque Caribaearum aruis et herbidis ſiccis paſſim obuia eſt, annua; bipedalis, erecta et inodora. CXCII. *Iatropha goſſypifolia.* Fere per omnem Americam torridam locis glareoſis ſiccis ſoliſque ardori maxime expoſitis, cum in inſulis, tum in continente elegans haec arbuſcula creſcit, modo bipedalis, nonnunquam ad quinque pedes adſcendens. Foliorum decoctum ceu purgans in ventris conſtipationibus apud incolas in vſu eſt.
p. 156. Maſculi flores decidui. *Cal.* Perianthium fere ad baſin quinquepartitum; laciniis lanceolatis, acuminatis, planiuſculis, patulis, corollis ad vnam tertiam breuioribus. *Cor.* Petala quinque, patentia, paulatim dilatata, in laminam obuerſe ouatam obtuſam et apice reuolutam. Nectarii glandulae quinque, turbinatae, carnoſae, depreſſae, in receptaculo inter petala et ſtamina ſeſſiles. *Stam.* Filamenta octo, baſi connata omnia in vnum corpus, ſubulata, petalis breuiora, quorum quinque exte-

riora

riora ſuperne in orbem patula ſunt, reliqua tria interiora altius inter ſe coalita magiſque erecta. Antherae ouatae. *Piſt.* vt in hermaphroditis, ſed minimum, in fundo tubi filamentorum locatum et abortans. Hermaphroditi flores. *Cal.* Perianthium monophyllum, quinquepartitum; laciniis lanceolatis, acuminatis, patentiſſimis, corollam ſuperantibus. *Cor.* Petala quinque, lanceolata, vtrinque acuta, patentiſſima, ſuperne lateribus reuoluta. Nectarii glandulae quinque carnoſae, erectae, latiores quam longae, retuſae, intra petala poſitae, quibuſcum alternantur. *Stam.* Filamenta octo, libera, ſubulata, erecta, petalis breuiora. Antherae ouatae. *Piſt.* Germen ſubrotundum, obſolete triſulcatum. Stylus breuis. Stigmata tria patula, ſuperne bifida, obtuſa. *Per.* Capſula ſubrotunda, tricocca, etc. *Sem.* ſolitaria, oblonga. CXCIII. *Eu-* p. 157.
phorbia heterophylla. Speciosa haec planta copioſiſſime et ſponte in pratenſibus circa vrbem Hauanae in inſula Cuba prouenit, ſemper foliis diuerſis praedita, pedalis et ſeſquipedalis. Fructificationis character *Cal.* Perianthium monophyllum, tubu- p. 159.
loſum, ventricoſum, quadridentatum, perſiſtens; dentibus trifidis, acutis, ciliatis, conniuentibus. *Cor.* Petalum vnicum, e regione germinis propenduli adeoque dorſo calycis inſidens, vrceolatum, ſed totum ſic ad calycem compreſſum, vt limbi orificii rimam duntaxat referat. *Stam.* Filamenta circiter quatuordecim, ſubulata, erecta. Antherae didymae, globoſae. *Piſt.* Germen glabrum etc. *Per.* Capſula tricocca, glabra, etc. *Sem.* ſolitaria. CXCIV. *Hieracium* ſaxatile, ab Hieracio porrifolio ſpecie diuerſum, et hieracio ſtaticifolio ALLONII, magis tamen cum eius glauco conuenit. CXCV. *Vitis vinifera.* Creſcit paſſim ſpontanea in ſyluati- p. 160.
cis et fruticoſis Danubialibus, aeque in inſulis quam

 ad

ad vtramque ripam Auſtriae inferioris. CXCVI. *Portulacaria Afra.* Fructificationis charactere parum abludit a Turraeano. *Cal.* Perianthium diphyllum, perſiſtens, coloratum; foliolis ſubrotundis, concauis, obtuſis, patentiſſimis, oppoſitis. *Cor.* Petala quinque, obuerſe ouata, obtuſa, integerrima, ſuperne concaua, baſi lateribus mutuo incumbentibus et plana, patentiſſima, calyce fere triplo longiora, perſiſtentia. *Stam.* Filamenta quinque, ſubulata, breuiſſima, erecta, ſine reſpectu ad ſitum petalorum poſita ſic, vt duobus germinis lateribus accumbant gemina, tertio lateri vnicum. Antherae ouatae, erectae, vix pertingentes ad medium germen. *Piſt.* Germen ſuperum, trigonum, longitudine petalorum. Stylus nullus. Stigmata tria, patentiſſima, apice adſcendentia, per totam longitudinem, ſupra muricata. *Per.* nullum. Calyx et corolla, nunc erecta, baſin ſeminis arcte amplexantur. *Sem.* vnicum ouato - oblongum, obtuſum, alatotrique-
p. 162. trum. CXCVII. *Cyrilla racemiflora.* Creſcit ſponte in Carolinae pinetis humentibus. CXCVIII. *Lobelia ſiphilitica.* Sponte creſcit in Virginia, Penſyluania et Canada. *Cal.* Perianthium monophyllum, perſiſtens, ad baſin germini circumnatum, quinquepartitum; laciniis cordato - acuminatis, erectis, hiſpide ciliatis, lateribus ſinubuſque reuolutis. *Cor.* monopetala, tubuloſa, veluti bilabiata, dorſo per totam longitudinem fiſſa, tum per totam longitudinem praeterea tam facile et fere ſponte in tres partes abſque vlla vel minima laeſione ſeparabilis, vt aeque vere tripetalam dumtaxat conglutinatam dixeris. Tamen petalo intermedio lateralibus triplo latiori, ſulcato, ſuperne abeunte in labium corollae ringentis trifidum; laciniis oblongo - ouatis, planis, obtuſiuſculis, cum duobus ſinubus intermediis introrſum promimentibus. Petala duo lateralia ad medium vſque cuneiformia, hinc oblique lanceolata, atque ſic

angu-

angulum formantia obtuſum, quo ſolo firmius cum petalo intermedio conglutinata videntur, acuta, plana, ſuperne piloſa, vna galeam fingentia. *Stam.* Filamenta quinque, ex receptaculo orta, plana, corollae concoloria, ad oras ciliata. Antherae atrouirides, in vnum concretae corpus. Pollen flauus. *Piſt* Germen ſubrotundum, baſi accretum calyci. Stylus filiformis. Stigma ſubrotundum, capitatum, bifidum, circulo villoſo circumdatum. *Per.* Capſula ouata, glabra, bilocularis, biſulcata, apice dehiſcens, cincta inferne calyce. *Sem.* plurima, minima, oblonga. CXCIX. *Andropogon diſtachyos.* p. 165. Sponte creſcit in Valleſia, Sicilia et Galloprouincia. *Hermaphroditus. Cal* Gluma vniflora, biualuis. Valuula exterior longiſſima, ad oras et apice ſcarioſa, lanceolato - acuminata, apice purpuraſcens, bifida et biariſtata, cum altera lacinia longiore. Valuula interior duplo breuior, ſcarioſa, albida, lanceolata, concaua, terminata in ariſtam exteriore longiorem. *Cor.* Gluma biualuis, ſcarioſa, longitudine valuulae calycinae breuioris. Valuula exterior lineari - lanceolata, acuta, mutica. Valuula interior profunde bifida, acuta, ex dorſo inter lacinias emittens ariſtam longiſſimam. *Stam.* Filamenta tria, capillaria, breuia. Antherae lineares, incumbentes. *Piſt.* Germen ouatum, valde compreſſum. Styli duo, capillares, fere longitudine ſtaminum, minime coaliti. Stigmata penicilliformia. *Per.* nullum. *Sem.* vnicum, oblongum, obtuſum, glabrum, corollae incluſum. *Mas. Cal.* Gluma vniflora, biualuis. Valuula exterior longe lanceolata, ex ſinu apicis bifidi ariſtata. Interior anguſte lanceolata, acuta, breuior. *Cor.* Gluma biualuis, calyce breuior; valuula vtraque lineari - lanceolata, acuta, mutica. *Stam.* vt in hermaphrodito. *Piſt.* nullum. CL. *Croton punctatum.* p. 166. In Carolina ſponte creſcit. *Mas. Cal.* Perianthium cam-

campanulato - patens, quinquepartitum; laciniis ouatis, acutiusculis, planis, patulis. *Cor.* nulla. Nectarium ex glandulis quinque compressis, latis, rotundatis, in fundo tubi calycis. *Stam.* Filamenta duodecim, subulata, longitudine calycis; quorum quinque patula cum laciniis calycinis alternantur; reliqua septem erecta medium florem occupant. Antherae incumbentes. *Foemina. Cal.* vt in mare. *Cor.* nulla. Nectarium vt in mare, glandulis germini circumstantibus. *Pist.* Germen subrotundum. Styli tres, reflexo - patentes, ad basin vsque subquinquefidi. Stigmata simplicia. *Per.* Capsula subrotunda, lateribus triloba, trilocularis, loculis singulis biualuibus, calyce multo maior. *Sem.* solitaria. *Hermaphroditus. Cal.* vt in foemina. *Cor.* nulla Nectarium vt in foemina. *Stam.* Filamenta quinque, subulata, alternantia cum laciniis calycinis. Antherae incumbentes. *Pist. Per.* et *Sem.* vt in foemina.

p. 171. 4. IOH. ANDR. SCHERER, *obseruationes et experimenta super materia viridi thermarum Carolinarum et Toeplizensium regni Bohemiae.* In vtrisque thermis materia quaedam viridis, gelatinosa, vesiculosa, et vegetabilis occurrit, quae elegantia amoenissimi viroris, ad smaragdum proxime accedentis, et textura singulari attentionem meretur. Variare multipliciter colore solet, iam sordide virentis, iam flauescentis, iam fusci, imo nigri. Antiquiores istam materiam excrementum aut productum aquarum esse censuerunt, atque efflorescentiam vitriolicam appellauit SPRINGSFELDIVS *) qui primus substantiae huius notitiam communicauit cum doctis viris, plantam cryptogamicam, *Tremellam thermalem* dictam, appellans ac describens sic: Tremella gelatinosa, reticulosa; substantia vesiculosa. Hanc autem obli-

*) Mémoir. de l'acad. royale des sc. de Berl. T. VIII. A. 1752.

obliuioni datam produxit Noster atque fabricam eius additis obseruationibus accurate proposuit. Structura externa constat pelliculis tenerrimis, pellucidis, laxis, viscidis, fibrosis, tantillum ductilibus, sibi inuicem ita applicatis, vt paruae areolae seu cellulae mira symmetria inter se cohaerentes iam ouales, iam rotundae efformentur variae magnitutudinis. Extima cuticula, epidermis, solidioris est compagis, glabra, bullis hemisphaerico - conuexis farcta, laetissime virens. Cellulae inter se non communicant. Aeri hospitium praebent. Aer spatiola haec occupans, et calore solis rarefactus expandit tenerrimam, cauernosam substantiam ad crepaturam vsque, redditque eam, augendo massae volumen, multo leuiorem. Hinc diutius solis radiis exposita tota eius propago superficiem aquae, virentis spumae ad instar petit et in varias elegantissimasque figuras pyramidales attollitur. Pellicularum autem partes recens separato tubo microscopico consideratae exhibuere filamenta capillaria, simplicissima, teretia, pellucida, vtrinque truncata, striis transuersis, approximatis insignita, admirabili modo sine omni anastomosi intertexta, ordinata, communiter tamen in fasciculos collecta. Omnia simul sumta intricatissimam praesentarunt congeriem. Conspecta sunt hinc inde corpuscula vel granula virentia, transparentia, vesiculis aereis analoga, sessilia, oualia, subrotunda, plerumque orbiculata, iam solitaria, iam sparsa, iam conferta. An semina? non constat. Haec intrinseca fabrica in singulis pelliculis, et quauis eiusdem parte, quoad directionis situsque filamentorum, copiae, figurae magnitudinisque granulorum rationem diuersissima est. Materia fusci aut nigri coloris a SPRINGSFELDO *Tremella Filamentosa* compellata, meris constat filamentis. Proprietates filamentorum autem sic obseruauit: particula siquidem materiei in vase cum tantilla aqua asser- p. 174.

 uata

uata vidit omnia fere filamenta mobilia, tantasque motus modificationes, vt varietate quam maxime oblectarent. Igitur an talis motus in recentissima deprehendatur materia experiri voluit, et materiam recentem in vas vitreum tantillum aquae fontis continens iniecit, quae videbatur primum post intercapedinem duarum aut trium dierum reuiuiscere. Inde colligit in solo etiam natali mouendi facultate
p. 175. praeditam esse. Eodem tempore variorum animalculorum infusoriorum deprehendit species. Filamenta autem intra quindecim dies in aqua innouata vires motrices exercuisse semper alacriter; materiam autem viridem intra id tempus coloris perdidisse elegantiam defluxisseque sensim in massam tremulam, gelatinosam, tandemque putridam; et maximus filamentorum numerus destitutus est mobilitate, exceptis paucis, quae leuissimo stimulo ad candelae flammam irritata, vitae latentis manifesta dedere documenta. Instituit dein cum aquae guttula filamenta et animalia infusoria continente experimenta. Talia erant solutiones salis alcalini fixi vegetabilis, salis Glauberi, vitrioli Zinci et sacchari, porro acidum nitri, succus malorum citreorum, spiritus vini et aqua aere fixo impraegnata. Demersit aciculam istorum liquidorum aliquo infectam in aquae guttulam. Mox filamenta in oppositum inclinarunt latus, et mobilissima animalculorum cohors illuc celeri lata motu; instillata vero minima acidi nitrosi aut alterius liquidi - sacchari solutione et aqua aerata exceptis - filamenta agitata sunt motu tremulo, et in fasciculum collecta enecata cum ani-
p. 176. malculis. Diuersa spectata sunt phaenomena prouti corpora haec viuentia diuersimode fuere affecta a stimulantibus aptis natis, vt excitentur in illis motus dissimiles. Momentaneum vero effectum exercebant acidum nitri, et sal alcalinus fixus vege-

vegetabilis, tardiorem facchari folutio, tardiffimum aqua fixo aere acidulata. Vt autem proprietates filamentorum inueftigaret Toeplicii menfe Iulio materiae viridis recentis collectae copiam quandam impofuit vafi pleno, quam tantilla aqua fontis affufa oculo nudo et armato quotidie obferuauit. Initio aquae pelliculae ad inftar fupernatauit. Altero die ex totius materiei iam in vnam maffam contractae; ambitu propullularunt filamenta, viriditate fua confpicua, innumera, paralella, conferta, membranulam fingentia. Exactis tribus diebus tenues pelliculae maximam fundi vafis occuparunt partem, praefertim plagam luci obuerfam. Pellicularum figurae a fitu et directione enatae indies aliam praefentarunt faciem. Quodfi iam maffa contracta leuiffimo accedente impetu contrectata fuerit, filamenta ambitum eius cingentia fefe intra maffam abdiderunt, poft aliquam moram denuo vndulatorio motu prodeuntia. Tentauit tum propaginem telae, vel recens enatam tenerrimam pelliculam, hinc inde aciculae ope foluere, tum particulam auellere. In ifto cafu auulfum, fluctuans fruftillum mox in cylindrum conuolutum nouam, protrudendo e variis punctis fafciculos filamentorum diuaricantes, regenerauit membranulam; in illo filamenta diffecta, irritata et inftinctu quafi excitata vndique e dilaceratis membranulae labiis prorupe- runt confertim, alterum alterum in fui conſortium p. 177. traxit, coadunaruntque fic fingulari artificio partes antea folutas. Vidit frequenter quomodo bullas aereas in pellicularum fuperficie enatas, fuperfcandendo et reptando, includerent, ficque cellulas formarent. Diffecuit tandem telae particulam in minores alias; inde filamenta vix aliquid damni traxiffe vifa funt, vtpote in motu fub microfcopio adeo vegeta, vt ipfum fruftillum feu congeries fila-

 men-

mentorum in area microſcopii conſpectum effugerit. Die 4. menſis Auguſti incipiebant altiores membranulae flaueſcere; motus vero filamentorum perſtitit ſatis vegetus. Obſeruauit quoque filamenta non tantum partem truncatam in acumen prolongare et inflectere, verum etiam ſecundum totam eorum longitudinem ſtriis tranſuerſis, regularibus, approximatis inſignita eſſe. Quoad quaeſtionem an materia haec filamentoſa ſit vegetabilis, an animalis, ita ſe gerit, vt cum ad certitudinem pertingere non poſſimus, iudicia probabilia ab ana-
p. 178. logia petita ſequamur. Interim tamen in materia filamentoſa animalitatis notas ſe deprehendiſſe affirmat. Omnia enim filamenta facultate ſeſe in quamuis plagam vertendi, locum mutandi, humidum lucemque appetendi et a perniciofis ſe proripiendi gaudere videntur. Languent, enecantur, veluti ipſa animalcula infuſoria, ſtimulata variis irritamentis. Tandem in minores partes diſſecta, vires etiamnum exercent vitales, et e quibuſdam motitationibus, determinatis circumſtantiis quaſi accommodatis, aliquid arbitrii emicuit, vnde ad Zoophyta refert. Facilis ex dictis eſt explicatio quomodo fabrica materiei iſtius animalis conſtruatur, cellulae efformentur, pelliculae ſibi inuicem imponantur, et bullulae aeris includantur. Veterum
p. 179. opinio, illam aquarum eſſe excrementum, effloreſcens vitriolum, his refutatur. Magis naturae conſonum eſt, aſſerendo, quod organica haec ſubſtantia iam a longo tempore ad noſtrum vſque tepidas aquas inhabitat. Vtrum ouula vel particulae auulſae ipſius materiei ventorum ope huc delata et depoſita olim fuerint, aut anne potius propagatio niſu quodam formatiuo abſoluatur? non liquet. Ad experimenta accedimus. Sumſit lagenam vitream aqua repletam, quam orificio inuerſo, materiei

aere

aere ad crepaturam inflatae et aquae ſupernatanti impoſuit. Lagenam ſupra materiam hinc inde ducens, ſollcitus tamen, ne aer communis irrueret, ruptae fuere cellulae et egrediens aer forma bullularum petiit fundum lagenae inuerſae et aqua plenae, ibidem colligendus. Sicque breui ſat notabilem obtinuit aeris quantitatem. Vt abſque omni inquinamento aeris fixi, quo aquae Carolinae abunde ſcatent, examinaretur, fuit ille prius aqua calcis recens parata agitatus, donec nulla amplius abſorptionis ſigna apparerent. Pars abſorpta, potius aer fixus, fere dimidiam totius maſſae aereae conſtituit partem. Reſidua portio in eudiometro Cl. FONTANAE nitroſi aeris ope, explorata, ſequens exhibuit reſultatum. Vna examinandi vnaque nitroſi aeris menſura occuparunt, peracta agitatione, in tubo eudiometrico ſpatium 84, addita altera aeris nitroſi menſura 61, tandem tertia 1, 39 ſubdiuiſionum. p. 180. Eſt ergo gradus puritatis aeris collecti 4, 00 — 139 = 2, 61. aer dephlogiſticatus bonae notae. Die 28 Junii, materia per duas dumtaxat horas aprico in loco natali expoſita, gauiſus eſt aer bonitate: 36; 44; 1; 42 = 2, 58. Die 29 Iun. nebuloſo, obſcuro, vna ſaturatus aeris nitroſi menſura 92. Eodem tempore fuit aeris ſalubritas 94 gr. Aer folliculos materiei thermarum Toeplizenſium occupans, eodem modo examinatus, cum aqua calcis agitatus vix aeris fixi monſtrauit notam. Die 22 Iul. obſcuro, ſaturatus vna aeris nitroſi menſura; exhibuit 59. gr. Indolem hanc adeo mephiticam, vt candelae flamma mox exſtingueretur, aquis ſordidis et putreſcentia corpora fouentibus, quibus materies, aerem hunc ſuppeditans, innatabat, adſcribit. Altero die, materie ab hora matutina nona ad ſecundam pomeridianam aprico illuſtrata, gauiſus aer exploratus hoc puritatis gradu: 83; 1, 19, 2, 13 = 2, 87.

En!

En! aerem dephlogisticatum. Ad explorandum influxum materiei in aerem ambientem de nocte vel in vmbra, immisit certam quantitatem vitro aquae pleno et inuerso; reponens apparatum in locum obscurum. Elapsis 72 horis ne minimam deprehendit aeris bullam. In experimento cum materie Toeplizensi repetito idem fuit effectus. Tandem vt experiretur qualitatem aeris in contactu cum ipsa materie, inclusit certam portionem aeris communis, cuius bonitas erat 94. gr cum materie recens collecta in loco vmbroso per 24 horas.
p. 181. Examinatus erat mephiticus 85. Ex allatis experimentis apparet, fluidum aeriforme cellulosa spatiola materiei animalis occupans variae esse indolis pro diuersitate aquarum, quas illa inhabitat, et serenitate diei. Vt ipsi de partibus materiei analysi
p. 182. chemica certo constaret, monuit, materiem prius ab omnibus salinis et terrestribus, quibus inquinata est semper, repetita ablutione depuratam. Pependit quantitas collecta 4 vnc. 1 dr. 26 gr. Per destillationem siccam ex retorta dedit copiosum phlegma, nauseosum, iam odore salis alcalini volatilis nares feriens; cum acidis efferuescens; tingensque violarum succum aqua dilutum, colore viridi; tantillum oleum empyreumaticum, tenue. Protracta destillatione et aucto ignis gradu, oleum tenax, piceum, valde empyreumaticum, lateribus colli et ventris vasis retorti adhaerens, cum tantillo salis alcalini volatilis forma sicca. Caput mortuum, splendens, non spumescens, ponderis drachmarum duarum, exhibuit peracta incineratione, admoto magnete, particularum ferrearum indicia, et post elixiuationem 25 gr. calcareae. In lixiuio reagentibus tentato et ad siccitatem euaporato, salis alcalini fixi vegetabilis ne minimum deprehendit vestigium. En! producta animalia.

Recen-

Recensentur tandem animalcula infusoria eo ordine, quo in infusione frigida materiei aquarum Carolinarum comparuere. 1. Animalculum pellucidum, modo ouale, modo rotundum, nullis conspicuum interaneis. Motus eius est celer, rectilineus in omnes directiones aquae guttulae. Sub ipso cursu frequentissime sedem figit, assumta figura globosa. 2. *Voluox* pellucidus, sphaericus, quasi ex vesiculis conflatus. Motus est a dextra in sinistram et vice versa gyrans. 3. *Vibrio* semidiaphanus, fere cylindricus, vtraque extremitate obtusus, apicem versus aliquantum attenuatus. Motus est lentus, haud vndulatorius, natando corpus aut complanat aut arctat. Haec animalcula simul et semel in aqua innouata conspecta sunt, tandem imminutus eorum numerus et aliae duae species prodiere 4. *Monas* minutissima, viuacissima, hyalina, sphaerica, celerrimo, tremulo motu instructa. 5. Animalculum semipellucidum, oblongum, ouale, interaneis aegre conspiciendis, lente floccos inter materiei animalis iam maceratae serpens. Quae in infusione thermarum toeplizensium reperit, sunt praeter descripta n. 1. 2. 3. *Monas* omnium minutissima, hyalina, punctiformis, ne quidem microscopio composito illustrata distinctius apparens. *Vibrio* exiguus, diaphanus, oblongus, fere linearis; motu tremulo gaudens. Adimplerunt animalcula haec totam guttulae massam adeo, vt vix spatium pateret vacuum. Inter hanc myriadem obambulauit raro *Enchelis* pellucens, cylindro -- ouata, motu rectilineo. Elapsis nouem diebus, et materia viridi tantillum iam macerata, spectata sunt magna copia animalcula transparentia, ouato oblonga, complanata, flauescentia, margine nigricante distincto, interaneis opacis, haud distinguendis; motu lento, progressiuo praedita.

p. 183.

5. FRI.

p. 186. §. FRC. XAV. WVLFEN *plantae rariores Carinthiacae continuatae* *) LX. *Ranunculus rutaefolius.* LXI. *Ranunculus glacialis.* LXII. *Ranunculus parnassifolius.* LXIII. *Androsace villosa.* LXIV. *Arabis Ouirensis.* Arabis foliis simplicibus, integris, repando denticulatis, petiolatis; caulinis, oblongis, subouatis; radicalibus orbiculatis. Perbella planta, nulli hucusque auctorum visa, minus cognita, a nostro detecta cum Ouirenses supra Ebrideum in Valle Iunonia percurreret Alpes, sub initium Iulii locis petrosis calcareis, haud procul a Sternfeldianis plumbi fodinis satis frequen.. LXV. *Saxifraga*
p. 200. *adscendens.* LXVI. *Saxifraga petraea.* Altum de ista plerisque in Floris silentium. Rarissimarum vna, inter horridas syluarum rupes ad immane illud prope Habsbergam Planinae antrum, neque amplius per omnem Alpium catenam occurrens. Saxifraga foliis petiolatis, palmato-tripartitis, laciniis subtrifidis; caule flaccido, ramosissimo, decumbente; pedunculis longissimis monofloris; peta-
p. 207. lis emarginatis. LXVII. *Saxifraga stellaris.* LXVIII. *Plantago subulata.* LXIX. *Pedicularis acaulis.* LXX. *Bupleurum petraeum.* Bupleurum scapo, vmbellaque terminali simplicissimis; inuolucellis polyphyllis, vniuersali pentaphyllo; foliis radicalibus
p. 211. gramineo-caryophyllaeis. LXXI. *Athamanta Matthioli.* Rarissimam hanc plantam elapsis triginta tribus annis Goritiae inter saxa lateris laeui Lisoncii prope molas Tabacarias, tum in montibus Salcano adsitis, vulgo Monte Santo, et di Santa Catarina, saxosis itidem locis magna mensibus Maio et Iunio in copia florentem inuenit, ibidem et MATTHIOLVS, primus qui eamdem aeri incidi curauit.
p. 214. LXXII. *Laserpitium Archangelica* eam cum Silphio
p. 220. Theophrasti quam maxime conuenire censet.

LXXIII.

*) V. Miscell. Austriac. Voll. II. p. 183.

LXXIII. *Laſerpitium peucedanoides.* LXXIV. *Centaurea Rhapontica.* Alpes ſpecioſa planta incolit Lithopolitanas quas Schneegebürg vulgo et Kreuzalpen vocant. LXXV. *Arnica ſcorpioides.* Rupicaprarum eſca gratiſſima frequens Pontebanis Polizen in montibus in Saiſara atque in Valle Rablenſi. LXXVI. *Arnica glacialis.* Saepius cum arnica LINNAEI ſcorpioide confuſa, aut certe commutata fuit, conſpici autem ſolet in ſummis altiſſimarum Carinthiae et Tyrolis Alpium iugis, cuius haec eſt facies: Arnica foliis alternis, repando - ſubdentatis, caulinis ſeſſilibus, lanceolatis; radicalibus rotundato - ouatis, petiolatis; radice oblique adſcendente, ſubdulci, ſuturis tranſuerſis, ſurſum decumbentibus imbricata. LXXVII. *Arnica Doronicum* foliis variter repando ſubdenticulatis, ſubintegerrimis, alternis, oblongis, ſubſeſſilibus; radicalibus longe petiolatis; radice ſubgeniculata, dulcedinis experte. Planta haec Linnaeo cognita nunquam fuit, eandem tamen ex Cluſio ad Senecionem ſuum Doronicum citauit, error ſubinde in Elenchum Krameri et in Iacquinii Enmendationem irrepſit, quam tamen poſtea primus Iacquinius *) correxit. LXXVIII. *Cortuſa Matthioli.* LXXIX. *Dianthus ſilueſtris,* caulibus ſubunifloris, ſquamis calycinis ſubouatis breuiſſimis; corollis crenatis; foliis anguſtiſſimis, rigidis, ſubulatis, ſupra ſulcatis. Frequentiſſima eſt haec ſpecies in Carinthiae calcareis montibus, ſolo duro, nudo, cretaceo - ſabuloſo, ſoli idenditem expoſito, ab eoque paene exuſto, ſterili. LXXX. *Carduus acaulis.* LXXXI. *Arenaria polygonoides*, foliis linearibus, caulibus procumbentibus; pedunculis bifloris, terminalibus, erectis; calycem ſubuiſcidorum foliolis eneruiis. Examinare characterem Linnaeus neglexit in Alpibus, exinde haud amplius perfecta habere potuit ſpecimina. Fluctuans, cui

p. 223. p. 225. p. 230. p. 233. p. 236. p. 239. p. 241.

*) in Flor. Auſtriac. Vol. I. p. 57.

cui adgregaret generi, ad tempus inter ſaginas eidem locum conceſſit, dein ſtellariam bifidam dixit, aut certe cum illa confudit. LXXXII. *Arenaria*,
p. 244. foliis lineari - ſubulatis, ſulcatis, recuruis, ſecundis, caulibus procumbentibus; pedunculis ſubbifloris, terminalibus, erectis; calycibus ſtriatis. In Leontinis Alpibus, magnis vna de radice lignoſa
p. 245. ceſpitibus vegetat perennis. LXXXIII. *Arenaria ciliata*. Multicaulem a ciliata diſtinxit LINNAEVS, HALLERVS et GERARDVS inter vtramque nihil diuerſitatis agnouit, Noſtro autem non colore ſolum et natura, verum pauculis praeterea foliorum, calyciſque differre viſae ſunt notis. In Alpibus Leon-
p. 248. tinis habitat. LXXXIV. *Arenaria multicaulis*, foliis pulpoſo - ſubcoriaceis, ouato - lanceolatis, ſeſſilibus, ciliatis; corollis calyce maioribus; perianthii foliolis ouato - lanceolatis, ſubeneruiis. Frequentius inuenitur in Malnizenſi Auſtriacae partis Taurero, in Leontinis Marenwaldenſibus etc. alpibus, aeſtiuis florens menſibus, ita proxima eſt arenariae ciliatae, vt perquam difficillimum ſit eas a ſe inuicem diſtinguere. Semper tamen viror in illa magis ſa-
p. 250. turatus eſt. LXXXV. *Arenaria biflora* foliis ſubcoriaceis, obouatis, baſi ciliatis; caulibus proſtratis ramoſiſſimis diffuſis, pedunculis lateralibus ſubbifloris; petalis calyce longioribus. Frequens in Alpibus Fladnizenſibus, Ouicenſibus, Taureri Malnizenſibus, Leontinis, Spitalenſibus; Folkartenſibus,
p. 251. Reichenauenſibus etc. LXXXVI. *Stellaria biflora*, caulibus proſtratis ramoſiſſimis; ramis annuis erectis, longiſſime bifloris; foliis linearibus acutis, calycibuſque, dorſo trinerueis; petalis calyce longioribus, crenato - bifidis. LXXXVII. *Stellaria*
p. 254. *Ceraſtoides*, foliis ſubpulpoſis, obtuſe lanceolatis; caulibus proſtratis, iterato radicatis; ramis annuis erectis, ſubtrifloris; pedunculis tandem infractis.

Pul-

Pulcherrimam, ſed magnopere variabilem plantam non niſi in editioribus Taureri Malnizenſis apricis paſcuis, ſolo glareoſo-micaceo reperit. LXXXVIII. *Ceraſtium latifolium* foliis oblongo ouatis, obtuſis, hirſutis; ramis annuis flaccidis, ſubbifloris; capſulis ex ouali baſi, cylindraceo-corniculatis, decemfidis. Frequentiſſima in granitoſarum Alpium excelſis. LXXXIX *Geranium macrorrhizum.* In monte qui Caporetto imminet, elegans hoc Geranium perquam ſaepe ſecus viam, ſaxa fruticeſque inter inuenitur. XC. *Achillaea odorata* foliis bipinnatis, hirſutis, pinnulis integerrimis linearibus acuminatis; calycibus pubentibus; corymbis faſtigiatis. Diſtinguitur amoeniſſimo foliorum intra digitos contritorum odore a nobili Achillaea, et Achillaea Millefolio, vt et exilitate. XCI. *Myoſotis Nana,* foliis hirſutis, oblongo-ſubouatis, ſerpilliformibus, ſpica terminali pauciflora ſubumbellata. Habitat in excelſis Mannharti rupibus nudis, medio Iulii florens. XCII. *Panicum hirtellum*, ſpica ſubcompoſita, rara, ſecunda; ſpiculis alternis, ſeſſilibus, geminatis; glumis calycinis omnibus ariſtatis; extima longiſſima. Circa Aquileiam occurrunt admodum rarae eiuſmodi plantae. Differt longe a Gramine Iauanenſi. XCIII. *Carpeſium abrotanoides*, floribus lateralibus, in axillis foliorum ſeſſilibus, nutantibus. Habitat Aquileiae, ſolo pingui, vmbroſo, florens Auguſto. XCIV. *Iſnardia paluſtris.* Frequens prope Clagenfurtum vegetat, verſus Iulii finem florens, in vliginoſis ſiluarum montis Caluariae, in paluſtribus Zigulnenſibus, in turfoſis Loretanis ad lacum Werterſee etc. tum et Goritiae retro Piumnam conſimilibus locis. XCV. *Lindernia pyxidaria* foliis oppoſitis ſeſſilibus oblongo-ouatis; floribus axillaribus pedunculatis ſimplicibus. Creſcit haud procul Clagenfurtum, florentem inuenit in ſpecioſis ſupra Keſli-

p. 256. p. 258. p. 261. p. 263. p. 267. p. 270. p. 271.

p. 273. num ſyluarum ſtagnis. XCVI. *Fumaria capnoides.* Creſcit ad S. Laurentium in Reichenauienſibus alpibus, in coemiterio eccleſiae parochiae Lauſenſis prope Schneebergam, in Iapidiae montibus, inque Liburniae, Dalmatiae tam Auſtriacae quam Venetae
p. 275. montibus littoralibus. XCVII. *Peplis portula* caulibus repentibus, floribus in axillis oppoſitis, ſeſſilibus, ſubapetalis. Frequens in paluſtribus, limoſis Weidenſdorfenſibus prope Clagenfurtum, in vuidis ſyluarum ſcrobibus circum Caluariae montem, in vliginoſis, ſtagnantibuſque putrium aquarum locis ſupra Keſſlin, vbi aeſtiuis menſibus vna cum Vtricularia minore, Schoeno albo, etc. reticulo conferuae
p. 277. reticulatae ſaepe producta floret. XCVIII. *Chlora perfoliata,* in campis Soncii ex aduerſa Sagradenſis comitum Della Turre Caſtelli parte adiacentibus
p. 279 frequens. XCIX. *Delphinium elatum.* Dubius eſt vtrum in Leontinis Alpibus, aut Reichenauienſibus ad S. Laurentium inuenerit hanc ſpecioſam plantam.
p. 282. C. *Delphinium ſtaphiſagria,* minime per omnem late Iſtriam, omnemque illum terrarum rara eſt tractum, quem inde a ſinu Flanatico in Dalmatiam vſ-
p. 284. que Venetam adriaticum alluit mare. CI. *Saxifraga mutata* Aſpera Alpium Reichenauenſium incolit loca, qua in Kaiſerſburg itur, ſoteriis Kleinkirchheimii ad S. Catharinam aquis ex aduerſo ſitam. Proxima, ſpecifice tamen a Saxifraga Catyledone L. diſtincta, petalis cumprimis ouali - lanceolatis, nec, vt
p. 286. in iſta, apice obtuſe rotundatis. CII. *Saxifraga oppoſitifolia,* caulibus repentibus, ſurculiferis, foliis obouatis, margine leproſo - cartilagineis, ciliatiſque; ſurculorum quadrifariam imbricatis; pedunculorum oppoſitis. HALLERVS in duas, ALLIONIVS in tres
p. 290. ſpecifice diſtinctas diſcerpſit ſpecies. CIII. *Saxifraga ceſpitoſa.* Frequens in ſummarum Alpium rupi-
p. 293. bus; ad inferiora nonnumquam deſcendens. CIV. *Saxifra-*

Saxifraga hypnoides ſtolonibus procumbentibus ramoſis conferte folioſis, foliis inferioribus cuneato-trifidis, ſubpetiolatis, ſuperioribus lineari-lanceolatis ſubariſtatis, piloſo-ciliatis; caule erecto, ſuperne ſubpaniculato-ramoſo. Copioſe circa Chauſe-Fontaine prope Leodium inuenitur. CV. *Linum viſcoſum* calycibus acuminatis, foliiſque ouato-lanceolatis et ſeſſilibus, hirſutis, perque margines ſtipitato-glanduloſis; caule erecto, villoſo, viſcido, corymboſo-ramoſo; floribus ſubſpicatis rubris. Per omne Noricum in montanis ſylueſtribus admodum frequens. CVI. *Croton tinctorium*, foliis petiolatis ſubouato-rhombeis, repando-ſubdentatis, tomentoſo byſſinis, villiſque ſtellato-echinatis, obſitis: capſulis tricoccis pendulis; caule herbaceo. Non adeo rara Norici ſtirps, Auſtriaco in littorali, indeque in maritimam vſque Dalmatiam progreſſa, quotannis ſua vegetat ſponte. CVII *Sedum rubens*, pumilum, tandem ſanguineo-rubrum, foliis tereti-obouatis craſſiſſimis, addenſatis; cyma ſubſeſſili ſubquadrifida pauciflora; petalis albis, rubro carinatis. Cum atrato quondam Linnei ſedo, pluribuſque confuſum aliis, dein ad craſſulae relegatum genus, feliciter dein per Linneum ſuo inter ſeda reſtitutum eſt loco. CVIII. *Geranium nodoſum* Inter ſylueſtria frutecta prope Goritienſes molas ad ſiniſtram Soncii ripam aeſtate tota-frequens viſitur, maiori in copia in aduerſa eiuſdem fluminis ripa, ad radicem montis S. Valentini, in adſita ſylua Sabbotina. CIX. *Geranium malacoides*. Frequens in littoralis Auſtriaci et Veneti maritimis; et annuum. CX. *Geranium ciconium*. Frequens in Littoralis Auſtriaci campeſtribus, collinis, incultis; ſuis ſe quotannis regenerans ſeminibus: in eo peculiaribus, quod tripollicarem, in quam abeunt ariſtam, ſepties inferiore ſui parte in ſpiram intorqueant matureſcentia, dum in ſubulatam

p. 296. p. 299. p. 302. p. 305. p. 307. p. 312.

tam denique acum, eamque nec spiralem, nec rectam; deflexam immo, et falcato-arcuatam termi-
p. 313. nentur. CXI. *Sibbaldia procumbens*, foliis ternatis, cuneiformibus, apice truncatis, et acute trifidis. Al-
p. 314. tissimarum Alpium-planta, florens in Iulio. CXII. *Viola pinnata*, acaulis, foliis radicalibus subpedato-pinnatifidis, longe petiolatis, scaporum aphyllorum altitudine. Rarissimae stirpis natales alpium Leontinarum, finitimarumque sunt excelsa; asperis
p. 316. ibi rupestribusque vegetat locis. CXIII. *Conuoluulus althaeoides*, foliis petiolatis, sericeo-tomentosis; radicalibus rotundato-cordatis, crenato-dentatis; caulinis palmato-digitatis; lobis oblongis, angustis, crispato-dentatis; pedunculis axillaribus, subbifloris. Lusitanicis, Baeticaeque Hispaniarum in collibus propriam perelegans haec conuoluuli species fixit
p. 319. sedem. CXIV. *Astragalus castrensis.* Copiosus in pratis apricis, decliuibus graminosis Taureri Malnicensis; tum alpis Melnikensis districtus Gmündtensis *in der Malta*; item in Leontinis Marenwal-
p. 320. densibus, etc. CXV. *Astragalus incanus*, acaulis, scapis decumbentibus; foliolis ouatis, subsessilibus, subtus patentibus; leguminibus tereti-subulatis, apice infractis; ex pube prostrata, sericeo-incanis. Frequens circa Tergestum in sterilibus duris siccis, mense Maio, praeprimis in colle supra salinas Mujenses. Astragalo Monspessulano proximus, quoad
p. 323. nomen a Scopolio cum eodem confusus. CXVI. *Astragalus Alpinus*, caulescens, procumbens; foliolis lineari-oualibus, floribus racemosis pendulis; leguminibus inflatis, inordinate subtriquetris, vtrinque acutis, nigro-villosis. Frequens in summis Alpibus, Marenwaldensibus, Leontinis etc. natura tenellus, aspectu decorus. CXVII. *Serratula Alpina*,
p. 325. caule subcorymbifero, foliisque subtus lanugine araneosa, niueis; inferioribus petiolatis ouato-lanceolatis,

latis, ferrato-dentatis; fuperioribus feffilibus, lineari lanceolatis, margine reuolutis; calycibus inermibus, ouato cylindraceis, albo-pilofis. Frequens in Reichenauienfibus, Leontinis aliifque fummis. CXVIII. *Stellaria fontana*, foliis oppofitis, ouali lan p. 327. ceolatis; petalis bipartitis, calyce breuioribus; pedunculis vnifloris. Nunquam fpeciem hanc agnofcere voluit LINNEVS, et aliquando pro varietate Stellariae gramineae habuit, a qua plurimum differt. CXIX *Sefeli tortuofum*, caule rigido, inde a bafi laxe p. 330. ramofo, ramis diffufis, tortuofis; foliis bipinnatis, foliolis linearibus, longiffimis; feminibus ftriatis, fcabritie exafperatis. In apricis duris Inpodum montibus prope Mattarija Iulio et Augufto florens. CXX. *Chryfanthemum montanum*, foliis radicalibus p. 332. fpathulatis, ferratis, longe petiolatis; caulinis feffilibus, linearibus, laxe fubdenticulatis; caule monofloro. Plantula rara Reichenauienfium incola, differt plurimum a chryfanthemo leucanthemo L. aut atrato. CXXI. *Chryfanthemum Alpinum*, foliis cu- p. 334. neiformi-pinnatifidis, laciniis linearibus, integerrimis, laxe parallelis; caulibus fubereɛtis, monofloribus, obuium in Spitalenfibus alpibus etc. CXXII. p. 336. *Xanthium fpinofum*, caule ramofiffimo, fpinofiffimo; foliis petiolatis, deltoideo-haftatis, fubtus niueis; ftipulis fingularibus, ftipitatis, ternato-fpinofis. Ad mediterranei Adriaticique littora maris indigena. CXXIII. *Agaricus betulinus*, acaulis, coria- p. 338. ceus, femielliptoidicus; fupra albus et villofus; fubtus ex ochro-croceus, lamellis reticulatis. Rarum fungum, paucis notum, in refectis marcefcentibufque betularum truncis fub octobris initium 1772 Clagenfurti in colliculis Schmalzbergel neonatum inuenit, mollem, et fere ad gelatinae inftar tremulum; domi denique in lentum, croceumque corium exficcatum. CXXIV *Agaricus fepiarius* acau- p. 339.

D 3 lis,

lis, coriaceus, femielliptoidicus, fupra ex flauo, fufco-nigrefcens, villofus, fafcia marginali albido-flauefcente; fubtus, vna cum lamellis ramofis, albi-
p. 341. do-flauens. CXXV. *Agaricus flabelliformis*, fubacaulis, membranaceo-coriaceus, fupra albus, farinaceo-leprofus, fubtus lamellifque obfolete flauo-argillaceus; ftipitulo breui, laterali horizontali, manubriiformi. Frequens ad emortuos arborum trun-
p. 342. cos Labaci in Rofenbach. CXXVI. *Boletus fubfquamofus*, ftipitatus, niueus; pilei puluinati cuticula tenerrima, breui aquofe fubfufcefcente inque fquamulas difcedente; poris difformibus oblongo-fubflexuofis. Confunditur faepe cum boleto frondofo.
p. 344. CXXVII. *Boletus fuberofus*, acaulis, puluinatus, albus; laeuis, margine fornicato inflexo; cuticula extima tenerrima, tandem aquofe fubfufcefcente, fe-
p. 345. parabili; carne molli, elaftica, fubere leuiore. CXXVIII. *Hydnum papyraceum*, acaule, papyraceo-membranaceum, niueum; fupra laeue, fubtus papillis fub-
p. 346. ulatis fimplicibus multifidifque echinatum. CXXIX. *Eluela ciliaris*, feffilis, ceracea, hemifphaerico-concaua, coccinea, oris nigro-ciliatis. In viis cauis
p. 347. filuarum Victorienfium. CXXX. *Eluela lilacea*, aggregata, feffilis, ceracea patellis plano-concauis,
p. 348. lilaceis, margine eleuato tumidiufculo. CXXXI. *Eluela cerafina*, aggregata fubftipitata, pyriformi-campanulata, cerafina; margine acetabuli dentato.
p. 349. CXXXII. *Lycoperdon epidendrum*, parafiticum feffile globofum purpureum; cortice fatifcentis brunef-
p. 351. cente; polline feminali lilaceo. CXXXIII. *Lycoperdon aeftiuum*, fubglobofum folidum glabrum, fub-
p. 352. terraneum, radice deftitutum. CXXXIV. *Vlua ftellata*, foliis aggregatis, fubfeffilibus, fubouatis, fimpliciffimis; vtriculis intercutaneis illuftribus, in ftellas caudatas ordinatis. CXXXV. *Fucus hypnoides*, caule, ramulifque vage et rariter fparfis filiformibus,

cartila-

cartilagineis, ex tereti planiusculis, simpliciter pinnatis, pinnulis subulatis. Nouus fucus non confundendus cum sericeo Gmelini s. pectinato Gunneri. CXXXVI. *Fucus concatenatus*, caule coriaceo p. 354.
- lignescente, tuberoso, ramosissimo; ramis elongatis, paniculatis, aphyllis; ramorum virgis vesicas oblongo - ouales laxe concatenantibus. CXXXVII. p. 356.
Fucus selaginoides, caule coriaceo - lignescente, tuberoso, ramosissimo; ramis paniculatis; foliis alternis, sessilibus, subulatis, basi vesiculoso globosis. CXXXVIII. *Fucus corniculatus*, caule coriaceo ligneſ- p. 358.
cente, tuberoso, ramosissimo, ramis frequenter sed simpliciter ramulosis, rectis, tereti - compressiusculis; foliolis alterne suboppositis, imbricatis, compressis, decurrentibus, apice cornuto - bifidis, trifidisue. GMELINVS sub nomine Abietis marinae descripsit. CXXXIX. *Fucus foeniculaceus*, caule coria- p. 360.
ceo - lignescente, ramosissimo; ramis paniculato ramulosissimis; ramulorum virgulis lineari subsetaceis, subundatis, apice vesiculiferis; vesiculis oblongo - ouatis, acuminatis; tuberculatis. CXL. *Fucus lon-* p. 361.
gissimus descriptus a GMELINO et ALLIONIO, copiosus in mari Adriatico Tergestino.

6. NICOL. IOS. IACQVIN *animaduersiones quae-* p. 365.
dam in HENR. IOH. NEP. CRANTZ *fasciculos stirpium Austriacarum.* Quia multa in Nostri CRANZII operibus passim occurrunt sibi contraria circa easdem visas inuentasque stirpes, vnde incertitudo nasci debet, has edidit Noster animaduersiones et emendationes, quas autem non facile in epitomen redigere potuimus.

II.

Collectio opusculorum selectorum ad medicinam forensem spectantium. Curante Dr.

IOAN. CHRIST. TRAVGOTT SCHLEGEL medico apud Longo-Salisenses. Vol. II. Lipsiae, impensis Car. Frider. Schneider. 1787. pagg. 284. sine praef. Vol. III. ibid. 1788. p. 286*).

Vol. II. p. I. Vol. II. 8. LAVR. HEISTERI Dissertatio, *qua partus tredecimestris pro legitimo habitus proponitur, et simul, partui nullum certum tempus in vniuersum tribui posse, ostenditur*, secundum editionem alteram, Helmst. 1753 **) Resp. et auct. IOAN. GERARD. WAGNER. Femina 30 annorum marito 59 annorum post paucos ab inito coniugio menses orbata grauidam se sensit, ob haemorrhagias vteri vena duabus vicibus secta quarto mense motum infantis percepit, ventris tumor increuit postea, vt elapsis rursus quinque mensibus partum instare omnes crederent; hic tamen permanente eodem tumore post duodecim demum cum dimidio circiter a mariti obitu menses insequutus est, fetu debili et suturis cranii hiantibus, admodum difficili puerperio. Hunc partum ordo medicus Helmstadiensis legitimum declarauit ob parcius nutrimentum a matris pathematibus animi, paucissimo ciborum vsu, sanguinis et morbosis et artificialibus profluuiis pendens, ob debilitatem a temperamento matris et statu patris ipsius, ob integritatem vitae a matre semper actae, quum generatim certus partui terminus statui nequeat. Quae omnia fusius explicat auctor dissertationis, multusque est tum in his probandis, tum in refellendis obiectionibus secus sentientium, potissimum ZACCHIAE: ita tamen, vt nec cautiones in iudicio de eiusmodi casibus ferendo negligat.

P. 99. Mantissa b. HEISTERI huic dissertationi annexa et semi-

*) Primi voluminis contentorum indicem vide in comm. nostr. Vol. XXVI. p. 398.

**) Prior est ab anno 1727.

feminae, et patris, et secundi feminae mariti, et medici cuius consiliis eadem vsa est, nomina in maiorem rei fidem addit, filia sexenni hucdum superstite ipsa visa; mater autem duabus adhuc vicibus mense decimo tertio peperit, consuetis grauiditatis instantisque partus signis solito tempore praegressis, ac demum quinto grauiditatis mense abortu mortua est.

9 RVD. AVGVSTIN. VOGEL *diss. de partu serotino valde dubio*, Goettingae 1767. resp. et auct. IOAN. CHRISTOPH. HARRER. Postquam in genere demonstratum est, vnicuique animali certum definitumque esse pariendi terminum, ad refutanda argumenta eorum transitus fit, qui in hominibus hunc terminum vlterius extendi posse statuunt. Sunt haec: monstra aliaeque naturae aberrationes; acceleratio partus, quae si locum habeat, idem de eiusdem retardatione iudicium valere censendum sit; seminis masculi efficacitas imminuta vel ob debilitatem, vel prouectiorem aetatem, vel mortem propiorem patris; diaeta extraordinaria, inedia, et animi affectus matris; morbosa cum matris tum fetus constitutio; duorum vel plurium fetuum in vtero conceptio (vbi tamen vteri duplicis nullam mentionem factam esse videmus); vteri capacitas maior. Postea ipsarum matrum testimonium insufficiens esse declaratur, quum eae vel viduae, vel absente marito serotinos se partus enixas perhibeant, docetur que, signa grauiditatis ab his allegari solita, suppressionem mensium, intumescentiam obdominis, mammas lacte turgidas, dolores abdominales, ambigua omnino esse atque incerta; partumque serotinum, si vere talis existat, fetus tantum augmentum praesupponere, quod naturali partui non sufficiat, quale exemplum ex b. ROEDERERO adducitur; aliam vero p. 114.

 ro

ro longe rationem eſſe fetuum extra vterum conceptorum, huc plane non referendam*).

p. 156. IO. IO. ZACH. PLATNERI *Progr. quo oſtenditur, medicos de inſanis et furioſis audiendos eſſe,* Lipſ. 1740. Quod licet iam opuſculis b. PLATNERI poſt eius obitum coniunctim editis inſertum ſit, nulli tamen dubitamus et in hac collectione multis acceptum futurum: quare argumentum eiuſdem hic excerpere non inconſultum ducimus. Anima a corpore diſtincta. Illius functiones per ſenſus oriuntur. Ad hos neruorum inprimis actio pertinet, licet fluidi neruei neque exiſtentia neque indoles plane euicta ſit. Differentia ideae per ſenſus externos neruorum miniſterio in cerebro excitatae; imaginatio ſeu phantaſia; memoria; voluntas; animi affectus ab hac excitati, effectibus vel vehementioribus vel lentioribus ſeſe exſerentes; ratio, reliquarum omnium facultatum praeſes ac moderator; analogum eius in brutis, ſed propria homini eique ſoli conceſſa attentio, cuius ope notionem vniuerſalium ſibi comparat. Ratio voluntatis gubernatricis. Quantum ratio attentionis exercitio firmetur. Tranſitus ad ſtatum peruerſum functionum animi a morbo corpus afficiente, cuius frequentior cauſſa eſt vel in reſoluto robore naturali fibrarum et vitali neruorum, vel in ſanguinis conditione aut motu deprauatis. Exempla in ſenſibus externis, v. c. viſu, et internis a cauſſa in viſceribus remotis. Phantaſiam hic magis quam reliquas facultates animae laedi.

Muta-

*) Vide ſuper hoc argumento egregiam diſſ. Cl. GAHN de partu ſerotino, Praeſ. Cl. SIDRE'N Upſal. 1770 habitam, Comm. noſtr. Vol. XVIII. p. 55. ſeqq. cuius inter nos notitiam debemus Cl. PYL, verſionem germanicam exhibenti *im Magaz für die gerichtl. Arzneik. vnd med. Pol. II. B. ſ. 675. ff.* quae indicata eſt in Comm. noſtr. Vol. XXVII. p. 694.

Mutationes in affectibus a mutato ſtatu corporis oriundae. Memoriae laeſio vel abolitio. Idearum fixarum ortus. Deprauatio cerebri ipſius ab acriori in vnum obiectum intentione, mutationum in animâ cauſſa. Quomodo phantaſia corrupta voluntati imperet. Inſania ſeu delirium abſque febre, cum delirio febrili comparatum. Concluſio ex his omnibus, iureconſultos praeſtantiſſimos recte iudicium de facinoribus inſanorum a medicis petendum vrgere, quod ſi ſemper factum fuiſſet, non tot miſeri, pauperculae inprimis anus, veneficii damnatae, ſagarum nomine ad miſerrima crudeliſſima ſupplicia datae fuiſſent*).

11. IOAN. CHRISTOPHOR. POHLII *Progr. de lethalitate vulnerum lienis*, Lipſ. 1772. Primo de ſtabilienda lethalitatis idea diſſeritur, doceturque, diſcrimen inter lethalitatem abſolutam et per accidens ſufficiens eſſe ad ferendum iudicium quod a recentioribus non ita probari, notum eſt: an iure, hic diſquirere nobis non datur) et inde laeſiones lienis, licet non vitalis viſceris, diiudicantur, adduciturque exemplum viri inter rixas fuſtibus ac pedibus adeo male habiti, vt poſt quinque horas obiret; in quo quamuis aliae laeſiones copioſae adeſſent, et inter alia ſcrotum cum teſticulis inflammata et compreſſa, ſub cranio et in caluariae baſi ſerum ſanguine miſtum, in ventriculis cerebri ſerum extra vaſa miſſum, plexus choroideus hydatidibus obſeſſus et glandula pinealis a ſero expanſa, tamen triplex lienis ruptura, effuſo in cauum abdominis ſanguine pondere ſaltim trium menſurarum, vaſis maioribus et vena portarum vacuis, lethalitatem abſolutam euincebant. p. 185.

12. PHIL.

*) Optaſſemus, vt Cl. EDITORI placuiſſet adiungere huic programmati diſputationem b. BOSII de morbis mentis delicta excuſantibus, Lipſiae 1774 habitam.

p. 196. 12. PHIL. CONR. FABRICII *Diss. de lethalitate vulnerum ventriculi secundum principia anatomica et medica expensa*, Helmst. 1751, resp. AEGID. JUNGEN. Descriptio breuis anatomica ventriculi. Modi, quibus idem laedi possit, laesionumque effectus declarati. Signa externa earum. Extispicia. Methodus medendi laesionibus ventriculi. Prognosis et huic superstructum iudicium de lethalitate. Argumenta pro lethalitate vulnerum et contusionum insigniorum accidentali; confutatio eorum. Quae cum conueniant tam conditioni visceris ipsius modoque, quo vtitur natura in sanandis laesionibus, quam effatis celeberrimorum auctorum, a nobis iam fusius enarranda non sunt. Circumspectio a secantibus obseruanda, vt situm, magnitudinem, figuram vulneris rite inuestigent, regionem ventriculi laesam accurate nominent, vasa et neruos laesa ratione numeri, magnitudinis, copiamque sanguinis in illis adhuc residui vel in cauum abdominis cum contentis ventriculi emissi sollicite describant. Obseruationes quasdam inspersit Cl. auctor, de viro a pedum calcitratione altero demum die mortuo, in quo, integumentis et musculis abdominis fere illaesis, ventriculi et diaphragmatis adeo ingens ruptura detecta est, vt vltimi prandii magna pars in thoracem penetrasset; de abscessu intestinorum in dextra abdominis parte, pluribus remediis incassum tentatis solo succo herbae recentis cynoglossi per aliquod tempus quotidie instillato ad sanationem perducto; de ventriculo in cadauere feminae adeo contracto inuento, vt vix intestinum duodenum amplitudine superaret.

p. 227. 13. PETR. IMMAN. HARTMANNI *diss. sistens medicam tormentorum aestimationem*, Helmst. 1762, resp. et auct. FRIDER. ADOLPH. DETLEFFSEN. Praeterierunt in honorem humanitatis tempora,

quae

quae apud nos eiusmodi remediis eruendae veritatis vtebantur. Quum tamen in iis magnum vtique momentum in iudicio medicorum ponendum erat, laudabilem operam suscepisse Cl. auctorem fatendum omnino est suoque, quo scriptum hoc prodibat, aeuo accommodatissimam. Consuetae iureconsultorum diuisioni torturae, in territionem et torturam proprie sic dictam, aliam subiungit, ratione habita sanitatis torquendi, in legitimam et illegitimam. De territione verbali et reali, ad quarum posteriorem ius Saxonicum ipsum, iam polletrorum fidicularumque applicationis seuerioris prima tentamina minus exacte refert; vtriusque effectus ii, qui a quocumque terrore solent proficisci. De torturae proprie sic dictae differentiis cum ratione violentiae corpori inferendae, tum ratione instrumentorum, ex quibus tam inusitata, quam vsitata recensentur *), et ex his, vtpote solis pro legitimis habendis, polletrorum funiumque seu fidicularum curatius examen instituitur. Describuntur igitur primo polletrorum variae species iisque legitime vtendi modi, posteaque illegitimi enarrantur, v. c. si fabricae peruersae fuerint, aut primae, non secundae phalangae applicentur, cet. Ad declarandum polletrorum effectum praemittitur anatomica partium affligendarum consideratio, ex eaque concluditur, non tantum tendines et periosteum, quae est b. HEBENSTREITII sententia, sed et cutim, neruos et vasa iis affici; in illegitima applicatione vulnera ad ossa vsque penetrantia, vlcera, gangraenam adeo spha-

*) Crudeliora tormentorum genera, in primis adhuc huius saeculi decenniis in Dania adhibita, quorum applicatio in primo adeo examine hominem innocentem interemit, vide enarrata *im Iournal von und für Deutschland V. Iahrgang* 1788, *VI. Stück S.* 585.

ſphacelumque, paronychiam, fiſſuras oſſium et vnguium, et quaecumque ex his oriantur mala, produci. Simili dein ratione de fidiculis diſſeritur, quarum aliam methodum in Saxonia ſuperiori, aliam in ceteris Germaniae regionibus, praeſertim borealibus, familiarem deſcribit; errores in vtraque methodo commiſſos v. c. peruerſam earum compoſitionem, applicationem ad articulationes, agitationem in eodem nec mutato loco ad denudationem vſque tendinum, vaſorum, neruorum cet. Effectus funium ex anatomica partium affectarum conſideratione declarati, quatenus vel legitime vel illegitime adhibiti fuerint. His expoſitis in capite altero tractationis paucis adhuc exponitur, quis valetudinis ſtatus vtrumque tormentorum gradum, tam territionem quam torturam ipſam, prohibeat. Oſſium caries aut in eam propenſio, nodoſa chiragra, procliuitas in paronychias, et polletra et funes; tabes artuum, varices, aneuryſmatis ſuſpicio, diffracta quondam in parte tangenda oſſa, denique prouectior aetas, funes vetat, vt alia impedimenta a Cl. auctore enarrata nunc praetermittamus.

Vol.III. Vol. III. 14. ERNESTI GOTTLOB BOSE Diſſertatio prior *de diagnoſi vitae foetus et neogeniti*, Lipſ. 1771, Reſpond. CHRISTOPH. GODOFRED. IOHN. Primo euincitur, animationem fetus a primis eius originibus poſt conceptionem aſſumi debere; poſtmodum ab increſcente eius in vtero vita vitalitatis notio declaratur, non a tempore grauiditatis, ſed a conditione ipſius excluſi fetus determinanda; et ex his tranſitus fit ad ſigna eiuſdem cum in infante, tum in matre. Signa vitae in infante ex ſuperficie corporis: diſtinctio inter recens natum et ante aliquot iam dies excluſum; cutis nitida et expanſa, muco liquoris amnii obducta, vel e contrario rugoſa, maculae liuidae cet. meconii effluxus, dubium indicium;

cium; debita proportio membrorum; pili, ambiguum ſignum, magis certum vngues; oſſium debitum vel imperfectum incrementum; nutritio ſufficiens vel inſufficiens; pondus debitum, ex notiſſimis Cl. ROEDERERI obſeruationibus; longitudo, quam in plerisque Cel. Auctor vidit 21, non raro 22, in quibusdam 19, in duobus, a matribus ruſticis progenitis, fere plus quam 24 pollicum; funiculi vmbilicalis longitudo et conditio; ſugillationes, quatenus vitam quidem in partu teſtantur, mortem tamen ex culpa matris non probant, quod ſingulari exemplo illuſtrat Cel. Auctor; laeſiones externae, praecipue fontanellae depreſſio. Calor, motus poſt partum, ſpuma oris, dubia praebent indicia; prior praeſertim incertiſſimum, quum clanculum in lucem infans editus eſt. Conditio placentae, aeque fallax, niſi putredinis indicia fetum in vtero male nutritum fuiſſe doceant. Tandem ſigna ex puerpera, ſed fere omnia non niſi tempeſtiue colligenda: ſanitas durante grauiditate, corporis ac praeſertim peluis bona conformatio, debitum partus tempus isque ipſe facilior, lochiorum recta indoles, viuum fetum; contraria contrarium indicant, comparatione cum infante ipſo ſimul adhibita.

15. EIVSDEM Diſſertatio poſterior *de diagnoſi vitae foetus et neogeniti.* Lipſ. 1771, Reſpond. CAROL. CHRISTLIEB BETHKE. Ab inſpectione externa ad luſtrandas partes internas iam progreditur Cel. Auctor, primoque loco monet ſecantes, vt, ſi euidentes laeſiones ab externis ad internas partes continuatae occurrant, eas primo loco indagent. Conſideratio abdominis: tela celluloſa, muſculi abdominales, viſcerum abdominis conditio ac ſitus, vaſa vmbilicalia, hepar, meſenterium, ventriculus, pancreas, lien, habita praeſertim ratione ſanguinis in omnibus partibus hiſce conſpicui. Inteſtinorum p. 38.

condi-

conditio, quae meconio prorſus vacua, vel tunicam villoſam abſque aliis putredinis in corpore ſignis ſecedentem monſtrantia, vel flatibus multum expanſa, vitae poſt partum ſuſpicionem faciunt. Renum, praeter defectum pinguedinis eoſdem ambientis, affectiones ad definiendam vitam aut mortem vix adhibendae (qua occaſione etiam meminit Cel. Auctor renum in adulti cadauere in pelui inuentorum), neque vrachus, omnino autem veſica vrinaria aut vacua aut plena. Vaſorum maiorum inquiſitio: vacuitas, ſi nulla alia cauſſa pateat, neque corporis ipſius marcor inueniatur, ex haemorrhagia arteriarum vmbilicalium in infante viuo genito orta exiſtimanda eſt. Noxae internae viſcerum, inflammatio, obſtructio, ſugillatio, incerta ſaepe documenta vitae ſub partu vel poſt eundem ſuperſtitis. Pectoris conformatio ſtudioſe examinanda, diiudicandumque, num vitioſa ea vel primo ortui fetus, vel laborioſiori partui debeatur, coſtarum a cartilaginibus ſolutio indaganda, verum in viuo an mortuo contigerit, ex ſanguinis effuſione, inflammatione, aliiſque ſignis. Pleurae conditio, pericardii et cordis, anterioris primo, dein poſterioris examen, collatum cum vaſorum maiorum ſtatu; thymi conditio. Pulmonum diſquiſitio, cui quaedam de reſpiratione recens nati praemittuntur *): ſitus, coloris, copiae ſanguinis in fetu et nato diuerſitas; conditio morboſa, connexio cum pleura praeternaturalis. Experimenti pulmonum in aqua rite inſtituendi ratio: dubiorum aduerſus illud motorum refutatio; mortuorum fetuum, etiam eorum, qui iam externas

*) Quae fuſius poſtmodum expoſuit Cel. Auctor in duabus diſſ. de reſpiratione foetus et neogeniti, Lipſ. 1772. et 1774. quibus ſubiunxit duo programmata lectu vtiliſſima de iudicio ſuffocati in partu foetus in foro adhibendo, ibid. 1778. et 1779.

ternas resolutionis putridae notas eminentes offerebant, pulmones tam integros quam concisos fundum petere obseruauit Cel. Auctor*); cautiones necessariae in colligendis signis reliquis ad vitam vel mortem diiudicandam et pulmonum docimasia comparandis. Capitis disquisitio: integumenta, ossa, fontanella, membranae cerebri cum vasis eas perreptantibus, cerebrum ipsum, eiusdem ventriculi, medulla spinalis, basis cranii. Examen faucium et interni oris caui: num protinus a partu, antequam respirauerit infans, obturatio faucium locum habere queat in partu clandestino, subdubitat b. Auctor, ideoque alias simul conditiones attendendas esse monet, quibus modus interceptae respirationis patefiat, v. c. mucum abundantiorem, incongruam conformationem, compressionem colli a funiculo vmbilicali cet. Postremo disserit de debilitate vitae, an vlteriori continuationi suffectura existimari potuerit, nec ne; ratione tunc potissimum habenda circuli sanguinis et respirationis: in quo tamen diiudicando saepius sectionem non sufficere, sed ad acta iudicis regrediendum esse.

16. EIVSDEM Progr. *de iudicio vitae ex neogenito putrido*, Lips. 1785. In foro de eo tantum disputatur, num, putredine iam corpus fetus depasta, determinari possit, illum extra vterum vixisse? neque ergo de non vitali fetu sermo est. Proportio membrorum putredine non prorsus tollitur; in ossibus saltem incrementi restant indicia, indeque vitalitatis suspicionem mouent: sed nihil ex his cum certitudine colligi potest. Varii gradus putredinis a diuersis eiusdem caussis: mors in vtero materno, tempestatis et locorum diuersae conditiones et vicissitudines. Examen singularum partium, quatenus a putredine mutationem subeunt: cutis, musculi, ex his praecipue abdominales; viscera abdominis, peri- p. 88.

 tonaeum,

tonaeum, ſingula plus vel minus putredini obnoxia; vaſa maiora, niſi diutius protracta putredine affecta, tantum ad lethalitatem ex haemorrhagia diiudicandam valent. Cerebrum, per ſe in fetu mollius, putredini eo minus reſiſtit. Maior autem, quam in antecedentibus, exiſtit certitudo vitae poſt partum in viſceribus thoracis, non tamen adeo in corde quam in pulmonibus, qui diutius reliquis partibus intacti perſiſtunt: opus autem eſt, vt primo cum corde adhuc cohaerentes, dein cor ſeparatum ſolum, aquae imponantur; hoc enim ſeorſim natans maiorem gradum putredinis docet, hinc certitudini experimenti obeſt. Inquirendum etiam, num laeſio pectoris acceſſerit, aut eroſio ad interiora penetrauerit, contentis in cauitate viſceribus inde pariter ab aere ingreſſo corruptis.

p. 99. 17. IOANN. DANIEL REISSEISSEN Diſſertatio *de veneficio doloſo*, Argentorati 1781, Auct. et Reſp. IOH. FRANCISC. EHRMANN. Iuridica quidem haec aeque ac ſequens diſſertatio eſt: Cl. Auctor autem ea, quae a Cl. SPIELMANNO et patre medico celeberrimo acceperat, egregie in vſus ſuos conuertit; quare, quae ad medicinam forenſem ſpectant, hic ſummatim exhibere non alienum putamus. Sect. I. praemiſſa ſignificatione vocis veneni apud veteres ac recentiores docetur, quid ſub eodem intelligi debeat: in ſenſu lato nimirum omnis materia, quae humano corpori applicata nocet; in ſenſu ſtricto autem, in quo hic ſumitur, corpus, quod numquam alit, ſed naturam animalem mutat, et vltra certam quantitatem experientia determinatam aſſumtum necat. An dentur venena abſoluta, dubium. Diuiſio venenorum ratione modi agendi mechanica et phyſica, et horum rurſus in corroſiua, ſtupefacientia, adſtringentia et animalia (ad priores claſſes ratione effectuum non referenda); ratione applicationis per inhalationem per cutim, per ingeſtionem; ratione maioris

ioris vel minoris celeritatis caet. Sect. II. diuisio veneficii in dolosum, culposum et casuale; vltimum non est delictum. Definitio veneficii dolosi secundum ius Romanum et nemesin Carolinam; vtriusque inter se comparatio. Notio criminis et doli, huiusque probatio. Corpus delicti quid sit, huiusque indicia, detegenda symptomata, ex signorum externorum obseruatione, interna cadaueris lustratione, testium post sepulturam examine et confessione caet. et quandoque forsan cadaueris, vel partis eiusdem, concrematione. Pretium vnicuique istorum modorum statuendum: egregie haec potissimum respectu duorum priorum modorum habita relatione ad medicos. Caetera, quae de poenis veneficii dolosi, et de effectu eius ciuili proposuit Cl. Auctor, ad iureconsultos pertinent.

18. IOANN. FRANCISC. EHRMANN Dissertatio *de veneficio culposo*, Argentorati 1782. Veneficium culposum Auctori nostro est delictum, quo quis culpa hominis vitae vel sanitati veneno nocet; vnde sequitur, notionem veneni hic latiorem esse, quam in antecedente dissertatione assumta fuerat. Vberior huius definitionis explicatio. Varia eius immediate commissi genera, subiunctis simul poenarum gradibus. Abortus vel dolo vel culpa procuratus. Poculum sterilitatis, vix admittendum: castratio vero cum hoc crimine coincidit. Pocula amoris, (qualia non quidem amorem, sed furorem excitantia existere perhibentur), odii, furoris et dementiae, quorum existentiam ZACCHIAS contendit, philtra sic dicta enthusiastica, a STENZELIO venenis annumerata, ad quae Cl. Auctor refert vnguenta sagarum narcotica: horum omnium, gradu diuerso doli diuersorum, poenae diuersae. Porrectio cibi et potus vel per se vel per vasa cuprea caet. corrupti. Medicamenta nociua data ab iis, qui me- p. 188.

 dicinam

dicinam non profitentur, vel qui illam profitentur: prolixe satis de vtrisque, quatenus ad veneficos dolosos vel culposos referri debeant. Cura magistratus circa medicos (vbi simul monetur, non indistincte permitti debere, vt libri de incertis atque periculosis medicaminibus agentes lingua vernacula scribantur aut in eam transferantur — optime, si nobis quidem iudicare liceat). De veneficio culposo mediate commisso: infectione per contagia, luem brutorum, recens conclaue; infectio aquarum; noxae a veneno animalibus destinato oriundae; animalia in rabiem prona vel venenata; commercium illicitum venenorum cum simplicium, tum mangoniorum vini, cereuisiae, olei oliuarum (ad cuius adulterationes detegendas ablegantur lectores ad Cl. LEHR diss. bot. med. de olea Europaea, Gott. 1779), pulueris crinalis caet. commercia alimentorum vel medicamentorum morbo, vetustate, fermentatione aut alio modo corruptorum.

III.

D. P. S. PALLAS Etatsraths, Professors *der Naturgeschichte in Russland etc. Characteristick der Thierpflanzen, aus dem lateinischen übersezt und mit Anmerkungen versehn von* CHRIST. FRIDR. WILKENS, *und nach seinem Tode herausgegeben von* IOH. FRIDR. WILH. HERBST. *Nürnberg in der Raspischen Buchhandlung.* 1787. 4. *Erster Theil. pagg.* 344. *XI. Kupf. Zweiter Theil. pagg.* 265. *XV. Kupf.*

h. e.

D. P. S. PALLAS Zoophytorum Characteres, e latina lingua in germanicam translati, annotationi-

tionibusque aucti a CHRIST. FRIDR. WILKENS eiusque post mortem editi a IOH. FRIDR. GVIL. HERBSTIO P. I. et II.

Quanta Cl. PALLAS in omnem historiae naturalis cognitionem merita sint, ex operibus, quibus hanc doctrinae naturalis partem amplificauit, luculentissime patet, eaque hoc ipso opere, quod magna cum diligentia elaboratum, ante paucos annos latino idiomate edidit, insigniter auxit. Promiserat quidem versionem germanicam, latina adhuc pleniorem, ipse curare; negotiis vero impeditus ab hocce abstinere coactus est labore, quem Cel. WILKENS iam susceperat. Hic vero cum ante paucos annos, historiae naturali, cuius studio flagrauit, fuisset ereptus, opus affectum Clar. HERBST magna cum laude absoluit, quippe qui Versionem multis in locis vberiorem reddidit, annotationes definitionesque accuratiores adiecit, figurarum delineationes, quibus latinum opus caruit, partim ex belgica D. BODDAERTII versione, partim ex Wilkenianis chartis repetitas, subiunxit.

Ea historiae naturalis pars, quae *Molluscas* praecipue complectitur, per longinquum tempus neglecta iacuit, cum hoc demum seculo quidam Zoophytorum historiam sibi excolendam sumserunt, inter quos tamen perpauci obseruationes consignarunt, quibus et intimam plantarum cognationem, et modum organisationis, quae in animalibus, subinde per gradus perficitur, et rationem, qua vita animalis ab atomo animato ad animalia perfectiora adscendat, illustrarent et accuratius finirent. PALLAS Cl. igitur laudabili campum de Zoophytis, hucusque parum tractatum, excolendi feruore inflatus, ipse multa, quae in mare germanico, caeterisque Europae fluuiis procreantur, diligentius inquisiuit, p. 9.

 eorum

eorum genera, ſpecieſque accuratius, quam anteceſſores deſcripſit, e quibus, imprimis MARSILIVM, RVMPHIVM, DONATVM, PEYSONEL, TREMBLEYVM, ROESELIVM, e quo delineationes petiit, LINNAEVM aliosque conſuluit. Omnis vero Auctoris opera eo redit, vt ordini cuique fines naturales aſſignaret, ordines ſecundum characteres eſſentiales in genera diuideret, ſpeciebus ſingulis nomen triuiale tribueret, quaecunque denique in ſcriptis iam exſtarent, colligeret. Quas ipſe ſuis oculis non conſpexit ſpecies, vt et ea quae dubiis adhuc vexantur, ſtellula notauit, obſcuriores animaduerſionibus illuſtrauit, ſynonyma recte ordinauit, ſigno denique interrogandi ea inſigniuit, quae in ſcriptis ipſe euoluere non potuit. In generibus *Brachionos* ab *Hydris*, *Antipathes* ab *Gorgoniis*, et ELLISII auctoritate *Cellularias* ab *Septulariis* ſeparauit; propter cognationem nonnullarum *Eſchararum*, quas LINNAEVS inter *Milleporas* poſuerat, vt, et quasdam *Milleporas* ad *Madreporas* accuratius reduxit. Lithophytorum vero genera ſeiunxit, aptiorem locum, fineſque proprios aſſignauit. Quorum a Zoophytis diſcrimine ſublato, vtraque ſub Zoophytorum nomine comprehenſus eſt.

p. 25. In prolegomenis quaedam de natura Zoophytorum affert, quo in loco vulgarem hiſtoriae naturalis in tria regna diuiſionem reiicit, eorumque loco *Bruta*; *Inertia*, et *Organica* aſſumit. Tranſitus plantarum in regnum animale. Corporum organicorum compoſitio et differentia. Plantarum natu-
p. 31. ra earumque diuerſi perfectionis gradus. De Zoophytorum phyſiologia vberius. Ad eorum claſſificationem. Veteres *Lithophyta* et *Ceratophyta* in plantas marinas *Corallinas* et *Sertularias* in *Muſcos*; *Alcyonia*, *Eſcharas* et *Pennatulas* in *Fucos* propter eorum ſimilitudinem, minus recte retulerunt. Recentiores

tiores vero longe aptius ad animalium ordinem redegerunt. Initium in generum ac specierum descriptione capit ab HYDRIS, (*Armpolypen*) quae vegetant, vndique fluctuant, stirpe simplici, nuda, medullari, molli instructa et facultate incuruandi praedita sunt. Si lineae seruant directionem, anteriorem ipsorum partem, filamentis capillaribus setiformibus cinctam, conspicimus, e lateribus contra proueniunt gemmae, quae suo tempore vt polypi decidunt. Nomen Hydrarum, quas REAVMVRVS Polypos appellauerat, Noster a LINNAEO repetiit, ipsarum vitae genus, multiplicationem, regenerationem, structuram atque ouula describit. Vnam modo speciem LEVWENHOEKIVS primus nobis consignauit, cui TREMBLEYVS nouas tres adiecit, vt IVSSIEVO atque Auct: pauca praecipuede earum mutationibus, addenda essent relicta, species a ROESELIO bene definitas, a LINNAEO autem pro varietatibus venditatas, Noster, veras habet in quarum cuiusque descriptione nomen triuiale, multa synonyma, definitionem, descriptionem, patriam affert, quibus denique additamenta duumuirorum WILKENS et HERBSTII subnexa sunt. Species laudantur, sequentes; 1). *Hydra abligactis* Fig. 1. 2). *H. vulgaris*. Fig. 2. 3). *H. viridissima*, Fig. 3. 4). *H. ramosa*. 5). *H. squamata*.

p. 49.

p. 53.

Genus II. ESCHARAS (*Corallenrinden, Seegrinde*) continet. Sunt Zoophyta, quae plantarum in modum vegetant radicanturque; Stirps tunicata, sublapidea, multipartitis et decidentibus gemmis concreta; margo per gemmas clausas magis magisque increscit; gemmae paulatim orificiis erectis germinantur. LINNAEVS hisce ab omnibus scriptoribus ad nostra vsque tempora *Escharas* recte appellatis, in Fauna Suecica *Flustrarum* nomen incongrue dedit. Botanici veteres eas, quae ob substantiam cor-

p. 60.

 neo-

neo-lapideam fluxiliores sunt, in *Fucos* retulerunt; recentiorum vero plurimi inter *Milleporas* male ordinarunt. De quibus denominationibus Cl. WILKENS varia addidit. Auct. in vasa paruula, aut Gallericulas, ea ouula reponere, existimat. Primusque IVSSIEVS hoc genus conspexit, quod iam, quamuis macrum adhuc, Linnaeano tamen, cui sex modo subiectae sunt species, *foliacea*, *securifrondis*; *pilosa*, *purpurea*, *membranacea* atque *lineata*, reliquis
p. 66. duodecim ad varietates relatis, longe accuratius ordinatum est. Sequentes enim species enarrantur: 1) *Eschara lutosa* Fig. 4. 2) *E. ciliata.* 3) *E. erosa.* 4. α) *E. crustulenta.* β) *E. areolata.* 5) *E. fascialis.* Fig. 5. et 6. quam Auct: in α) *E. fascialem* et β) *E. lamellosam*, subdiuidit. 6) *E. Colonica.* 7) *E. Spongites.* 8) *E. Formiculosa.* 9. *E. annularis.* 10) *E. hispida.* 11) *E. pilosa.* 12) *E. foliacea* Fig. 7. 13) *E. Frondiuscula.* 14) *E. papyracea.* Fig. 8. quae cum *E. Frondiuscula* ratione figurae maxime conuenit. 15) *E. securiformis* Fig. 9. 16) *E.* (*Flustra* L) *membranacea.* 17) *E.* (*Flustra* L) *lineata.* 18) *E.* (*Cellepora* L) *ramulosa.* 19) *E.* (*Cellep:* L.)
p. 94. *hyalina.* 20) *E.* (*Cellep.* L) *verrucosa.*

Genus III. complectitur CELLVLARIAS (*Zellencorallinen*). Sunt Zoophyta, quae plantarum more viuunt ac vegetant, quorum retinent figuras; stirpe nuda, ex gemmarum seriebus appositis composita, ramosa, saepius geniculata, valde lapidea tubulorumque paruorum ope radicata, instructa sunt. Ex vninscuiusque gemmae oculis, Flores viuificantes proueniunt. Ipse quidem se vesiculas, ouorum nidis similes, modo in Cellularia falcata et eburnea deprehendisse, in Cellularia vero auicularia et Neritina, Gallericulas paruas vel Calyculos peculiares, qui stirpe integra voluntarie mouentur,
p. 97. quae vtrasque *Sertulariis* aliisque proximas esse detexisse narrat. I) Cellulariae geniculis et omnibus in

in lateribus gemmis instructae 1) *Cellularia opuntioides.* 2) α. *Salicornia* F. 10. A. B. 2) β. *C. filiformis.* II) *Cellulariae* partibus mono-articulatis. 3) *Cellularia loriculata* F. 11. 4) *C. Burseria.* F. 12. A. B. 5) *C. plumosa.* F. 17. 6) *C. Neritina* 7) *C. Auicularia.* Fig. 14. A. B. 8) *C. floccosa.* 9) *C. crispa* 10) *C. pilosa.* 11) *C. scruposa.* 12) *C. reptans.* 13) *C. ciliata.* 14) *C. eburnea.* 15) *C. falcata.* 16) *C. clauata.* 17) *C. anguina.*

Genus IV. sistit TVBVLARIAS. (*Pfeiffenkoralline, Seekoecher*). Zoophyta plantarum in modum viuunt ac radice instructa crescunt. Stirps eorum est tubus corneus aut simplex, aut ramosus, qui loco fixo tenetur, et ex superiori fine animalcula gignit, in capite pluribus antennis, figuram cristae repraesentantibus, instructus. Noster hoc genus cuius detectionem LVIDIO (LHUY) tribuit cum *Serpulis* cognatum habet. Species; 1) *Tubularia Corall. copiae.* 2) *T. calamaris.* F. 15. 3) *T. muscoides.* F. 16. 4) *T. ramea.* 5) *T. trichoides.* F. 17. 6) *T. crystallina.* 7) *T. gelatinosa.* 8) *T. Paucillus.* 9) *T. papyracea.* 10) *T. fungosa*, quam Auctor an. 1768 in parte limosa fluminis sic dicti Cliasmatis, quod a Russis Stariza appellatur, iuxta vrbem Woldimir, postea quoque in Ocea et Wolga, primus reperit, denique 11) *T. Caspia.* p. 114.

Genus V. BRACHIONOS s. VORTICELLAS L. (*Afterpolypen* Roes. *Wirbelthierchen* L) habet. Haec minora, simplicia, nulli loco affixa, frequentius composita, cum plantis conueniunt. Praeter eorum petiolos, superiora versus limbum habent constrictum et reniformen, vndulatim sese mouentem, plurimis pilis cinctum. Brachioni nomen HILLIVS primus introduxit, qui ipsos in simplices et plantarum more crescentes, distribuit. Ad illos capsuliflorus, calyciflorus, hyacinthinus referuntur. p. 128.

p. 131. Species constituit sequentes. 1) *Brachionum Tubificem** 2) *Br. capsuliflorum.* 3) *Br. calyciflorum** 4) *Br. hyacinthinum** 5) *Br. rotatorium.* 6) *Br. Proteum** 7) *Br. Stentorium.* 8) *Br. socialem.* 9) *Br. campanulatum* Fig. 20. 10) *Br. ramosissimum.* 11) *Br. anastaticum.* 12) *Br. acinosum.* 13) *Br. Crataegorium** Fig. 22. 14) *Br. pyriformem.* 15) *Br. berberiformem.* 16) *Br. digitalem.* 17) *Br. operculatum** Fig. 26. 18) *Br. tuberosum**.

p. 146. Genus VI. SERTVLARIAS (*Blasenkorallinen*) tradit, quae in modum plantarum vegetant, quibuscum quoad figuram conueniunt. Stirpes earum tubi cornei instar calyculis paruis cinctae sunt, e quibus flores polyposi cum medulla animali, non interrupte enascuntur; Ouaria ex singulis vesiculis, quibus polypi habitant, formantur. Originem ipsarum, structuram, partes, substantiam, nidulos, vegetationem, plantis similem, ordine perspicuo proponit ipsasque artem succum nutritium exsugendi tenere, probat. Species enarrantur: 1) *Sertularia halicina* Fig. 24. H. et B. a. b. c. 2) *S. sericea.* 3) *S. verticillata** 4) *S. gelatinosa.* 5) *S. geniculata.* 6) *S. longissima.* Fig. 25. A. B. a. d. e. 7) *S. vniflora.* 8) *S. volubilis.* 9) *S. acinaria.* 10) *S. lendigera.* 11) *S. Cuscuta.* 12) *S. rugosa.* 13) *S. Ericoides.* 14) *S. Tamariscum.* 15) *S. Nigellastrum.* 16) *S. pumila.* 17) *S. Asneoides.* 18) *S. abietina.* 19) *S. nigra.* 20) *S. pinnata* 21) *S. articulata.* 22) *S. Lichenastrum.* 23) *S. cedrina** 24) *S. purpura** 25) *S. Thuia* Fig. 26. A. a. b. c. B. au. D. 26) *S. cupressina.* 27) *C. Falcata.* 28) *S. antennina.* 29) *S. setacea.* 30) *S. Pluma.* 31) *S. echinata** 32) *S. spinosa.* 33) *S. Myriophyllum.* 34) *S. S. Hypnoides.* 35) *S. Filicina.* 36) *S. fruticans.* 37) *S. Gorgonia.*

Genus VII. exhibet GORGONIAS, (*Seestauden, Hornkorallen, Meerstraeucher*) quae omnia sic dicta

Litho-

Lithophyta, Lithoxyla et ceratophyta continent. Haec vero Zoophyta in modum plantarum crefcunt et viuunt, ftirpe funt inftructa, cornea, ftriata, paulatim tenui, cincta funt fuperficie gradatim fefe expandente, molli, cellulari atque porofa, e qua polypi florum ad inftar egerminant. *Gorgoniae* naturam, ortum, figuram, fubftantiam, vegetationes modum auct. enarrat; WILKENS vero de origine nominis, de patria, diftinctione corticis ipfarum fecundum tres colores rubrum, flauum, albumque, diuerfimode variantes, in animaduerfionibus agit. Diuiduntur fpecies in ordines fequentes: in a) *Gorgonias reticulatas*, ad quas 1) *G. Ventilabrum.* 2) *G. reticulum* Fig. 27. 3) *G. Clathrum.* 4) *G. Flabellum* Fig. 28. 5) *G. acerofam.* 6) *G. pinnatam* Fig. 29. quae ante noftrum a nullo fcriptore bene defcripta eft. 7) *G. fanguinolentam.* 8) *G. violaceam* 9) *G. verticillatam.* 10) *G. pectinatam.* Fig. 30 – *B*) *Gorgonias fimplices.* 11) *G. elongatam.* 12) *G. iunceam.* Fig. 31. 13) *G. fcirpeam.* 14) *G. fetaceam.* 15) *G. ancipitem.* 16) *G. viminalem.* 17) *G. Ceratophytam.* 18) *G. purpuream.* 19) *G. Safapponem.* 20) *G. Palmam.* 21) *G. radicatam.* Fig. 33. 22) *G. fuberofam* Fig. 34. 23) *G. coralloidem.* 24) *G. antipathem* 25) *G. petechizantem.* 26) *G. verrucofam.* 27) *G. muricofam.* 28) *G. fuccineam.* 29) *G. Placomum.* LINNAEVS inuentor hoc ea nomen propter corpus erectum indidit. 30) *G. mollem.* 31) *G. Sufedam* et 32) *G. flagellofam.* Quam MÜLLERVS hoc modo defcribit. Infra corticem ftriata, perlongis et flexibilibus ramis, cortice cinereo punctato, craffo et valde fragili.

p. 203.

p. 225.

Genus VIII. ANTIPATHES (*Stachelkorallen*), quae fimiliter quoad vitam et vegetationem cum plantis conueniunt, fiftit. Ipfarum ftirps cornea, extrorfum fcabra fuperioraque verfus diametri ratione decrefcit, bafis vero magis fefe expandit. Ex p. 266.

cortice

cortice earum gelatinoſo, ſuperſtrato, polypi prodeunt. Niduli oculorum ſtirpi corneae, cuius calyculi criſpoſi ſunt, adhaerent. Auctor, vt et reliqui de earum nomine et ſignificatione dubius admodum, eas propter naturam creſcendique modum cum genere antecedente maxime conuenire opinatur; quo conſilio vtriuſque examinat differentias.

p. 269. Decem ſpecies continentur. 1) *Antipathes Eueniculacea* Fig. 36. 2) *A. Ericaulis.* 3) *A. pennacea.* 4) *A. myriophylla* 5) *A. Flabellum.* 6) *A. cluthrata.* 7) *A. cupreſſina.* 8) *A. Orichalica.* 9) *A. dichotoma.* 10) *A. ſpiralis* Fig. 37.

p. 282. Genus IX. ISITES (*Edle Corallinen*) habet. In modum plantarum creſcunt, quibus quoad figuram ſimiles ſunt. Stirps eſt lapidea, ad longitudinem vaſorum minimorum poroſa, ſaepiuſque articulata, cortice molli, verrucis calyciformibus punctato, cincta, e quibus verrucis ouula ſub floreſcentiam aperiuntur, et polypi, quorum flores vndique antennis inſtructi, proueniunt, rurſuſque ſeſe recipiunt. De ipſarum nomine, cognatione cum Gorgoniis, ſubſtantia partibuſque diſſeritur. Species ſunt perpaucae. 1) *Iſis nobilis* Fig. 38 2) *I. dichotoma.* 3) *I. ocracea.* 4) *I. Hippuris.*

p. 304. Genus X. agmen in priori parte claudit atque MILLEPORAS (*Punctkorallen*) in ſcenam producit. Ratione vegetationis vitaeque antecedentibus ſimiles; ſub ſtirpe minus compacta et ramoſa, poris cylindriformibus. Polypi oblongi prodeunt. Multa ipſis cum *Tubulariis* et *Cellulariis* et quibuſdam *Madreporis* ſunt communia. Species proponuntur XVII. 1) *Millepora Frondipora.* 2) *M. hetipora* Fig. 40. 3) *M. calthrata.* Fig. 41. 4) *M. lichenoides.* Fig. 42. 5) *M. pinnata* Fig. 43. 6) *M. liliacea.* 7) *M. truncata* Fig. 44. 8) *M. miniacea.* 9) *M. ceruicorus.* Fig. 45. 10) *M. pumila.* 11) *M. pumicoſa.* Fig. 46. 12) *M.*

coerulea.

caerulea. 13) *M. violacea.* 14) *M. tubulifera.* 15) *M. alciformis* 16) *M. Agariciformis.* 17) *M. calcarea.* Praeter quas WILKENS alii, quae Auctori ignotae fuerant; *Milleporam asperam, solidam, compressam, liniatam, Seticulum* atque *Spongitem, descripsit.*

Genus XI. MADREPORAS. (*Madreporen, Stern-corallen*). Quae modo simplicia sunt, modo plantarum figuras retinent, eadem ratione crescentes. Corallia ipsa saepius cellulosa, plantarum ad instar vegetant, aut ex apice aut superficie stellulas ex lamellis vel striis conuexis compositas, emittunt polyposque continent. LINNAEVS hoc genus, quod ad Lithophyta reduxit, in tres ordines, in simplices, compositos et aggregatos, distribuit. Priori, quae corpore vnico, stella vna constant, secundo, quae ex pluribus *Madreporis* simplicibus, proliferis, distinctisque gignuntur; tertio denique quae stellis pluribus inter se concretis, distinguuntur, adscribit. IMPERATVS primus per obseruationes cum *Madr. ramea* institutas Madreporas non ad Lithophyta, sed Zoophyta esse referendas coniecit, quam viam RVMPHIVS, PEYSONEL atque DONATVS secuti sunt. Noster sex ordinibus hoc genus absoluit. 1) *Madreporis Simplicibus.* 2) *M. α. Concatenatis.* β) *Conglomeratis*, quas HILLIVS et BROCONE Myredias appellarunt. 3) *Aggregatis.* 4) *Dichotomis.* 5) *Vegetantibus et* 6) *Anomalis.* Omnibus vero extremitates et superficies coralliorum compactiorum fuscae et tubuliformes interius conuexo-striatae et lamellis refertae, communes sunt, a *Milleporis* eo praecipue distinguantur, quod lamellis sensim sese tangentibus in multa loculamenta subdiuidantur. *Madreporas*, quae lapidum formam subierunt, quas Auctor in itinere per Prouincias Russicas reperit, ac tenuibus stratis, paruis tritici granis similibus, corpusculis striatis, quae confracta *Madreporae* texturam

P. II. p. 3.

turam repraesentant, constare, putat; neque Corallia paruula, quae FERD: BASSVS in flumine sic dicto Lauda repertas in *Madreporas* retulit, commemorat. Multae huius generis exhibentur species. 1)
p. 16. *Madrepora verrucarina* 2) *M. Fungites.* Fig. 44. 2) β) *M. echinata.* 3) α) *M. Pileus* Fig. 48. β. *M. Talpa Marina.* 4) *M. Agaricites.* 5) *M. Lactuca.* Fig. 49. 50. 5) β) *M. Elephantotes.* 6) *M. exesa.* 7) *M. crustacea.* 8) *M. Moeandrites.* 8. β) *M. Areolata.* Fig. 51. 9) *M. Labyrinthina.* 10) *M. lacera.* 11) *M. angulosa.* Fig. 52. 12) *M. fastigiata.* Fig. 53. 13) *M. ramea.* Fig. 54. 13. β) *M. trachiformis.* 14) *M. discoides*, quae a BODARTIO *Het Wapje* appellatur. 15) *M. prolifera.* 16) *M. aculeata.* 17) *M. virginea.* Fig. 55. 18) *M. rosea.* 19) *M. hirtella.* 20) *M. Cariophyllites.* Fig. 56. 21) *M. flexuosa.* 22) *M. Organum.* 23) *calycularis.* 24) *Fauites.* Cuius speciei essentiales constituunt: stellae peripheriam angulosam habentes, cylindrus extimis striatis conuexae, cum lamellis super cylindros non eminentes neque superficie antrali praeditae. Numerus lamellarum ex WILKENS obseruatione admodum differt, vt 20–40 reperiantur; FORSKOEHLIVM diuersam magnitudinem stellarum, partim modo angustam, modo latam cylindrorum, partim solidam et laxam substantiam species diuersas *M. Fauosam et Fauum constituisse* — 25) *M. Astroitea* 26) *M. Ananas.* F. 57. 27) *M. radians* et 28) *M stellaris.* Species a no. XXI vsque ad num. XXVIII. a veteribus *Astroitae* appellatae sunt, easque accuratius descriptas delineatasque se editurum esse auct. promisit WILKENS vero notionem veram ipsarum numerumque adiecit.

A veteribus enim *Madreporae* atque *Astroitae* habebantur eae, quae significationis similis ratione a se distingui poterant; sed LINNAEVS atque Noster primum

primum vocabulum in sensu latiori assumserunt, vtramque denominationem promiscue insignientis species. E contrario autem WALCHIVS vocabulum *Madreporarum* modo vsus est in *Madreporis ramosis et vegetantibus* et *Astroitas* nominat eas, quae stellularum aggregatarum congeries formant. *Astroitas* enim in duos ordines naturales, nempe in *Astroitas* radiis erectis, et in *Astroitas* radiis curuatis WALCHIVS diuidit. Ille ordo stellas angulatas et rotundas, quae vtraeque in superficie, margine, directione, magnitudineque valde discrepant; hic autem stellas planas, ratione radiorum longitudinis diuersas et conuexas, comprehendit. Astroitarum lapidescentium, quae circa Traiectum ad Mosam reperiuntur, classificationem difficilem ex WILKENS sententia; 1) *Astroitas columniformes* 2) *A. conicas*, 3) *M. papilliformes* et *A. verrucosas* cum fasciculis filamentosis stelliformibus reperiri. — 27) *Millepora porites*. p. 103.
Varietatem eiusdem in MVSEO *Principis Oraniae* auct: vidit. Extremitates ipsius erant valde exiguae et fere perpendiculares, quae in ramos minus maiores, obtusos erectosque, dichotomos, diuidebantur; sed rami omnes latus versus alterum descendebant. Structura autem cum ipsa specie vera conuenit atque ex America venit. - 30) *M. digitata*. Substantia eius magis lapidea duriorque, quam species antecedens, et inter *M. Poritem* et *M. Ceratospinosam* medium locum tenet, patriaque est Oceanus indicus. 31. α) *M. aratospinosa* et β) *M. muricata*. Auctor tres varietates 1) M. ramosam 2) corymbosam et 3) eam, cuius massa modo lata et variis modis formata, modo cortices sunt crassi, qui aliis corporibus adhaerent, affert. Quas omnes tres Indiam orientalem ac occidentalem incolunt. — 32) p. 114.
M. Crates. Ratione figurae haec Boleto valde similis est. Substantia ipsius alba vt densa. Ex Ostindia venit.

venit: Hanc ſpeciem perraram a BODARTIO, *De Trecher*, eſſe appellatam, WILKENS narrat. — 33) *Madr. folioſa.* Fig. 58. 34) *M. Damicornis.* Tres varietates ab auctore afferuntur; prima ramoſa, in truncum vnius pollicis magnitudine adſcendens ramulis mammiformibus obſeſſa eſſe; Secunda pumila fruticulam, ramis multis breuibus ſimulque craſſis dichotomiſque compoſitam, refert, quae extrema approximatis papilliformibus in ramoſam et tuberoſam abit; vltima denique tenuis, ſuperiora verſus tenuior, in ramulos perplurimos dichotomos diuiditur; extremitates eiuſdem ſubulatae, acuminatae, cornuique ceruino ſimiles, -- 35) *M. ſeriata.* 35) a) *M. arenoſa.* L. 35. b) *M. interſtincta.* L. 35) c) *M. acropora.* L. 35. d) *M. punctata.* L. 35. e) *M. truncata.* L. 35. f) *M. ſtellaris.* L. 35. g) *M. Organum.* L. quae ipſa ab *Millepora Organo* LINN. corporum cylindricorum abſentia diſtinguitur, et ſi quaedam adſunt, maxime ab illis differunt – 35. h) *M. diuergens.* (FORSK). 35. i) *M. flexuoſa.* Cel: LINNAEVS hanc propriam habet ſpeciem, PALLAS non modo varietatem *Madreporae iunceae.* 35. k) *M. pectinata* WALCH: Noſter pro varietate *M. Aſtroites* habet. 35. l) *M.. rotularis* W. 35. m) *M. tubularis* W. Cylindris conſpicuis et ſtellulis diſtinctis, e ſex lamellis exiguis formatis, inprimis ornata. Centrum ſtellae ſcabrum et perforatum; ſuperficies contextus ſpongioſi aſpera atque lamellis irregulariter decurrentibus circumcincta eſt – 35. n) *M. mammillaris.* W. 35. o) *M. Puttelloides.* W. 35. p) *M. globularis*; centro lato, perforato ab antecedentibus diſtinguitur. 35. q) *M. Filum.* Centrum paruum, profundum; ſuperficies vero laeuis cum *Madr. Puttelloide* admodum conuenit. – 35. r) *M. perforata* W. 35. ſ) *M. vermicularis.* 35. t) *M. Arachnoides.* W. 35. u) *M. undulata.* 35. w) *M. ſolida.* Calx ex ipſa

vſta,

vſta, alba, ſubtilis atque egregia. 35. x) *M. Monile*. (FORSK.) 35. y) *M. Daedalea*. (FORSK.) 35. z) *M. monaſtriata*. F. 35. aa) *M. Contignatio*. F. 35. bb) *M. Cactus*. F. 35. cc) *M. conico-truncata*. F. 35. dd) *M. incruſtans*. F. 35. ee) *M. Chalcidium*. F. 35. ff) *M. concamerata*. F. 35. gg) *M. corymboſa*. F. 35. hh) *M. gemmeſcens*. 35. ii) *M. problematica*. 35. kk) *M. ſpuria*. 35. ll) *M. polygama*, et 35. mm) *M. paralytica*. (FORSK.)

Genus XII. TVBIPORAS (*Ruchnencoralle*) ſiſtit. Zoophyta ſunt polymorpha, irregularia. Corallia ipſa, ex tubis aequalibus, diuaricatis atque ſeparatis, conſtituuntur; tubuli articulati cum canali paruulo, continuo, introitu ſuo ſtellae figuram formante, connectuntur. Natura *Tubiporarum* ignota; quarum vna modo ſpecies huc vſque cognita eſt. Veteres quidem *Tubulariam* in mare eſſe planetae fauoſae inſtar, ex qua vermes oriuntur, opinati ſunt. Ex narratione Nauarchorum *Tubiporam* vermibus paruis oblongis impletam eſſe Noſter accepit, qui ex tubulis, ſi prouenerunt, periculo ipſis imminente, in receptaculum rurſus ſeſe recipiunt. Minus accurate LINNAEVS ordinauit genus, cum *Milleporam tiliaceam*, ob poros tubuliformes, *Tubiporam papilloſam* eiuſdem varietatem, quae magis ſeſe expandit, *Tubiporam repentem*, appellauit; *Brachionum capſuliflorum* et *Tubulariam gelatinoſam* ROESELII ablegauit, illamque *Tubiporam Vrceam*, hanc *Tub. repentem*, nuncupauit. Species huius generis: 1) *Tubipora purpurea*. Fig. 59. PETIVERVS atque SEBA varietatem tubis magnis inſtructam depinxerunt; RVMPHIVS, in Mare Amboinae Moſſue hanc eſſe magnitudinis capitis humani, maioremque adhuc in Mare rubro obuiam eſſe, narrat. Ipſum genus magiae variiſque cum ſuperſtitionibus inſeruit. Inſularum incolae Moluccarum arboribus,

p. 150. p. 152.

 ſpolia-

ſpoliatores ipſorum fructuum herpetinis rubris notari, opinantes, imponunt, neminique in lapidibus, vbi haec ſunt, ſedere licet, ne diabete vrente ac dolorifica afficiantur metuentes. Iauanenſes vero atque Moluccenſes, tam ſenibus, tam pueris ipſam in puluerem redactam in ſtranguria commendant et in Inſula Celebis vulneribus, per venenata animalia illatis, inſpergitur. — Quaſdam adhuc ſpecies addidit. a) *Tubiporam flexuoſam.* Fig. 60. b) *Tub. faſcicularem. L.* c) *Tub. catenulariam.* d) *Tub. ſerpentem.*

p. 158. Genus XIII. ALCYONIA (*Seekorke.*) Nonnulli *Meerneſter* appellant. Vita atque vegetatio antecedentibus ſimilis. Stirps ipſorum vno loco firmiter adhaerens connectitur cum ſubſtantia cartilaginoſa, quae interior ſpongioſa, exterior cruſta duriore, cincta eſt; cuius cruſtae orificia fere ſunt ſtelliformia, mammilifera, e quibus Polypi egrediuntur; quorum antennae pilis diſtinctae aeque ac radii expanduntur ouulaque reponunt. Natura, nominibus, ſtructura enarratis, nonnullas ſpecies, quae ramos diſpandunt, gemmaſque edunt, cum *Gorgoniis* conuenire, variaſque ſubire formas Auct.

p. 162. monet. Species ſunt: 1) *Alcyonium Asbieſtinum.* 2) *Alc. Alburnum.* Rariſſima, in *Muſeo* tamen *Principis* Oraniae exſtat. Patria eſt Oceanus Indiae orientalis; ob colorem lacteum *Alburnum* dictum. — 3) *Alc. arboreum.* Quod in aere humido viuere WILKENS dubitat. — 4) *Alc. palmatum.* MARSILIVS primus detexit eiuſdemque Flores accurate deſcripſit. — 5) *Alc. polypoſum.* Fig. 61. 6) *Alc. lobatum.* 7) *Alc. Burſa.* In littore Suſſexiae repertum ao. 1762. Noſter deſcripſit; cauitas eiuſdem obliqua pudendis mulieribus eſt ſimilis, vnde denominatio quoque deriuata eſſe videtur. HILLII vero opiniones fuſius hic repetuntur.

tuntur. — 8) *Alc. gelatinosum.* 9) *Alc. Slosseri.* Fig. 62. a. b. Repertum in mare mediterraneo. 10) *Alc. Ficus.* Fig. 63. IMPERATVS et MERCATVS, hanc esse quintam speciem *Alcyonii* DIOSCORIDIS, existimant. In mari mediterraneo et anglico. 11) *Alc. cotoneum.* Quibus etiam *Alcyonium Manus Diaboli,* quod Littus Islandicum amat, ab Auctore adnectitur.

Genus XIV. PENNATVLAS (*See s. Meer-Federn*) sistit. Vita et vegetatio in his cernitur; stirps cornicea quaquauersum mouetur, pro fulcimento instructa est ossiculo, polymorpha, polypos, antennas radiatas saepiusque calyces paruos referentes ouulaque ponentes, gignit. Structura non secus atque figura inter se differunt; aliae enim lamellis paruulis falciformibus radiatis, squammosis, instructae sunt, e quarum margine conuexo, polypi prodeunt; aliae cylindrum referentes qui vndique ex substantia intima parenchymatosa procreant polypos. Omnes fere polypi ossiculo vnico gaudent, cum carne parenchymatoso concretum, in musculosis partibus libere vagatur. Ipsum autem ossiculum figurae, modo ouatum, vt in *Pennatula phalloide*, modo quadrangulare, vt in *Penn. quadrangulari*, Encrinio, retinet. Cum BOHADSCHIO et ELLISIO putat Auct. haec Zoophyta non certo teneri loco, sed facultate mouendi spontanea praedita esse, eisque polypos innumerabiles pro totidem orificiis esse. Species sunt: 1) *Pennatula Encrinus.* p. 203 Quam ab ELLISIO in Polypos et LINNAEO in Isites relatam recte BOHADSCHIVS ad hoc genus reduxit. — 2) *P. grandis;* vt et sequentes, non satis cognita est. 3) *P. grysea.* Fig. 65. 4) *P. rubra.* Fig. 66. Varietas huius longior tenuiorque, primis angustioribus magisque distantibus, calyculis paruis congestis, admodum prominentibus,

p. 200.

 a

a priori diſtinguitur. Mare mediterraneum frequentiſſime colit. Auctor ſub hac ſpecie *Pinnatulam phoſphoram* LIN. complectitur. — 5) *P. mirabilis.* 6) *P. iuncea.* 7) *P. Scirpea.* 8) *P. quadrangularis.* 9) *P. phalloides.* Fig. 67. 10) *P. Cynomorion.* Fig. 68. 11) *P. reniformis.* Fig. 69. Nullo oſſiculo inſtructa a LINNAEO in Alcyoniorum genus eſt redacta. —

p. 212. In genere XV. SPONGIAE (*Saugſchwämme*) traduntur. Haec Zoophyta ſine dubitatione vegetant vitamque magis inertem gerunt. Stirps ipſorum polymorpha fibris cum muco gelatinoſo, cui vita quaedam ineſt, conſtituitur. Ora eorum aut claudentia, aut aperta, aut in ſuperficie caua et cel-
p. 214. luloſa reperiuntur. Species complectitur ſequentes: 1) *Spongiam lichenoidem.* 2) *Sp. floribundam.* 3) *Sp. Baſſam*, quod nomen ſignificat pannum ſtupeum. 4) *Sp. flagelliformem.* Fig. 70. 5) *Sp. faſciculatam.* 6) *Sp. fibrilloſam.* 7) *Sp. tubuloſam.* 8) *Sp. fuluam.* Fig. 71. a. b. 9) *Sp. fluuiatilem.* 10) *Sp. fiſtulantem.* 11) *Sp. crateriformem.* 12) *Sp. officinalem.* 13) *Sp. punniceam.* 14) *Sp. ceruiconem.* 15) *Sp. muricatam.* Fig. 72. 16) *Sp. rubentem.* Fig. 73. 17) *Sp. occultam.* 18) *Sp. papillarem.* Fig. 74. 19) *Sp. faſtigiatam.* Fig. 75. 20) *Sp. villoſam.* Fig. 76. 21) *Sp. ſinuoſam.* 22) *Sp. cauernoſam.* 23) *Sp. frondoſam.* Fig. 77. 24) *Sp. foliaſcentem.* Fig. 78. 25) *Sp. ſtrigoſam.* Fig. 79. LINN. hanc et *Spongiam Ventilabrum* in vnicam coniunxit — 26) *Sp. agaricinam.* 27) *Sp. Tupham.* 28) *Sp. membranoſam.* Fig. 81. 29) *Sp. Baikalenſem.* Quae ab Auct. hoc modo deſcribitur: Cylindri ipſius in altitudinem pedis ſeſquialterius eminentis, craſſitie vnius pollicaris, ſuperiores ſubramoſi, hinc et illinc coaleſcunt, aut certe lati palmaeque manus ſimiles ſunt. Haec autem in ru-

pibus

pibus Baikalensibus Sibiriae frequenter crescit, ibique sub nomine *Monskaja Gabba* (*Seeschwamm*) hoc consilio colligitur, quod a fabris argentariis Irkukiae ad vasa cuprea, orichalca, argentea laeuiganda purgandaque adhibeatur; tandemque 30) *Sp. Ventilabrum.*

Quibus generibus descriptis Auct. quaedam adhuc genera dubii ordinis subiungit; primum de TAENIA (*Bandwurm*), cuius naturam cum Zoophytis LINNAEVS comparauit; quam LINNAEI sententiam propter obseruationum defectum neque defendere, neque impugnare conatus est. *Taenia* est animal continuum, non interrumpitur; eiusdem corpus ex multis articulis compositum, vel rugarum ope obliquarum incisiones plures habet; sicque articulus vel ruga non viscera solum propria glandulasque continet, sed papillis etiam vel canalibus instructam esse, inter omnes constat. Exacte sequeretur Taeniam Zoophytorum ad istas ex Pericarpiis et Ouariis concatenatam esse, cuius articulus quilibet organo nutrititio praeditus sensimque grandescat, maturescat, decidat et ouulis forte in ipso inclusis, maturis dissipatis, extinguatur. Quidam Auctores, vt et LINNAEVS de Taeniae capite dubitationes mouerunt, quod alii in extremitate crassiori frustra quaesiuerunt. MALPIGHIVS aliique tandem ipsum conspexerunt. *Taeniam Gasteristeam* potius *Taeniae latae varietatem* Auct. dicit. Species autem, p. 243.
quas Noster enarrat, sunt: 1) *Taenia cucurbitina*; Est cartilaginea, hyalino-alba; in articulis maioribus canales, ab vtroque latere in ramulos paruos exeuntes, conspiciuntur. Hoc animal motu peristaltico proprio instructum gregibus Ascaridum societate lumbricoidum atque Taeniae caninae in visceribus humanis animalibusque sese immiscet. Inprimis autem Bataui, Germani et populi regionum

 septen-

septentrionalium Europae his vermibus infestantur; vt etiam ex animalibus canes, feles atque mures. — 2) *T. canina.* Diaphana, vndique eadem; Canes, Lupi, Feles forsitan homines his laborant. — 3) *T. grysea.* 4) *T. lata.* Varietas eiusdem prima Suecos perturbat; alteraque in abdomine *Gasterostei aculeati* reperitur. — 5) *T. hydatigena.* In substantia peritonaei cellulosa animalium et in Gliribus Cystaque hepatica reperiuntur. — 6) *T. piscium.* 7) *T. Haeruca.* —

II. VOLVOCES (*Kuchelthierchen*). BACKERVS et RVYSCHIVS ex partibus simplicibus eosdem compositos esse, detexerunt. Etsi globulos habeant, neque articulis neque organorum ruderibus praediti sint; tamen in aquis huc et illuc mouentur simulque facultate consistendi gaudent. Duas modo species Auct. commemorat: 1) *Voluocem globularem* et 2) *Voluocem Proteum;* quem ROESELIVS solus obseruauit. Globuli ipsius parui, magnitudine grana milii adaequantes, paulatim in figuras multifarias mutantur atque separati multiplicantur. In Lacubus Europaeis habitat.

p. 255. III. CORALLINIS (*Korallenmoose*) denique Auct. totum hoc opus absoluit. ELLISIVS et LINNAEVS ad Zoophyta, IMPERATO Nodulariae nomine insignita, retulerunt. PALLAS vero in regnum potius vegetabile easdem esse ponendas suadet. Quaedam enim cum Fucis conueniunt, caeterae ad species gramineo-coriaceas proprias acce-
p. 256. dunt. Species sunt: 1) *Corallina Nauonia.* 2) *C. Opuntia.* 3) *C. nodularis.* 4) *C. officinalis.* 5) *C. corniculata.* 6) *C. cristata;* PALLAS *Corallinam Spermophoron L.* pertinere huc dicit. 7) *C. rubens.* 8) *C. terrestris.* 9) *C. barbata.* 10) *C. penicillus.* 11) *C. rigens.* 12) *C. tubulosa;* tandemque 13) *C. Androsace.*

IV.

Descriptio et adumbratio microscopico - analytica Muscorum frondosorum, nec non aliorum vegetantium e classe cryptogamica LINNAEI nouorum dubiisque vexatorum, Auctore IOHANNE HEDWIG, Med. Doct. Lipsiae, in Bibliopolio Mülleriano. 1787. 88. Fol. maj. Tomus I. Fasc. I — IV. p. 110. Tab. XXXX. Tom. II. Fasc. I. II. pag. 60. Tab. XX.

Vberiorem iam muscorum frondosorum descriptionem, quam in libro: *Fundamenta historiae naturalis muscorum frondosorum, adiecta dispositione methodica etc.* ante hos septem annos ab ipso duabus partibus edito, fuerat pollicitus, opere hocce egregio, et quoad externam formam nitidissimo, Cl. Auctor nobis offert. In quo quidem concinnando id in primis spectauit, vt iis, quae et in illo libro, et in *Theoria generationis et fructificationis plantarum cryptogamicarum etc.* quae ante paucos annos ab Academia Petropolitana palmam tulerat, proposuit, pleniorem faceret fidem, confusa atque erronea extricaret, dubia et incerta muniret, praeteruisa vel plane noua suppleret. Nomen cryptogamiae, quo LINNAEVS classem vicesimam quartam insigniuit, minus arridet Auct. ideoque vegetabilia calyptrata muscorum tum frondosorum, tum hepaticorum nomine comprehendere maluit. Cum HOFFMANNVS et BATSCHIVS studia in lichenum et fungorum familiis ordinandis describendisque hucusque occupauerint, in iisdem breuitatis studio, lectoresque ad ipsa duumuirorum scripta ablegauit. Ex synonymis modo Linneanorum, ex delineationibus vero Dillenianarum, vel alius accurate fecit mentio-

 nem.

nem. Deſcriptiones a trunco, quippe parte primaria, perſiſtente, fundamento reliquarum incipit, eiuſdemque modo continuationem, modo prolongationem, modo innouationem. Cui, ſi more Polyporum in vna vel plura indiuidua renouatur, affert. Radix, qua planta ſuccum alimentarium e terra trahit, minus adaequate illa appellatur plantae pars, qua terrae obtecta eſt, ſaepe ipſe truncus ſub terra latet. Diſtinguit radices in primordiales et ſuccedaneas, quae illarum occupant loca; in ſimplices. quae vnam eandemque formam retinent, et in diuiſas ramoſaſque, quae in duas pluresue partes coniunctim abeunt, in radiculoſas, quarum vnus alterue ramulus huc illuc tendit. Qui in procerioribus vegetabilibus nerui, foliorum coſtae plerumque audiunt, in hiſce minoribus appellauit faſciculum ductulorum, qui coniunctim mediam folii ſuperficiem tranſeunt. Corollam et Calicem, florum partes, aptiore magis nomine Perigonii, ſiue quod circa genituram collocatum eſt, inſigniuit, illudque duplex internum, externum, vel triplex, tertio inter vtrumque ſito, ſtatuit. Eadem de cauſſa antheram, genitale maſculum, piſtillum; genitale femineum, ſtylum, tubum aut meatum deferentem appellare ipſi placuit. Modulum, quem in augmentandis vegetabilibus hiſce admodum exiguis, ſeruauit, in prima ſtatim tabula figura adumbrauit, ad quem ſingula iam examinari poſſunt. Si elegantiam pulchritudinemque plantarum, quas Auct. ope microſcopii ex minutiſſimis vegetantibus produxit, attente conſideramus, merito ad artem naturae in minimis maximam admirandam excitamur. In vſu horum muſcorum diiudicando Auct. ad DILLENIVM atque GLEDITSCHIVM ablegat, quorum vterque totum hoc caput egregie expoſuit. Ipſe vnius modo iniecit mentionem, plantulas haſce minutiſſimas in primis

mis quoque prouentui incrementoque maiorum, quas fouent, inferuire.

Mafia vliginofa foliis lineari lingulatis, obtufis, capfula pyriformi cernua. *Bryum trichodes* LINNAEI. Primus hanc fpeciem detexit DILLENIVS an. 1720. in Haffia fuperiori, Auctori Celeb. prima vice an. 1774. obuenit, eamque errore feductus nouam habuit fpeciem. (Hift. Mufc. Frond. I. 43.) Gregatim penfis cefpitulis in pratis paludofo-turfofis crefcit. Nouellae fimplices plantulae florent menfe Majo, pratum primo vere de pedunculatis fuftentaculis ouariorum feminarum rubet, quae circa Iunium ineuntem aperiuntur, ventifque feminalia ouula tradunt. p. 1.

Vebera pyriformis caule fimpliciffimo, foliis perichaetii capillaribus longiffimis recuruis, capfula pyriformi. *Mnium pyriforme* LINN. In locis lapidofo-fabulofis, in interftitiis murorum, fiffuris rupium, plerumque gregatim crefcit. Vno eodem tempore plantulae defloratae, florentes, et florem parantes confpiciuntur. Indiuiduorum iam defloratorum perianthium in capitulum magis intumefcit, indeque ad formam capitulorum mafculorum generis Bryi propius accedit. Hinc LINNAEVS huic fpeciei flores femineos fetiferos tribuit, et Auct. olim (Hiftor. M. Frond. II. 49.) pro Bryo vero habuit. p. 5.

Webera nutans foliis lanceolatis, capfulis oblongis nutantibus. Nullam LINNAEVS eiufdem fecit mentionem; WEIS Goett. praecedentis habuit varietatem, et SCHREBERVS (Spicil. 1043) defcribit: *Bryum nutans* foliis lanceolatis fubulatis, capfulis vrceolatis cernuis, operculo conico. Auctor olim (Hift. M. Frond. p. 4.) nondum de eius natura fatis inftructus, pro Bryo trichode habuit. In fyluis, maxime abiegnis, in folo glareofo gregaria p. 9.

 repe-

reperitur. Nunquam contigit Auct. vt exempla nouis e trunculo emiſſis ramificationibus, quales DILLENIVS coram habuit, reperiret, hinc annuam habet, quae Majo floret, atque Iunio ad maturitatem accedit.

p. 13. *Gymnoſtomum truncatum* foliis explanatis apiculatis, thecis truncatis. *Bryum trunculatum* LINN. Vbiuis, laetiſſime in graminoſis, muris argillaceis, parum inſolatis viget, floret aeſtate, primo vere deponit opercula.

p. 16. *Gymnoſtomum ouatum*, foliis ouatis, concauis, piliferis, thecis ouatis. Solus MORISONVS, vt ex icone eiuſdem patet, hanc habet ſpeciem: Muſcus coronatus minimus, foliis et capitulis oblongis, in pediculis breuiſſimis. (Hiſt. 3. p. 631.) Frequentiſſime cum praecedente, in muris argillaceis conſociatur, hinc reliqui cum eadem haud dubie commiſcuerunt, vt et deſcriptio Bryi truncati Scopoliana (Fl. Carn. T. II. p. 116.) et Weberiana (Spicil. Fl. Goett. p. 110.) ſuadet. Truncus ſimpliciſſimus, in maſculina planta minor, quam in feminina, adeoque exilis, vt vix truncum niſi ratio ſuaderet, putaſſes. Radices trunco longe maiores, diuiſae, ſubdiuiſae, tenerrimis vaſculoſis fibrillis conſitae. Folia numeroſa, alterna laxius denſiuſque imbricata. Flores vtriuſque ſpeciei ſingulari gaudent perianthio: maſculum quidem e nonnullis rotundo emarginatis, tenerrimis, membranulis albidis conſtat; feminea vero folia multo minora et teneriora. Ipſe flos e ſeptem vel octo ſic dictis piſtillis minutulis compoſitus. Fila articulata breuia et admodum tenera ſunt. Vaginula conulum refert truncatum, parum extra folia ſuperiora emergentem. Calyptra tenerrima. Operculum conuexum, in obliquum elegans roſtellum e centro abit. Theca ſeminalis ab initio viridis, deinde fuſco-rufa, ouata. Semina

maiora

maiora ſunt, quam G. truncati, ſuperficie aſpera. Primo ſtatim vere floret, opercula ſub Maii initium cadunt.

Weiſia recurvirostra foliis lanceolatis, imbricato-patulis; theca gracili; operculi roſtello recuruato. Truncus primordialis rectus, ſimplex, veteranus fit firmulus, ligneſcit. Radiculae primordiales accedentibus nouis valideſcunt, diuiduntur, fibrillaſque demittunt. Folia lineari-lanceolata, e baſi lata aſcendunt, diuergunt. Inuolucra florum e foliis longioribus et latioribus, quam trunci folia formantur. Flos maſculus format capitulum, ex 20—22 folliculis compoſitum; femineus flos e quibuſdam conſtat piſtillis, quorum modo vnicum impraegnatum Auct. deprehendit. Filamenta ſucculenta, tenerrima, longa ſatis, articulata, omnem occupant ſummitatem. Pedunculus ouarii baſi ſua in vaginulam oblongulam immergitur. Calyptra ad deceſſum parata, longum roſtrum incuruum mentitur. Theca ſeminalis recta, cylindriformis. Operculum breue roſtellum emittit, quod calyptra adhuc tectum ſemper erectum eſt. Annulus nullus. Periſtoma ſimplex. Seminula perquam minuta. Floret Iunio atque Iulio, ineunte Auguſto opercula de thecis ad partum maturis decedunt. Loca lapidoſa ſabuloſa amat, tenui gramine ſtipata. p. 19.

Weiſia heteromalla, trunco erecto, foliis e baſi lata ſubulatis, rigidis heteromallis, operculo conico, theca annulata. Multum ſimilitudinis cum *Bryo criſpo* SCHREBERI (Spicil. 1038.) habere videtur; baſis vero foliorum lata non eſt *vndulata*, extremitas ſubulata non *criſpatur*, operculum non *paullo*, ſed multo minus eſt capſula. Solitarie in orbitis profundis viarum derelictarum, ad vias cauas, vdas reperitur; floret Majo, Iunio, cuius ſub finem vt et Iulio opercula deponit. p. 22.

Phaſcum

p. 25. *Phascum crispum* foliis trunci minutis diſſitis, perichaetialibus e lata concaua baſi longe acuminatis, inuoluto-contortilibus. Truncus firmus, colore rufo-nigricante. Radiculae diuiſae, ſubdiuiſae. Folia trunci breuia, lanceolata, diſtantia, rigidiuſcula, patentia. Flores e cuiuſque trunculi ſummitate proueniunt. Perianthium maſculum foliolis, ab illis trunci parum diſtinctis, componitur, quibus dimotis in conſpectum prodeunt folliculi maſculi, graciles; femineum perichaetium foliis de baſi lata in longam productionem linearem abeuntibus, formatur. Pedunculus rectus breuiſſimus, cui vaginula ouata eleganter virens, ſuppoſita eſt. Thecae ſummitatem roſtellum breue, obliquum occupat. Seminula matura coloris fuſci ſunt. Auct. an. 1111. in locis pinguibus, ad ſemitas, tenui gramine veſtitas detexit, quae in inueteratis quoque talparum tumulis haud infrequens eſt.

p. 28. *Phascum patens*, foliis lanceolatis, ſerratis, patentibus; thecae acumine pellucido. Truncus perquam minutus, tenerrimus, dilude viridulus. Radiculae primae diuiſae et ſubdiuiſae ſunt, ſuccedit tomentum radiculoſum per incrementum. Folia trunci pauca, interdum perichaetio aequalia, lanceolata, margine verſus apicem ſerrato. Flos maſculus ex alis foliorum prodit, femineus in trunci apice ſolitarius, perquam exiguus. Calyptra recta thecae adoleſcentis faſtigium tegit. Vaginula globoſa, ſummo margine eleganter rubicunda. Pedunculus immerſus, breuis, tener. Theca globoſa in acumen tenerrimum, obtuſum, pellucens finitur; matura crepando ſemina, pro plantulae modulo maiuſcula, Auguſto menſe edit, poſt pluuioſam menſium Maii et Iunii tempeſtatem floret.

Faſc. II. p. 31. *Phascum curuicollum*, foliis perichaetialibus rectis, thecae pedunculo incuruato. Totus muſcus per-

perquam exiguus, nudo oculo vix, niſi gregatim et maturis thecis ſeminalibus conſpicitur. Truncus admodum breuis, ſimplex, euidenter vt plurimum, non nunquam quaſi duplex, imo triplex quadruplexque viſus. Radiculae ad plantam ipſam relatae longae ſunt et validiuſculae. Folia trunci inferiora breuia, ouato-lanceolata; perichaetii lineari lanceolata, concaua. Vaginula oblonga, viridis. Pedunculus incuruus, dilute ex viridi luteſcens. Calyptra exigua, pallida. Theca ouata, profundioribus maculis notata. Operculum deorſum retrorſumque roſtellatum. Seminula per quaedam temporis minuta, immerſa aquae maiuſcula, leuiſſime pedunculata prodierunt. Maio maturant capſulae. Quae plantula Auct. communicata fuit ab EHRHARTO, qui ex laotomia lapidaria derelicta eandem 1784, repetiit, ipſi vero etiam in ambulacris ſabuloſis depreſſioribus horti, inter Bryum argenteum nouiſſime occurrit.

Leſkia attenuata, trunco varie ramificante, ramis apice gracileſcentibus incraſſatis, incuruis: foliis ouato acuminatis ſecundis, thecis erectis. *Hypnum attenuatum* SCHREBERI (Spicil. n. 1073.) et DILLENII *Hypnum trichodes* arboreum maius, cauliculis ramoſis, ſynonyma habet. Folia quidem a Dillenianis differunt, ſed totius figura mere maſculis indiuiduis bene reſpondet. Imos arborum ſyluaticarum truncos, in primis Carpini Betuli copioſe tegit. p. 33.

Polytrichum Nanum, foliis obſcure ſerratis, theca ſubrotunda, nutante. *Mnium polytrichoides* calyptra villoſa LINNAEI. Solum limoſum, ericeta ſicciora, vias cauas, ſcrobes amat. Ineunte iam vere cum opercula vna cum calyptra dimiſerit, Maio, Iunio floret. p. 35.

Poly-

p. 35. *Polytrichum aloides*, foliis verſus apicem euidenter ſerrulatis; theca cylindrica obliquata. LINNAEVS vt praecedentis varietatem, ſub ſpecie *Mnii polytrichoides* β. comprehenſus eſt, cui omnes, qui ipſum ſecuti ſunt, ſubſcripſerunt ſententiae. DILLENIVS, VAILLANTIVS, HALLERVS, NECKERVS hunc et praecedentem muſcum frondoſum vt ſpecies diſtinctas, ſed perperam ob plantarum diſciferarum abſentiam, propoſuerunt. Conſtans vero differentia in thecae baſi, directione, ſeminum magnitudine, obuia, pro diſtinctis ſpeciebus habere ſuadet. In ſolo argilloſo, praeruptis ericetis, viis cauis et ſcrobibus menſe Majo floret, operculum plerumque depellit Martio, quin interdum Iulio.

p. 40. *Polytrichum hercynicum*, theca erecta, arceolata, calyptra interrupte piloſa. EHRHARTO amico, qui ad *Rehberg* Hercyniae 1780. prima vice deprehenſam, Catharinaeam hercynicam appellauit, Auct. hanc debet ſpeciem. Truncus plerumque ſimplex. Radiculae primordiales non adeo validae, vt et ſuccedaneae, quae ex infima baſi emittuntur. Folia e baſi latiore membranacea, linearia, carnoſa fiunt, infima breuiſſima, remotiora longiora, plura concaua, incurua, madore hiantia. Flos maſculus roſulam refert e foliolis membranaceis, e varia figura apiculatis, reticulatis. Cuique foliorum ordini ſeries folliculorum ſpermaticorum cylindricorum interiecta. Vaginula fere cylindrica, oblonga. Calyptra cylindrica baſi magis calua, inde filamenta articuloſa ſtyli rudimentum cingunt. Pedunculus thecae ſepties vel octies trunculo longior. Operculum conicum, fuſculentum. Theca erecta, vrceolata, circa Iulium maturat. Periſtoma e dentibus breuibus acutis, albis, baſi connexis, ordine ſimplici conſtat. Seminula minuta, rotunda, leuia, vrentia.

Poly-

Polytrichum vndulatum, foliis lanceolatis, serratis, vndulatis, patentibus; calyptra ad apicem paraphysiphora, theca cylindrica, cernua. *Bryum vndulatum* LINN. Adiecit Auct. varietatem: *P. vndulatum minus*, thecis foliisque erectioribus, quae cum *Bryo Iuniperi foliis* rugosis, capsulis rectioribus DILLENII forte eadem? In syluis, pomariis, virgultis e limoso solo nutritis frequens, gregatim plerumque floret Iulio et Augusti initio, vere deiicit opercula. p. 43.

Leersia vulgaris, calyptra laxa conica aequali, vaginulae membrana pileiformi. *Bryum extinctorium* LINN. Vulgaris in parietibus nostris e limo exstructis, non nunquam in muris vetustis, imo ipsa terra sabulosa inuenitur, facillime dignoscitur. Ineunte vere cum floruerit, primo statim Majo thecas maturat. Non annua, vt DILLENIVS opinatus est, sed perennis. p. 46.

Leersia ciliata, calyptra laxa conica, ora laciniata, vaginulae membranula cylindrica. LINNAEVS vt varietatem subiecit praecedenti. Auct. vero accurato eiusdem examine adductus DILLENIVM atque HALLERVM sequitur, singularemque statuit speciem. Gregatim ad saxa floret Iunii initio, thecae Iulio maturant. p. 49.

Bryum delicatulum, foliolis lanceolatis, remotis, tenerrimis, thecis ouatis pendulis; operculo obtuso. *Bryum carneum* LINN. Primum A. reperit 1778. in arca horti vda parum insolata. Augusto mense floret, omniumque certissime tunc masculi floris in aquae guttula discerpti, genitalia sperma suum explodunt. Thecas Aprili maturat. p. 52.

Masia longiseta, foliis ouato-lanceolatis, patulis; theca cernua in pedunculo praelongo; operculo conico. *Mnium triquetrum* LINN. Exclusis synonymis, et varietatibus β. V. Editor. Syst. Nat. Fasc. III. p. 56.

Aprili

Aprili iam emicant calyptrae, et ſub Iulii finem thecae maturae operculo decuſſo pariunt, quo ipſo tempore prolongationes florere incipiunt.

p. 59. *Barbula vnguiculata*, foliis lineari lanceolatis, carinatis, ſurrectis perigonialibus maſculi floris cum faſciculo, theca obliqua. *Bryum vnguiculatum* SCHREBERI (Spicil. p. 78.) et LINNAEI. In muris argillaceis, humilioribusque locis terreſtribus gregatim reperitur. Ineunte vere, Martio et Aprili, opercula vna cum calyptra ſecedunt; florem Iulio et Auguſto format.

p. 62. *Barbula fallax*, foliis recuruato-patulis, perigonialibusque interioribus maſculi ex faſciculatis, thecis oblongis, operculo oblique roſtrato. *Bryum imberbe* LINN. Quoad foliorum operculique figuram atque directionem cum Bryo tenui, imberbi, pallido, foliis crebrioribus, quod DILLENIVS (Hiſt. Muſc. 382. Fg. 46.) deſcripſit, conuenit. Quamuis enim nullam villi radiculoſi faciat mentionem, atque operculo decidente ſeſe nec piloſi nec barbati quid, ſed leuem oram, obſeruaſſe ſcribat; ſicciore tamen tempeſtate ingruente anguſta operculi contrahitur productio, atque periſtoma cum tenera thecae membranula interna tunc cohaerens, ſecedendo ſecum ducit. Alias quidem idem occurrit. Floret Auguſto, veriſque ſubſequentis initio thecae decutiunt operculum. In murorum interſtitiis, ambulacris.

p. 65. *Barbula rigida*, trunco exiguo, foliis patentibus, margine inuolutis, thecis oblongis erectis. *Bryum ſtellatum* SCHREBERI (Spicil. p. 80.) Floret Iunio, nunc prius nunc ſerius opercula, prout tempeſtas fauet, deponit. In muris ex argilla exſtructis, rupibus humidis obuia.

p. 68. *Dicranum heteromallum*, foliis e membranacea baſi ſubulatis ſecundis, theca ouata operculo roſtrato.

Bryum

Bryum heteromallum LINN. In aggeribus pinetorum ericetorumque. Septembri et Octobri floret. Semina vel auctumno, vel vt plurimum Martio enititur.

Trichostomum pallidum, humile, foliis capillaribus, theca ouato-cylindracea; operculo conico. HALLERVS (Histor. 1805. sub Bryo.) Praeter HALLERVM et SCHREBERVM (Spicil. 1039.) nemo post DILLENIVM hunc muscum, vt speciem distinctam proposuit, cum plerique pro varietate Dicrani heteromalli venditarent. Inhabitat nemora; floret Maio, theca Iunio ac Iulio matura opercula deiicit. p. 71.

Trichostomum Pusillum, foliis ex ouato-concaua basi subulatis, thecis erectis oblongis. Truncus simplex, erectus, humilis, duarum triumue linearum. Radices primordiales euidentiores, tenerrimae, diuisae, succedaneae, villus albicans, tenerrimus. Folia trunci inferiora minima, alterne adscendendo maiora, perigonalia maxima. Flos masculus in foliorum alis gemmiformis, minimus. Perigonalia folia ouato-concaua, reflexa, in quibus pauca recondita sunt genitalia. Feminei floris perigonalia longe densiori reticulo, quam illa trunci, instruuntur. Vaginula oblonga cylindrica. Calyptra sub prima thecae impraegnatae grossificatione, humore expansa in formam lagenae. Pedunculus trunco quadruplo longior, recta adscendens. Theca oblonga, recta. Operculum profundius coloratum. Peristoma simplex, dentibus sedecim ad basin vsque fissis. Diuisurae modice longae, lineares, rubrae. Semina exigua viridantia. In locis arenoso-lutosis, apricis. Opercula ineunte vere deiicit, floret auctumno. Annua. p. 74.

Gymnostomum pennatum, trunco longo, filiformi, simplici, foliis pinnatifidis pinnatisque, lanceolatis, integerrimis; theca ouata, operculo conuexo. p. 77.

DICKSON (Pl. crypt. Brit. p. 3.) primus hanc ſpeciem ſub nomine *Mnii Oſmundacei;* fronde ſimplici, erecta, pinnatifida, apice fructifera, pinnis diſtichis, lanceolatis, integerrimis, deſcripſit, ipſamque figura adumbrauit. Truncus ſimpliciſſimus, filiformis, flexuoſus, altitudinis variae ad ſemunciam. Radices ſimplices et diuiſae, ex albido-fuſcellae. Folia integerrima, lanceolata, laete virentia. Flos maſculus roſulam in ſummitate trunci referens, conſtat e perigonialibus foliis octo ad decem cordatis, concauis genitalibus, quatuor exiguis ouatis. Femineus perigonialia quoque foliola habet ouata, concaua. Vaginula medio groſſificationis tempore inuerſa conica, demum lageniformis. Calyptra integra ſecedit. Theca ouata viridis. Operculum tenerrimum, conuexum. Annulus nullus. Periſtoma ex hoc margine nudum; Semina exigua viridia. In cauitatibus aggerum ſub ſepibus antiquis, ſolo pingui, vere ineunte florere incipit; thecas maturat Iunio. Biennis.

p. 80. *Gymnoſpermum Heimii*, trunco erecto, foliiſque ſpatulato acuminatis, ad apicem denticulatis; thecis oblongis, erectis; operculo oblique roſtrato. Truncus ſemiuncialis ſimplex. Radices primordiales baſilares validiuſculae, ſimplices ramoſaeque, ſuccedaneae, coma breuis, denſa, fuſca. Folia denticulata, appreſſa. Flos maſculus de trunci ſummitate in roſulam explanatus, intima folia perigonalia habet e lanceolato quaſi cuſpidata. Genitalia exigua, cylindrica, circiter viginti. Femineus a plantis tranſmiſſis aberat. Vaginula oblonga. Calyptra longa, anguſtata. Pedunculus modice longus. Theca oblongo-ouata. Operculum oblique roſtratum. Annulus nullus. Periſtoma nullum. Semina maiuſcula, fuſceſcentia. Ab HEIMIO, iam Conſiliario Aulico Berolinenſi ante aliquot annos

Auct.

Auct. hanc speciem accepit. Floret vere ineunte, eodemque vigente decutit opercula. Perennis.

Timmia Megapolitana, erecta, foliis lineari-lanceolatis, serratis, patulis, theca cernua, operculo conuexo, centroque depresso *Character generis:* Peristoma duplex; externum dentes sedecim acuminati, internum processus e membrana articulati, extremitatibus coniugatis. Masculi flores monoici, gemmiformes, pedunculati, alares. — Megapolitanae truncus primordialis simplex, erectus. Radices non admodum densae, modo simplices, modo diuisae. Folia lineari-lanceolata, serrata, leuissime vndulata, patentia, senio recurua. Flos masculus, gemmiformis, pedunculatus, alaris, folia perigonalia ouato concaua, genitalia decem; filamenta succulenta longa. Femineus masculis floribus in eadem stirpe intersitus, perigonalia folia lanceolata, serrata, genitalia sex, filamenta tenerrima habet. Vaginula oblonga. Calyptra longa. Pedunculus modice longus. Theca ouata, cernua, in apophysi angusta. Operculum exacte conuexum, lenissime striatum. Annulus nullus. Peristoma duplex, externum dentes sedecim latiusculi, internum membrana. Semina minutula. Vere ineunte florere videtur, subsequentis anni aestate deiicit opercula. Prata paludoso turfosa colit. In memoriam TIMMII, Consulis apud Malchinenses, qui ipsam primus detexit, Auctorique transmisit Timmia dicta. Fasc. IV. p. 83.

Barbula conuoluta, foliis communibus lanceolatis, perigonalibus obtusis, in cylindrum conuolutis. *Mnium setaceum* LINN. Habitat ad aggeres, fossas, in muris, cespites densos format. Omni fere tempore floret, praecipue vero thecae maturantur vere. Perennis. p. 86.

Dicranum latifolium, erectum, foliis oblongo dilatatis concauis, pilo breui terminatis, theca cy- p. 89.

 lindrica

lindrica recta. Truncus breuis, simplex. Radices mediocres, simplices, diuisae, fibrillosae. Folia basilaria ouato-apiculata, media oblonga, suprema in dilatato-lanceolatam excurrunt extremitatem. Flos masculus genitalia plura continet; Vaginula oblonga. Calyptra inferne latescens. Pedunculus modice longus. Theca oblonga, recta, teres. Operculum a conuexitate subulatum. Annulus nullus. Peristoma simplex, dentes sedecim. Semina exigua. Perennis. Plantam LINNAEO iuniori Auct. debet, qui sub nomine Mnii lutescentis miserat. Ex America septentrionali.

p. 91. *Phascum nitidum*, humile, foliis subulato-carinatis, subfasciatis. Truncus perquam exilis, simplex. Radices tenerrimae, simplices diuisaeque. Folia tenerrima, vasculo-reticulata. Flos masculus Auct. defuit. Femineus in trunci summitate, genitalia tria. Vaginula pyramidata. Calyptra exigua, pallida. Pedunculus breuis, rectiusculus, pellucens. Theca ouata, erecta in summitate trunci. Semina rotunda, magna pro plantula. Iunio Julioque maturantur thecae. Amat solum glareosum, humidum.

p. 93. *Phascum subulatum*, foliis lanceolato-linearibus, patulis; summis e latiuscula basi subulatis, rigidis. SCHREBERVS (Phasc. p. 8.) Phascum subulatum acaule, anthera sessili, foliis subulato setaceis, patulis. LINN. In solo argilloso, ad aggeres, vias, orbitasque neglectas obuia. Occulte perennis.

p. 96. *Pohlia elongata*, trunco erecto, foliis lineari-lanceolatis, thecis basi elongata. Auct. hoc genus in memoriam POHLII, Prof. Botan. Lipsiens. primus produxit, cuius characterem ita constituit: Peristoma duplex; externum dentes sedecim, internum membrana sedecim denticulata. Flores e summitate trunci dioecii; masculus capituliformis. —

Trun-

Truncus P. Elong. ſimplex. Radices tenerae, ramificatae. Folia inferiora minuta, lanceolata, diſſita, ſumma conferta, lineari-lanceolata. Flos maſculus capituliformis in trunci ſummitate, e foliis ouato-acuminatis, concauis, et decem genitalibus componitur. Femineus congenerum ſimilis. Vaginula oblonga. Calyptra longa, ſtraminea. Pedunculus gracileſcens. Theca adulta operculata, oblonga, lageniformis. Operculum conuexum. Annulus nullus. Periſtoma duplex. Semina exigua. Auct. hanc ſpeciem ipſe aliquando in via caua deprehendit, ab EHRHARTO autem plura recepit exempla. Floret vere, ſemina initio aeſtatis maturat. Perennis.

Mnium crudum, trunco ſimplici, foliis inferioribus ouato-lanceolatis, ſummis elongato-linearibus, apice denticulatis, perigonalibus maſculis intimis cuneiformi variis. *Mnium crudum* LINN. Colit vda montoſa, ſaxoſa. Floret Maio et Iunio inchoante, opercula Iunio decidunt. Perennis. p. 99.

Grimmia recuruata, foliis ſetaceis, thecis pyriformibus, in pedunculis arcuatim recuruatis. Bryum ſetaceum IACQVINVS (Miſcell. Auſtr. T. II. p. 96. t. 2.) Truncus erectus. Radices perquam breues, rigidiuſculae, rutilantes. Folia infima ouato-acuminata, abinde lanceolata, reliqua ſetacea, patentia. Flos maſculus gemmiformis, in foliorum alis. Perigonii folia duo aut tria, concaua, ouata, cuſpidata. Femineus repoſita habet quatuor genitalia. Vaginula oblonga. Calyptra ſimilis, finditur a latere. Pedunculus primo recta adſcendit, tum arcum format notabilem. Theca immatura operculata, matura deoperculata. Operculum e conuexitate roſtratum. Periſtoma ſimplex, ſedecim dentes acuti, ſtriati, ſiccati perquam fragiles et fugaces. Semina exigua, fuſca. Speciem Auct. debet Ab- p. 102.

 bati

bati A WVLFFEN, qui in iugo ſaxi montis caluariae reperit. Ab ineunte vere in auctumnum vſque continuo generare videtur.

p. 104. *Grimmia Apocarpa*, foliis ouato-acuminatis, carinatis, perigonalium apice albo, theca oblonga in pedunculo breuiſſimo. *Bryum* antheris (capſulis) ſeſſilibus, terminalibus, calyptra minima LINN. Inhabitat petras, in primis in depreſſioribus roridis locis ſitas, rariſſime ſuper arborum truncos. Floret autumno, vere ineunte decidunt opercula. Perennis.

p. 107. *Hedwigia ciliata*, trunco ramificato, foliis ouato-lanceolatis, concauis, apice diaphano denticulato, perigonalium ciliato. LINNAEVS *Sphagni* nodoſi, hirſuti, incani habet varietatem, DILLENIVS cum HALLERO pro ſpecie ſingulari, quin EHRHARTVS (*Hann. Magaz.* 1781. p. 109.) in Auct. memoriam proprium conſtituit genus. Incolit ſaxa, in regionibus montanis, interdum ſolum ſterile, pabulare. Auctumno ineunte floret, eoque vigente dimittit opercula. Perennis.

Tom. II. Faſc. I. p. 1. Primo Tomi ſecundi faſciculo cum quaſdam lichenes inſignemque Octoſporarum numerum in ſcenam produceret, quaedam de Algis in limite ſtatim praemonere Auct. Clariſſ. placuit. Vegetabilia, quae intra maris vndas degunt, conſiſtentiae mollioris herbaceae, antiquiores Algarum notarunt nomine, quo ipſo BAVHINVS quaſdam Fucorum et Conferuarum ſpecies inſigniuit; RAJO vero Fucus et Alga ſynonyma ſunt. LINNAEVS Algas plantas habet quibus radix, folium et caudex in vnum. Quae quidem definitio in varia genera, quae ad Algas retulit, non quadrat, vt in Iungermannias. Accuratius Auct. et conuenientiam *Lichenum* inter ſe, et cum *Pezizis* LINN. et BATSCHII, quas WILLDENOW proprie *Pezizas* et GLEDITSCHIVS atque

atque SCHAEFFERVS *Eluelas* dixerunt, et in quibus a ſe differant, expoſuit. Omnibus igitur, quibus intereſt ipſius dicta ad trutinam reuocare, Auct. ſuadet, vt tenerrimam lamellam de thalamo fertili auferant, eandem in aquae guttula, lamellae vitreae immiſſa, ſubmergant, ſaepius ibidem minutulas partes tenerrimis acutiſſimiſque acubus, aut cultellis dimoueant, denique per vitra conuexiora, radiis lucis, non ſolis, vario modo, ſpeculo ſuppoſito in lamellam directis, contemplentur, quippe quam viam in plantularum deſcriptarum examine fuerit ingreſſus. Quo melius vero Auct. Cl. omni diſſenſui, qui hucuſque inter varios botanicos in generibus hiſce denominandis obtinuit, occurreret, *Pezizas* appellat fungos illos, qui in cauitate trunci campaniformis ſeminum conceptacula, Lentem aemulantia, proferunt, Eluelas vero GLEDITSCHII nomine, *Octoſporarum*, characterem generis eſſentialem indicante, inſigniuit. Cuius generis eam iam proponit definitionem: Truncus ſimpliciſſimus, ſuperficie terminatus fertili concaua, plana, reflexa: de qua eriguntur Thecae ſeminales membranuloſae, elongatae, numeroſiſſimae, vt plurimum ſtupa filamentoſa cinctae; vtriſque inter ſe *non cohaerentibus*, ſeminibus *octo* foetae.

Lichen Proboſcideus, vmbilicatus explanatus, lobiſque centralibus; radicibus marginalibus ſubmarginalibusque ramoſis, fuſco-atratis, ſcutellis per ſuperficiem diſperſis, diſco concentrice ſulcatis, anthracinis. *Lichen proboſcideus* LINN. demtis cunctis ſynonymis. In rupibus elatis complurium locorum alpium carinthiacarum ex teſtimonio Abb. A WVLFFEN, a quo Auct. ſuum obtinuit exemplum, copioſiſſime profertur. p. 5.

Lichen decipiens, trunco complanato, ſimplici, oblongo, rotundatoque, decumbente; ſupra late- p. 7.

G 4 ritio,

ritio, infra marginibusque albo; ſcutellis ſeminalibus conuexis. Truncus craſſiuſculus, iunior orbicularis, adultior oblongus. Radices microſcopicae, ſimplices, albidae. Genitalia maſcula in propriis truncis; feminea intra ſcutellas conuexas, atratas proueniunt. Semina rotunda, fuſca, exiliſſima. EHRHARTVS, qui primum 1780. *auf dem alten Stollberg* inuenit, cuique ſuum ſpecimen Auct. debet, terram nudam montium calcareorum et gypſaceorum Saxoniae inferioris inhabitare aſſerit.

p. 8. *Lichen ſepincola*, foliiformis, imbricatus, laciniatus, adſcendens, caſtaneus, ſcutellis concoloribus. HOFFMANN (Lich. p. 102. t. 17.) Lapides, arbores, virgulta amat. EHRHARTVS Vpſaliae prima vice 1773. Auct. in Crataego Oxyacantha perquam ſene, inuenerunt.

p. 10. *Octoſpora ſcutellata*, planiuſcula, margine conuexo, piloſo. *Peziza ſcutellata* LINN. Varietas β. Eluela orbicularis excauata coccinea et ſeſſilis; margine piloſo. GLEDITSCH. In terra degit, locis vmbroſis madentibus, vere laetiſſime pullulans; ad ſemitas pratorum vdorum, vt et in fimo gallinaceo putrido Auct. deprehendit.

p. 12. *O. hirta*, trunco ſimplici, orbiculari, extus fuſco rutilante, toto piloſo; diſco coccineo, ſeminibus rotundato-ouatis, granulatis. *Eluela* hemiſphaerica excauata, ſeſſilis et parua, intus coccinea, glabra; extus piloſa. GLEDITSCH. (Meth. fung. p. 48. var. e.) Auct. ad ligna ſolum putrefactione emollita, in cippis trabeculiſque, locis vdis vmbroſis Iunio Julioque, ſi pluuioſa fuerit tempeſtas, imo autumno demum florentem hanc ſpeciem inuenit.

p. 13. *O. Leucoloma*, exigua, depreſſa, tota miniata, margine niueo, lacinulato. Truncus ſimplex vnius, alteriuſue lineae, iuncor globoſus, adultior orbicularis, planiuſculus, ſcutellaeformis. Radices e baſi

trunci

trunci emiſſae albae, ſimplices, diuiſaeque. Genitalia maſcula conſtituit membranula alba, quae filamentis formatur, quibus pollen ſubtiliſſimum, opacum, adſperſum eſt. quod per augmentationem detegitur; feminea propter pelluciditatem et exiguitatem vix conſpicienda. Thecae pellucentes, membranaceae, albae, e baſi anguſta clauatae, filamenta ſucculenta ipſis ſunt interpoſita. Seminula ouata, pellucida. Super muros argillaceos, inter Bryum argenteum, Auguſto, menſibuſque ſequentibus floret.

O. faſciculata, trunco bilineari globoſo, concauo, albido; margine aperturae ciliis longiuſculis piloſo, inde breuioribus faſciculatis punctato Truncus adultus trilinearis circiter, ſummitate inflexo-marginata. Radices ex ima rotunda baſi, breues, validiuſculae, ramificatae. Genitalia maſcula Auct. non vidit; feminea, folliculi exigui intra filamenta gelatinoſa, poſt impraegnationem abeunt in thecas cylindricas, ſemina ouata continentes. Terreſtris, in areis ſabuloſis vere ineunte, quin iam menſe Februario reperitur. p. 14.

O. rhizophora, conuexo-puluinata, fuſca, ſubtus concaua, albida, granulata; euidenter radicata. *Peziza rhizophora*, WILLDEN (Prodr Fl. Berol. n. 1170.) *Phallus acaulis*, BATSCH (Fung. p. 129. n. 1.) *Eluela ſexta*, SCHAEFFER (Fung. t. 53.) Auctumno in ſolo arenoſo. p. 15.

O. haemaſtigma, minuta, ſeſſilis, conuexa, dilute ſanguinea. Truncus iuuencus contractior inferne, ſuperne globiformis, deinde explanatus in haemiſphaerium. Subſtantia albida, tenerrime vaſculoſa. Radiculae collectim prodeuntes mox diuergunt, tenerrimae. Thecae cylindricae, tenerrimae, membranaceae, pellucidae; ſtupa filamentoſa interpoſita. Semina rotunda, margaritiformia, dia- p. 17.

diaphana. Viget ſub finem Octobris et Nou. in ſabulo modo rarior, modo congregata.

p. 18. *O. applanata*, cinnamomea, expanſa, ſuperne plane rugoſa, inferne dilutius colorata. Truncus iuuenilis inferne rotundatus, cinnamomeus, ſuperne concauus, adultus applanatur. Subſtantia: ductuli albi pellucidi, filiformes, ſimplices, diuiſi, vndulatim ſurſum tendentes. Radices vix vllae, media pars, terrae immerſa, prominentiis minutis inſtructa. Thecae ſenſim ampliatae, tenerrimae, pellucidae. Semina ouata, alba. In corruptis pauimentis murorum argillaceorum, ſub finem Auguſti et Sept. poſt diuturnas pluuias obuia.

p. 19. *O. puſtulata*, globoſa, ſeſſilis, forinſecus albopuſtulata. Truncus ſphaeroideus, ſeſſilis, ſuperne in foueam dehiſcens. Subſtantia duriuſcula, veſicularis. Radiculae dilutiſſime fuſcae e terra emicant. Genitalia maſcula in prouectioribus Auct. non vidit; feminea intra concauitatem numeroſiſſima. Thecae clauatae, rotundata ſummitate, pellucentes. Semina ouata, pellucentia, duos globulos continent. Ad latera foſſae in pineto Octobri et Nouembri reperitur.

p. 20. *O. viridans*, trunco conuexo, ſeſſili, patellaeformi; dilute fuſco, margine viridante. Truncus mediocris. Radices referunt fibrillas albidas tenerrimas, gelatinoſas. Genitalia maſcula in iunioribus obuia, feminea paraphyſibus tenerrimis, filamentoſis, interſunt. Thecae folliculoſae, rotundato-obtuſae. Semina ouata, tenerrima. Initio Septembris in muris argillaceis deprehenditur.

p. 21. *O. minuta*; ſeſſilis, fuſca, margine aequali terſo. Truncus exiguus e baſi plana in patellam ampliatur. Radicis munus haud dubie baſis ſuſtinet, loco natali adglutinata. Maſcula genitalia et feminea perquam minuta, vix inquiſitionem admittentia. Thecae

folli-

folliculoſae, paraphyſibus ſociatae. Semina minutiſſima, rotundata. Exeunte Septembri in ligno putreſcente et aſſeribus gregatim obſeruantur.

O. varia, trunco ſimplici, laeui, cartilagineo, dilutiſſime fuſco; e breui baſi anguſtata, pedunculum aemulante, in cyathum cauum ampliato. Truncus iuuenis orbicularis, ouatuſque, aequabiliter extenſus de baſi. Subſtantia cartilaginea, veſiculoſo-ſuccoſa. Radices albae, tomentoſae, arctiſſime loco natali implexae. Genitalia maſcula perquam exigua, lituram halituoſam, maxime fugacem, repraeſentantia; feminea per omnem concauitatis ſuperficiem, forma compagis gelatinoſae, ſtriatae. Thecae folliculoſae, nudae, cylindricae, pellucentes, ſummitate roſtratae. Semina in ſingulis octo, tenerrima, ouata, Frequens Iunio Iulioque in muris argillaceis, nec non tectis ſtramineis vetuſtioribus. p. 22.

O. elaſtica, trunco ſimplici, carnoſo elaſtico; ſummitate denique applanata, nigra. *Eluela vndecima*, SCHAEFFER. *Peziza brunnea*, BATSCH. Initio Septembris in trunci deiecti putrilaginoſi, Quercus robur, rimis Auct. reperit. p. 23.

O. Porphyroſpora, trunco exiguo ſimpliciſſimo ſeſſili, lucide viridi, ſuperne dilatato in patellam hirſutulam, fertilem, ſemina purpurea. Truncus iuuenis nunc conoideus, nunc globoſus, ille in cylindriformem, hic in rotundatam patellam increſcendo ampliatur. Radiculae tenerrimum tomentum circa baſin ſiſtunt. Thecae cylindricae, pellucidiſſimae, paraphyſibus deſtitutae. Semina ouata. Straminibus fimi veteris equini, areolis variae dimenſionis, tremellulam nudis oculis mentientibus, innatam menſe Auguſto Auct. reperit. p. 25.

O. carnea, trunco ſimplici, inferne ventricoſe anguſtato inque patellam margine repando dilatato. p. 26.

Trun-

Truncus vncialis, basi perangusta, mox gibboso-ventricosa. Substantia carnea. Radix arctissime inhaeret basi. Thecae ex basi angusta in cylindrum, extremitate rotundata, expanduntur. Paraphyses in summitate dilutissime carneae. Semina ouata. Super plenum trunci Quercus robur deiecti mense Nouembri adultam Auct. reperit.

p. 27. *O. violacea*, trilinearis simplex, e basi angustata, elongata, cyathiformis, violacea; seminibus rotundis. Truncus prima aetate cylinder truncatus, tribus notatus dissepimentis. Superficies laeuis, caro structurae vesicularis. Radices tomentum tenerrimum loco natali immissum. Thecae folliculiformes, clauatae, pellucentes, numerosissimae. Semina pellucentia, alba. E salicibus, putredine fere consumtis, mense Septembri prodit.

p. 28. *O. citrina*, trilinearis simplex, gregaria; e basi contracta stipitiformi in patellam ampliata; tota citrina; seminulis rotundo minutissimis. Truncus iunior, vix in punctuli magnitudinem prouectus inferne refert cylindrum. Substantia succulenta, quasi vesiculosa. Radices tenerrimae. Thecae et paraphyses filamentosae, massam mere gelatinoso-striatam referentes, tandem in clauas albas pellucidas abeunt. Semina minutissima, rotunda. In truncis deiectis putrescentibus Quercus robur, loco vmbroso vdo, mense Septembri ipsum Auct. deprehendit.

p. 29. *O. nana*, laeuis, e cinnamomeo rutilans, inferne angustata, ora incrassata, circulo profundius colorato; semina rotunda. Truncus iunioris aetatis pyri formam aemulatur, deinde ampliatur in patellam margine parum conuexo. Substantia vesiculosa. Radicum substantia mucosa, numero ingenti demittuntur. Genitalia mascula, num in linea granulosa, aperturam cingente in stirpe iuuenca? feminea

nea filamentis gelatinoſis immerſa, patellae concauitatem occupant. Thecae clauatae, pellucidae, foetae. Semina rotunda. Octobri e terra propullulat, in ciſtulis, vegetabilium educationi inſeruientibus, obuia.

O. albidula, trunco exiguo, pedunculiformi, in patellam conuexo-marginatam terminato; toto laeui, albido. Truncus vix bilinearis, inferne anguſtatus, ſenſim robuſtior fit. Radices refert tomentum tenerrimum, oculorum non armatorum aciem fugiens. Genitalia maſcula perexigua; feminea deſtituta paraphyſibus, in omni patellae ſuperficie obuia. Thecae cylindricae, ſummitate rotundata. Semina ouata, aegrius augmentis diſcernenda. Auguſto menſe in ſtraminibus muros argillaceos contegentibus, extremitatibus vdis ſeſe offert. p. 30.

O. luteſcens, trunco exiguo, anguſto, pedunculiformi; in patellam conuexo-marginatam terminato; toto laeui luteſcente; ſpora didyma. Truncus primo cylindricus, tum hippocrateriformis. Radicis munere fungitur ima baſis. Thecae folliculoſae, clauatae, pellucentes, paraphyſibus filamentoſis ſtipatae. Semina oblonga, linea in medio diuiſa. Lignis abiegnis putrilagine in ſuperficie contaminatis, inſidentem inuenit Auct. menſe Sept. et Octobri. p. 31.

O. pyriformis, exigua, trunco tenui, patella pyriformi, margine albido terminata. Truncus filiformis, curuulus, longitudine a linea vna ad ſeptem vel octo, varius, teres. Subſtantia veſiculoſa. Genitalia maſcula haud dubie margine continentur; feminea omnem patellae occupant cauitatem. Thecae clauatae, limpidae, paraphyſes filiformes. Semina rotunda, niuea. Februario e Mnii ligulati mortui et humo ſabuloſo ſepulti, vel eius ſuperficie appreſſi foliorum alis prodit. p. 32.

O. tube-

p. 33. *O. tuberosa*, trunco tenui elongato, in cyathum, extus profunde fuscum, intus pallidum exeunte; thecis nudis. Truncus gracilis, elongatus, parte terrae immersa tumidulus, inaequalis, emersa contractior, laeuis. Radicem tuber nigrescens refert. Genitalia mascula globuli pallidi; feminea, amurca gelatinoso-striata. Thecae membranaceae clauatae, pellucidae. Semina ouata. E terra limosa fruticeti productam Auct. reperit.

p. 34. *O. bulbosa*, trunco e bulbosa basi gracili, elongato; patella rotundata, exterius albo punctata, cauitate pulla, terminato. Truncus ab vncia dimidia ad integram elongatur, laeuis, in summitate finitur patella, inferne rotundata, apertura ampla, aequali, repanda. Substantia tenerrima, cellulosa. Radices e bulbillo tenerrimae, simplices, diuisaeque. Genitalia mascula Auct. non vidit; feminea gelatinam striatam referunt. Thecae clauatae, membranaceae, pellucentes, paraphysibus stipatae. Semina rotunda, pellucentia. Ad fossas vdas syluarum, iam initio Iulii, post pluuiosam tempestatem hinc inde prodit, laetius vere Octobri et Nouembri.

Fasc. II. p. 35. *Splachnum Mnioides*, foliis lanceolatis, longius cuspidatis, erectiusculis; apophysi exacte obconica. Characterem generis, olim (Hist. musc. frond. II. 88.) propositum, hic emendauit. *Phascum Mnioides* LINN. Meth. musc. *Phascum pedunculatum* LINN. Syst. Veget. In locis alpestribus. Perennis. Tempus florendi LINNAEVS iunior, a quo accepit Auct., non assignauit.

p. 37. *S. angustatum*, erectum, foliis variis; theca conoidea, ex apophysi gibbula, cernens. *S. angustatum* LINN. Meth. musc. qui in Lapponiae humidis lectam Auct. misit. Perennis.

p. 39. *S. vrceolatum*, trunco erecto, simplici diuisoque, bifloro; foliis cochleariformibus imbricatis, apiculatis,

latis; apophyſis tumidiuſcula, obconica, viridans. *S. vrceolatum* CRANZ (Hiſt. Groenl. III. p. 284.) qui in Groenlandia, vt et OLAFFEN in Islandia legerunt. Suum exemplum a SCHREBERO Auct. accepit. Perennis haud dubie.

S. ampullaceum, trunco erecto, ſimplici diuiſoque; apophyſi inuerſe ampullaeformi, colloque longe virente. *S. ampullaceum* LINN. In turfoſis paluſtribus praecipue prouinciarum ſeptentrionalium. Floret Majo, thecas maturat Iulio. Perennis. p. 41.

S. vaſculoſum, foliis ſpathulatis integris, obtuſiuſculis; apophyſi ſubgloboſa, ſanguinea. *S. vaſculoſum* LINN. Paludes ceſpitoſos amat. Perennis. p. 44.

S. ſphaericum, foliis ſpathulato acuminatis, apophyſi globoſa. *S. ſphaericum* LINN. In ſpongioſo turfoſo loco LINNAEVS iunior cum duabus ſequentibus ſpeciebus in Lapponia inuenit. Perennis. p. 46.

S. luteum, trunco ſimplici erecto, foliis ſparſis, obuerſe ouatis, perigonialibuſque integerrimis; apophyſi vmbraculiformi planiuſcula, lutea. *S. luteum* LINN. In vdis limoſis Lapponiae. Maturat thecas ineunte Iunio, floretque vere vigente. Detecta ſpecies 1746. in Weſtrobothnia a P. ADLERHEIM. p. 48.

S. rubrum, trunco ſimplici, erecto; foliis ſparſis, ouatis, concauis, perigonialibus denticulatis; apophyſi vmbraculiformi, conuexa, rubra. *S. rubrum* LINN. In humidis turfoſis Norwegiae an. 1693. RICH. WHEELER primus inuenit. (LINN. Amoen. II. 273. ſeqq.) p. 51.

Octoſpora fungoidaſter, trunco exili, gracili, elongato, albido, patella fuſcente terminato. Truncus e baſi valentiore, recta aſſurgit. Radices ſimplices, tenerrimae, euulſioni cautae ſequaces. Genitalia maſcula Auct. in ſpeciminibus paullo vetuſtioribus non reperit; thecae conſuetae figurae p. 53.

para-

paraphysibus tenerrimis stipatae. Semina rotundata, perquam minuta, pellucida. In truncis putridis EHRHARTVS legit.

p. 54. *O. villosa*, trunco medioeri elongato, patellaque conuexo-marginata villosa, villis conuexis sursum spectantibus. Truncus vncialis recta plerumque adscendit, villis breuissimis ad summitatem obsitus. Genitalia mascula Auct. non vidit; feminea omnem internam patellae superficiem occupant. Thecae e tenui membrana clauatae paraphysibus filiformibus tenerrimis stipatae. Semina rotunda. Auctumno gregariam EHRHARTVS collegit Hannouerae.

p. 55. *O. craterella*, trunco gracili elongato, albescente, patellaque ampliuscula cum margine aequali, concolore, breuissimo tomento adsperso. Truncus teres, de summitate dilatatus in crateris formam. Genitalia mascula aberant. Thecae clauatae, membranaceae, pellucentes, paraphysibus stipatae. Semina oualia. EHRHARTVS Vpsaliae 1774. in sylua deprehendit.

p. 56. *Endocarpum Pusillum*, trunco plano, exiguo, vario, profunde viridi, nigro punctato; desuper albido. *Lichen pulmonarius* terrestris, clypeatus, minimus et indiuisus, virescens. MICH. Gen. et DILLENIVS (Hist. Musc. p. 228. t. 30). Character generis: Thalamus fructificationis intra substantiam plantae ipsius. Thecae e membranula tenerrima clauatae, disporae, tetrasporae.

p. 58. *Lichen cupularis*, crustae formis, ex albo virescens, scutellis haemisphaericis, dilutissime lateritiis, margine conuexo, ex albido. Truncus grumosus; substantia fere cartilaginea, stria superficiali gelatinosa. Radices nullae, nutrimentum ex atmosphaerae humiditate gelatinoso tegmine capere videtur. Genitalia mascula substantiae immersa, puncto-

punctorum nigrorum forma sese produnt; feminea intra monticulos sphaericos albos, e crusta eleuatos, reconduntur. Thecae exiguae, cylindricae, paraphysibus cohaerentibus immersae. Semina exilia oualia. In rupibus calcareis Hercyniae EHRHARTVS inuenit.

L. citrinus, extensus, varie diuisus, lobatusque, supra citrinus, subtus albus; scutellis concoloribus, inaequaliter marginatis, disco rufo. Trunci superficies tenerrime villosa, valde bibula. Radices villo tenerrimo, quo natali solo arcte adhaeret, formantur. Flos masculus punctula tantillum eleuata, polline intus referta; femineus monticulus e substantia eleuatus, expanditur in patellam ouatam, rotundam. Thecae paraphysibus connatae. Semina rotunda. EHRHARTO in monticulis Hanoueranis et Hassiacis obuiam venit. p. 60.

V.

Noua acta Heluetica physico-mathematico-anatomico-botanico-medica, tabulis aeneis illustrata et in vsus publicos exarata. Vol. I. Basileae, typis et sumtibus IOH. SCHWEIGHAEVSER, 1787. 4. pagg. 317.

Interrupta sunt per decem integros annos acta Heluetica, quorum iam nouum prodit volumen, quod nouae collectionis primum est. Variae autem causae retardarunt continuationem, inter quas primum sibi vindicat locum, quod tamen pace doctissimorum dictum sit colloboratorum ipsorum, tarditas in obseruationibus ac meletematibus mittendis, quae prouti constat et alia instituta egregia interrumpit ac interdum prorsus supprimit. Huic accessit ceu alia causa morbus diuturnus ac tandem insecuta mors Cl. I. HENR. RESPINGERI, qui dum in

in viuis erat, ſocietati a ſecretis fuit, et cuius in locum iam Cl. DAN. BERNOVLLIVM, virum induſtrium et de litteris optime merentem ſuffectum eſſe, maxima animi cum voluptate percepimus. Neque omni vacat culpa in hoc negotio res mercatoria atque typographica priſtini actorum impreſſoris I. R. IMHOFF, cuius iam partes SCHWEIGHÄVSER in ſe ſuſcepit, de cuius fide atque ſtudio promouendi litteras optima quaeuis poſſumus ſperare atque adeo confidere. Iacturam quoque maximam intra hoc tempus celeberrimorum paſſa eſt ſocietas ſodalium, inter quos nominare ſufficiat, ALB. HALLERVM, eiuſque filium THEOPH. EMANVELEM, I. G. SVLZERVM, I. H. LAMBERTVM, I. R. ZWINGERVM, DAN. BERNOVLLIVM, patruum DAN. Soc. ſecr. et LEONH. EVLERVM. Acceſſere tamen noui ſocii itidem viri doctiſſimi, qui omnes ac ſinguli cum reliquis ſocietatis membris inuitantur humaniſſime, vt eruditas ſuas lucubrationes cito et frequenter actis inſerendas mittant, quo ſerie non interrupta horum actorum volumina continuari atque prelo committi poſſint.

Huius collectionis autem commentationes ſunt:

p. I. 1. *Vita* DANIEL. BERNOVLLI phyſ. quondam in Acad. Baſ. Math. P. ord. med. extr. adumbrata et d. 17. Mart. 1783. recitata a DAN. BERNOVLLIO Ph. et M. D. Eloq. P. P. Def. ex fratre IOH. NEP. Ex celebratiſſima illa familia ortus eſt Noſter, quae de republica litteraria bene meruit. Ex illa nominamus, IACOBVM, qui 1622. Baſileam venit ibique ciuitatis ius adeptus eſt, et anno ſequenti genuit NICOLAVM Noſtri auum, Ducentumuirum, forique iudiciarii et curiae rationum aſſeſſorem, Hic prolis numeroſae parens ex SCHOENAVERIA ſuſcepit IACOBVM II. mathematicum profundum, Acad. R. Pariſ. et Berol. Sodalem, matheſeos in lycco patrio

Pro-

Professorem, a. huius seculi quinto defunctum. Ex NICOLAO II. Senatore, NICOLAI I. filio altero ortus est NICOLAVS III. I. V. D. mathematicarum primum disciplinarum in Academia Patauina, tum in vniuersitate patria, tandemque Cod. et iuris feud. Professor, mortuus 1759. Tertius filius NICOLAI I. parenti superstes fuit IOHANNES, M. D. nostri pater, nulli mathematicorum sui seculi secundus, plerarumque illustrissimarum Europae acadd. ac socc. litterar. sodal. qui postquam sedem mathematicam Groningae Frisiorum per decennium ornasset, Linguae Graecae in vniuersitate patria Prof. designatus, antequam hanc prouinciam auspicaretur, factus est fratris sui IACOBI in cathedra mathematica successor, quam spartam per annos 42 vsque ad finem vitae, qui incidit in ipsas Kal. Ian. 1748. summa cum laude administrauit. Is praeter DANIELEM nostrum, duos dedit reipublicae litterariae filios, NICOLAVM et IOHANNEM, quorum I. V. L. Bernae primum per dimidium lustrum Iura publice tradidit, deinde Petropolin academiae membrum vocatus est, quo vero munere vix per octo menses laudabiliter gesto, iam a. 1726. febre hectica praemature mortuus est. Alter IOHANNES II. parens, secretarii soc. I. V. D. Accad. R. Paris. Berol. et Nanceianae sodalis eloquentiam olim Basileae professus per quinquennium, post obitum patris in mathematicam cathedram translatus est, quam etiamnum occupat, ita vt iam per integrum fere seculum, ista cathedra genti Bernoulliae propria quasi ac haereditaria fuerit. De quo vero eiusque tribus filiis nihil iam dicamus, ne eorum modestiam laudibus nostris laedere videamur. Natus autem noster a. 1700. d. 29. Ian. patre IOHANNE, et matre DOROTHEA FALKNERIA, Groningae, vbi tunc pater mathemata exercebat. A. 1705. se cum parentibus Basi- p. 3.

 leam

leam contulit, atque in Gymnasio ibidem ad a. 171
bene meruit atque accessit ad academiam optimo
quosque audiuit, doctores, ac prima laurea ab ips
parente 1715., et secunda laurea tiaraque doctora
philosophica ornatus est a Cl. I. BVXTORFIO, qua oc
casione publice disseruit, de insulsitate eorum, qu
mathematica spernunt studia eo nomine, quod ma
thematici quondam maleficis fuerint adnumerat
In vitae genere dubius haesit eligendo num Mus
an Mercurio litaret, repudiato posteriore Musa
est complexus, quia autem ex more recepto supe
riori quam vocant facultati nomen dare debere
Apollineam sibi elegit artem ob singularem quon
dam animi in illam propensionem, hinc in patri
academia celeberrimos audiuit doctores. A. 171
ad academiam Heidelbergensem secessit, multum
que ex DAN. NEBELIO profecit. A. 1719. acade
miam Argentinam salutauit. Redux in patriam
1720, medicorum ordini gratioso sese examinan
dum praebuit, atque dissertatione de respiration
1721. habita summos impetrauit honores. Per al
quod tempus domi commoratus studiis sedulo incu
buit, testibus iis qui vacante tunc temporis 172
Octobri cathedra anatomiae et botanices, itemqu
paulo post Logices cathedra ipsi exhibuere, hic spec
minibus haud spernendis laudem sibi peperit, quoru
illa praesertim nominari meretur dissertatio posterio
hac occasione 1722. Febr. edita de methodo exam
nandi syllogismorum validitatem. Tum A. 1723. p
triis Musis ad tempus valedixit, Venetiasque teteno
vt sub auspiciis MICHELOTTI in arte exercitaretur c
nica. Ibidem vero in notitiam celeberrimorum ver
mathematicorum in primis RIZZETTI et RICCAT
atque edidit 1724. exercitationes quasdam mathem
ticas. Praemio quoque ab Academia ornatus est,

pr

propoſitae ab ipſa quaeſtionis ſolutionem de optimo
modo conſtruendi clepſydras, vt a nauigantibus
adhiberi commode poſſent. A. huius ſeculi 24. p. 10.
Patauium perrexit viri IOH. BAPT. MORGAGNII au-
diendi ac frequentandi gratia, ſed infelici fato et
morbo graui correptus eſt MORGAGNIVS, cum hanc
Noſter adiret academiam, vt in ſemeſtri apud muſas
Patauinas mora eas vix colligere, neque proficere
in litterarum ſtudio quidquam, nedum ſcopum in
quem intenderat, attingere poſſet. Bononia tamen
nouum in Italia verſanti gradum ipſi parauit, nam
Inſtituti ſcientiarum 1724 membrum factus eſt. In p. 11.
republica autem Genuenſi tunc temporis ſimilia
conſilia erigendae ſocietatis philoſophicae agitaban-
tur, cui PALLAVICINVS Marchio noſtrum praefi-
ciendum cupiebat, et propterea eumdem proceri-
bus reipublicae commendauerat. Sed cum BER-
NOVLLIVS modeſtius de ſe iudicans atque ſe non
parem huic oneri portando futurum exiſtimans,
propterea dubius haerebat, alia ipſi oblata eſt occa-
ſio. Petrus I. ſiquidem cognomine magnus Ruſſo- p. 12.
rum Imperator Noſtrum cum fratre Petropolin
1725. vocauit, vt cum eodem academiam ornaret
naſcentem, verum hoc dulci non diu frui potuit gau-
dio, nam frater ipſius poſt nouem menſes 1726. e
vita diſceſſit. Anno 1730. Petropolin relinquere
voluit ob debilitatas ſanitatis ſuae vires, ſed vi quaſi
quadam retentus eſt. Ex dimidia enim parte au- p. 13.
ctum eſt ſtipendium, deſignatus honorarius acade-
miae profeſſor, addicta penſio annua in dies vitae,
cum libertate manendi Petropoli, quamdiu ipſi pla-
ceret. Igitur triennium ibi adhuc manſit, ſuamque
ſcripſit hydrodynamicam, ſiue de viribus et moti-
bus fluidorum commentarios, qui 1738. auctiores
prodierunt. Ante diſceſſum autem intellexit ab
academia Pariſina propoſitam a. 1734. quaeſtionem

de inclinatione mutua orbitarum planetarum, de-
nuo duplicato praemio a. 1734. diſcutiendam
eſſe, quare manum admouit operi, atque ad acade-
miam miſit diſquiſitiones phyſico-aſtronomicas,
admirandum autem ſimul patrem decertaſſe atque
en vterque aſſenſu academiae probatus, et ipſis prae-
mium duplicatum diuidendum conceſſum eſt. Re-
liquit autem Petropolim 1733. et poſtea ipſi cum
aliis ſeptem eruditis viris extraneis exemplar nu-
miſmatis aurei in pacis cum Turcis initi memoriam
a clem. CATHARINA II. donatum eiuſque imago in
p. 15. conclaui academicorum ſuſpenſa eſt. Comes au-
tem itineris in patriam fuit frater decennio minor
IOHANNES, qui eum inuiſerat et qui auctoris huius
elogii pater eſt. Ambo hi fratres periculoſa naui-
gatione Dantiſcum delati inde ad Batauos, poſtea
Lutetiam Pariſiorum abierunt, et per aliquod tem-
pus commorati a Dn. DE MAVPERTVIS in acade-
miam ſcientiarum introducti ſunt, iiſque praeſenti-
bus tranſmiſſae commentationes phyſico-aſtrono-
p. 16. micae ipſorum lectae ſunt. In patria a. 1733. pro-
feſſione anatomiae et botanices, quam auunculus
eius KOENIG habuerat et doctoris medicinae iuribus
ornatus eſt. Inter hos nouos labores reliqua ma-
thematica non ſepoſuit ſtudia atque etiam ad Aca-
demiam Petropolitanam miſit quotannis commen-
tationes. Soluit quoque problema a Pariſina aca-
demia ſcient. propoſitum, de optima methodo con-
ſtruendi anchoras, iteratum pro a. 1737. in treſque
diſtinctum quaeſtiones; in 1) determinanda aptiſſi-
ma anchorarum figura, in 2) method o praeſtabi-
liori anchoras fabrefaciendi. 3) Modo optimo
earum vires experiendi, primae praemium accepit
IOHANNES, frater noſtri, alterum TRESAGVET,
tertium DANIEL noſter et POLENI. A. 1740. prae-
mium retulit ob quaeſtionem de cauſa phyſica fluxus
et

et refluxus maris, quod cum tribus aliis concurrentibus inter quos LEONH. EVLER fuit, partitus est. A. 1743. palmam solus tulit scripto de modo optimo construendi acus magneticas inclinatorias. p. 18.
Quia vero quaestio 1742. de magnetis theoria non sufficienter soluta fuerat iterum illa dilata est ad a. 44 et 46. MAVPERTVIS tunc vtrumque fratrem hortatus est, vt in certamen prodirent. Noster fassus est fratri, se iam de eo argumento cogitasse atque in chartam coniecisse. Conueniunt autem inter se, si res feliciter cedat de partiendo praemio, annuit frater et sic enata sunt noua principia mechanico-physica ad magnetis naturam proprietatesque explicandas spectantia, praemium autem reportarunt cum L. EVLERO et DV TOVR. A. 47. cum anonymo Noster praemium duplicatum partitus est ob quaest: Quibusnam obseruationibus mari tam interdiu, quam noctu, itemque durante crepusculo verum temporis momentum commodissime et certissime determinari potest? A. 51. duplicato affectus est praemio ob quaest: de indole et causa motus horizontalis et progressiui huius vel illius maris tractus (Courant) et modo optimo illum obseruandi ac determinandi. A. 54 de praestantissima methodo naues absque vi venti promouendi. A. 51. de modo optimo minuendi motum nauium libratorium, tam iuxta longitudinem, quam latitudinem earum.
Commercium epistolicum cum MAVPERTVISIO, p. 20.
CLAIRALTIO, CONDAMINAEO, BOVGVERO, LALANDIO, BVFFONO, L. et I. A. EVLERO, LAMBERTO, LAGRANGIO, G. FONTANAE, IVLLABERTO, MALLETO aliisque coluit. Academiis et societatibus variis adscriptus a. 24. Bononiensi sc. instituto, a. 30. Academiae Petropolitanae, a. 47. acad. reg. sc. Berolinensi, post obitum patris Academiae Parisinae, in quam octo tantum extranea recipiun-

tur membra, a. 50. Acad. reg. Londinenſis, a. 62. ſociet. oec. Bernenſis, a. 64. Tigurinae, a. 67. Aca-
p. 22. demiae electoralis Palatinae A. 1750. philoſophiae naturalis Profeſſor creatus eſt. Hanc vſque ad annum 1776. egregie adminiſtrauit ipſi venia conceſſa vicaria opera DANIELIS vſque ad a. 80. et vſque ad finem vitae IACOBI BERNOVLLI vtendi. In eo fuit amor iuſtitiae, miſericordiae, comitas, facilitas, affabilitas, ſermonis ſuauitas et lepos, temperantia, moderatio, frugalitas ac morum ſimplicitas. Valetudo eius fuit ſatis integra, ſi leuiores inſultus pod-
p. 25. agricos excipias. Sed ſenio accedente catarrhus inueteratus ſimul recruduit et anni 86. initium pectoris oppreſſionibus, anxietatibus, vrinae difficultate aliisque malis cruciatus eſt, donec d. 17. Mart. ex-
p. 26. ſpiraret. In gratiam hiſtoriae litterariae ſcripta eius ſubnectimus. 1) Diſſ. de reſpiratione Baſ. 1721. 2) Theſes anat. et bot. ib. e. 3) Theſes logicae de examinanda validitate ſyllogiſmorum ib. 22. 4) Exercit. quaedam mathem. Ven. 24. 5) Hydrodynamica, Argent 38. 6) Sermo in Doctoratu GARMANNI, Baſ. 37. In Comm. Ac. Sc. Petrop. exſtant T. I. ad a. 26. 7) Examen principiorum mechanicae. 8) Tentamen nouae de motu muſculorum theoriae. 9) Experimentum circa neruum opticum. T. II. ad a. 27. 10) Theoria noua de motu aquarum per canales quoſcumque fluentium. 11) Demonſtrationes geometricae de centro virium, oſcillationis, et grauitatis. 12) De actione fluidorum in corpora ſolida, et motu ſolidorum in fluidis. T. III. ad a. 28. 13) Methodus vniuerſalis determinandae curuaturae fili a potentiis extenſi. 14) Obſeruationes de ſeriebus recurrentibus, et earum inſigni vſu pro inueniendis radicibus omnium aequationum algebraicarum. 15) Continuatio diſſ. de actione fluidorum in corp. etc. T. IV. ad a. 29. 16)

Proble-

Problema aſtronomicum nouum inueniendi altitudinem poli, vna cum declinatione ſtellae, eiuſdemque culminatione ex obſeruatis tribus eiuſdem ſtellae altitudinibus, et duobus temporum interuallis breuiſſimo calculo ſolutum. 17) Theorema nouum de motu curuilineo corporum, quae reſiſtentiam patiuntur velocitatis ſuae quadrato proportionalem, vna cum ſolutione problematis in Act. Lip. M. Noub. a. 28. propoſiti. 18) Experimenta coram ſocietate inſtituta in confirmationem nouae theoriae preſſionum, quas latera canalis ab aqua transfluente ſuſtinent. T. V. a. 30. et 31. 19) Notationes de aequationibus, quae progrediuntur in infinitum, earumque reſolutione per methodum ſerierum recurrentium, vt et de noua ſerierum ſpecie. Lect. I. 20) Earundem Lect. II. 21) De motibus corporum reciprocis ſeu oſcillatoriis, quae vbique reſiſtentiam patiuntur quadrato velocitatis ſuae proportionalem. 22) Specimen theoriae nouae de menſura ſortis. T. VI. a. 32. 33 23) Theoremata de oſcillationibus corporum filo flexili connexorum, et catenae verticaliter ſuſpenſae. T. VII. a. 34. 35. 24) Demonſtrationes theorematum de oſcillationibus etc. T. VIII. a. 36. 25) De legibus quibuſdam mechanicis, quas natura conſtanter affectat, nondum deſcriptis, earumque vſu hydrodynamico pro determinanda vi venae aqueae contra planum incurrentis, ab auctoribus, fallaci inductis experimento, falſo aeſtimata, Pars I. 26) Pars II. T. IX. a. 37. De variatione motuum a percuſſione excentrica. T. X. a. 38. 27) Commentationes de immutatione et extenſione principii conſeruationis virium viuarum, quae pro motu corporum coeleſtium requiritur. 28) Commentationes de ſtatu aequilibrii corporum humido inſidentium. T. IX. a. 39. 29) De motibus oſcillatoriis corporum humido inſidentium.

T. XII. a. 40. 30) Commentationes de oſcillationibus compoſitis, praeſertim iis, quae fiunt in corporibus ex filo flexili ſuſpenſis. T. XIII. a. 41 – 43. 31) Litterae a D. BERNOVLLI ad L. EVLER, ſiſtentes calculi integralis ſpecimina. 32) De motu mixto, quo corpora ſphaeroidica ſuper plano inclinato deſcendunt. 33) De vibrationibus et ſono laminarum elaſticarum, commentationes phyſico-geometricae. 34) De ſonis multifariis, quos laminae elaſticae diuerſimode edunt, diſquiſitiones mechanico-geometricae, experimentis acuſticis illuſtratae ac confirmatae. In commentariis nouis eiuſd. Acad. T. XII. ad a. 66. 67. 35) De vſu algorithmi infniteſimalis in arte coniectandi. 36) De duratione media matrimoniorum, pro quacunque coniugum aetate, aliiſque quaeſtionibus affinibus. T. XIII. a. 68. 37) Comm. de vtiliſſima ac commodiſſima directione potentiarum frictionibus mechanicis adhibendarum. T. XIV. a. 69. 38) Diſq. analyticae de nouo problemate coniecturali. 39) Menſura ſortis ad fortuitam ſucceſſionem rerum naturaliter contingentium applicata. 40) Comm. phyſico-mechanicae de frictionibus variis illuſtratae exemplis. T. XV. a. 70. 41) Continuatio de menſura ſortis etc. 42) Examen phyſico-mechanicum de motu mixto, qui laminis elaſticis a percuſſione ſimul inprimitur. T. XVI. a. 71. 43) De ſummationibus ſerierum quarundam incongrue veris, earumque interpretatione et vſu. 44) De vibrationibus chordarum, ex duabus partibus, tam longitudine quam craſſitie ab inuicem diuerſis, compoſitarum. T. XVII. a. 72. 45) De indole ſingulari ſerierum infinitarum, quas ſinus vel coſinus angulorum arithmetice progredientium formant, earumque ſummatione et vſu. 46) Expoſitio theoretica ſingularis Machinae hydraulicae, Tiguri Heluetiorum exſtructae. T. XVIII. a. 73.

47)

47) Theoria elementaris ſerierum, ex ſinibus atque coſinibus arcuum arithmetice progredientium diuerſimode compoſitarum, dilucidata. 48) Noua determinatio centri oſcillationis in corporibus qualibuſcunque filo flexili ſuſpenſis, eiuſque a regula communi diſcrepantia. T. XIX. a. 74. 49) Comm. phyſico mechanica generalior principii de coexiſtentia vibrationum ſimplicium haud perturbatarum in ſyſtemate compoſito. 50) Comm. phyſico-mechanica ſpecialior de motibus reciprocis compoſitis, multifariis, nondum exploratis, qui pendulis bimembribus facilius obſeruari poſſunt, in confirmationem principii ſui de coexiſtentia vibrationum ſimpliciorum. T. XX. a. 75. 51) Aduerſaria analytica miſcellanea de fractionibus continuis. 52) Diſquiſitiones vlteriores de indole fractionum continuarum. In Actis Academ. Pro a. 77. P. I. 53) Diiudicatio maxime probabilis plurium obſeruationum diſcrepantium, atque veriſimillima inductio ita formanda. P. II. 54) Spec. philoſophicum de compenſationibus horologicis, et veriori menſura temporis. In Recueil des pieces qui ont remporté le prix de l'acad. R. des ſc. de Par. exſtant omnia ſcripta BERNOVLLI praemio ornata, quae ſunt 55) Diſcours ſur la manière la plus parfaite de conſerver ſur mer l'égalité du mouvement des clepſydres, ou ſabliers. 56) Recherches phyſiques et aſtronomiques, ſur l'inclinaiſon mutuelle des Orbites des planetes. 57) Reflexions ſur la meilleure figure à donner aux ancres et la meilleure manière de les eſſayer. 59) Traité ſur le flux et reflux de la mer. 59) Mémoire ſur la manière de conſtruire les bouſſoles d'inclinaiſon. 60) Nouveau principes de Méchanique et de phyſique, tendans à expliquer la nature et les propriétés de l'Aiman. Haec diſſertatio communi DAN. et IOH. fratrum nomine edita eſt. 61)

Recher-

Recherches physiques et astronomiques sur la meilleure manière de trouver l'heure en mer etc. 62) Mémoire sur la nature et la cause des Courans etc. 63) Recherches sur la manière la plus avantageuse de suppleer à l'action du vent, sur les grand vaisseaux etc. 64) Principes hydrostatiques et mechanique sur la meilleure manière de diminuer le Roulis et le Tangage d'un navire etc. In Hist. et Comm. Par. 65) Essai d'une nouvelle Analyse de la mortalité causée par la petite-vérole. 66) Recherches sur le son et sur les tons des tuyaux d'orgues différemment construits. In Histor. et Act. Berol. 67) Nouveau problème pour déterminer généralement le mouvement variable d'un tuyau mobile etc. 68) Remarques sur le principe de la conservation des forces vives, pris dans un sens général. 69) Reflexions sur les nouvelles vibrations des cordes. 70) Sur le melange de plusieurs especes des vibrations simples isochrones, qui etc. 71) Mémoire sur les vibrations des cordes d'une épaisseur inégale. In Act. Er. Lips. 71. Notata ad IAC. RICCATI animaduersiones de aequationibus differentialibus secundi gradus. 72) Explanatio notationum praeced. 73) Solutio problematis Riccatiani. In act. Heluet. 74) Diverses Réflexions concernant la Physique générale, I. Mém. 75) — — — II. Mém. 76) Mémoire sur les nouvelles aiguilles d'Inclinaison, faites à Bâle par M. DIETRIC. In Descriptione ditionis BASIL. BRVCKERI. 77) Dimensio locorum quorundam ditionis nostrae, ope Barometri facta, cum obseruationibus istam methodum mensurandi illustrantibus.

Commentationes autem huius voluminis excipiunt sese hoc ordine:

p. 33. I. I. FRC. DE IACQVIN N. I. F. *obseruatio de lacerta viuipara.* Lacertam praegnantem capsulae in-

inclusit, postero die editis sex lacertis stipatam inuenit, quorum in capsula reliquorum vestigia nulla fuere.

2. EIVSDEM *tria genera plantarum noua.* Pri-p. 34. mum est *Sclerocarpum Africanum*, cuius descriptio: *Cal.* communis ouato-rotundatus et sulcatus ex foliolis pluribus, oblongis, crassis, carinatis, conniuentibus, gibbis, muricato-rugosis, hinc asperis, erectis, persistentibus in fructu et tunc induratis, numero eodem flosculorum. *Flosculi foeminei* paucissimi ab vno ad quatuor, in radio positi. *Corollae* tubus infundibuliformis, limbus ligulatus, rotundus, emarginatus, patens. *Pist.* germen filiforme, longissimum, hirsutum. Stylus nullus. Stigma nullum. *Flosculis hermaphroditis* circiter octo est. *Cor.* tubulosa erecta, apice quinque dentata, extus villosa. *Staminum* filamenta quinque breuissima. Antherae quinque connatae, limbo petali inclusae. *Pistilli* germen figura seminis. Stylus filiformis, petalo longior. Stigma bifidum reuolutum. *Semen* foemineis nullum. Hermaphroditis nigrum, nitidum, squamae calycinae induratae, arctissime inclusum, longitudinaliter semio ouatum, basi acutum, superne obtusum, compressum, nullo pappo vel margine coronatum, cum nucleo albo, qui facile a cortice potest separari. *Receptaculum* nudum, minimum. Alte-p. 36. rum est: *Elaeodendrum orientale.* *Cal.* Perianthium pentaphyllum, persistens; foliolis rotundis, obtusis, concauis, paruis, patentissimis. *Cor.* Petala quinque, subrotunda, obtusa, concaua, patentissima, calyce duplo longiora. *Stam.* Filamenta quinque, subulata, petalis paulo breuiora, non erecta, sed tandem inter petala retrorsum flexa, orta ex disco germinis. Antherae subrotundae, didymae, sessiles. *Pist.* Germen superum ex disco pentagono assurgens sensim in stilum conicum longitudine staminum. Stigma obtusum, bifidum. *Per.* Drupa

ouata, obtuſa. *Sem.* Nux eiuſdem figurae, glabra, lignea, craſſiſſima, duriſſima, bilocularis. Nuclei ſolitarii, oblongi, compreſſi, longitudine fere ipſius
p. 38. nucis, cortice rufo, intus albi. Tertium: *Lachenalia tricolor. Cal* Perianthium inferum, coloratum, corolla duplo breuius, erectum, obtuſe trigonum, monophyllum, baſi ſupra vltraque pedunculum gibboſum, profunde trifidum: laciniis late ouatis, obtuſis, corollae arcte accumbentibus; extima carinata et ad apicem callo depreſſo inſtructa; reliquis concauis. *Cor.* Petala tria erecta, ex receptaculo communi orta, cuneiformi oblonga, emarginata, conniuentia ſimul in tubum cum limbo breui patuloque. *Stam.* Filamenta ſex, ſubulata, aequalia, erecta, fere longitudine corollae, tria ad baſin petalorum, quibuſcum auelluntur vna, tria cum petalis alternantia. Antherae oblongae, incumbentes. *Piſt.* Germen ſuperum, triquetro-ſubrotundum, paruum. Stylus filiformis, erectus, longitudine ſtaminum. Stigma ſimplex. *Per.* — *Sem.* — Planta ſpecioſa. Aliam addidit plantam ad genus Sterculiae pertinentem adlatam in Europam ex inſula S. Mauritii, huius nominis, *Arboris ex China*
p. 41. vaſtiſſimae, cuius haec facies: *Flores hermaphroditi Cal.* nullos. *Cor.* Petala quinque, ad baſin leuiuſcule veluti connata, linearia, plana, acuta, longiſſima, fere tota quanta reflexa, ſpiraliter reuoluta. *Stam.* Filamenta nulla. Antherae circiter viginti, ſulcatae, obtuſae, ſitu inordinato baſin germinis occupantes. *Piſt.* Germen longe pedicellatum, ouatum, quinque ſulcatum, erectum. Stylus ſubulatus, villoſus, longitudine germinis. Stigma peltatum, obſolete pentagonum. *Per.* Capſulae quinque, cymbiformes, inflatae, acutae, magnae, longitudinaliter dehiſcentes, coriaceae. *Sem* plura ſubrotunda, baccata, marginibus ſuturae affixa.

Flores

Flores masculi. Cal. nullus. *Cor.* vti in hermaphroditis. *Stam.* Filamenta nulla. Antherae quales in hermaphroditis, pedicelli craſſiores, quam in iſtis apicem obſidentes; quarum in centro occultatur rudimentum fuſceſcens germinis.

3. *Sur le Son des corps élaſtiques, par feu* M. LAMBERT. p. 42.

4. *Sur les Machines qui produiſſent leur effet au moyen d'une Manivelle par* M. LAMBERT. p. 75.

5. DAN. MELANDRI (MELANDIER - HIELM) *Meditationes nonnullae de diminutione ſolis et reſiſtentia aetheris.* p. 98.

6. I. ROD. ZWINGERI Hiſtoria purpurae albae et rubrae Baſileae 1756. obſeruatae, edita ab eius Nepote I. LVD. BVXTORFIO, Poliatro Baſ. Satis accurate, praemiſſa breui morbi hiſtoria, qui tunc primum Baſileae apparuit, naturam huius morbi deſcripſit Noſter, atque ſuis obſeruationibus eumdem illuſtrauit. Deinde, qualis victus debeat eſſe ratio, reſpectu diuerſarum circumſtantiarum, quae methodus ſit adhibenda, et qua prophylaxi vtendum. p. 108.

7. PH. RVD. VICAT. *Hiſtoria cephalaeae rheumaticae, amblyopia et tuſſi ſicca ſtipatae, atque cum gaſtrodynia alternantis, quaſſiae ligni infuſo tandem ſuperatae.* Praeſcriptis diaeta et regimine congruis, exhibitis laxantibus lenioribus, elixirio intr. pharm. Suec. decocto ex Bardana, polypodio Dulcamara, enula, caricis, baccis Iunip. aurantiis Curaſſau. et tartaro ſolubili, miſſo elixirii vſu, electuario ex China etc. aliiſque et tandem Quaſia adhibita aeger conualuit. p. 118.

8. EIVSDEM *hiſtoria paraplegiae in ſeptuagenario aſthmatico ſaliuatione ſpontanea perfecte curatae, diſſipato ſimul aſthmate.* Hiſtoriam hanc commemoratam egregiis illuſtrauit ſuis obſeruationibus. p. 125.

9. EIVS-

p. 136. 9. EIVSDEM *Historia ſenis aſthmatici, qui poſt longam diarrhoeam, ſuccedente dyſenteria et erumpentibus epinyctidibus, ab aſthmate liberabatur: hac autem ſuppreſſa poſt aliquot menſes, et ſuperueniente tandem hydrope ſuffocatione et abdominis gangraena ſcenam claudentibus funeſtam.* Morbum illum inueteratum fuiſſe cenſet, de epinyctidibus autem obſeruat eas aliquatenus receſſiſſe a charactere generico Vriditis, ad quod tamen genus pertinere videntur ipſae: fuere enim veſiculae in illo aegro non latae, ſed granis milii vix maiores. Praeterea non ſolum crura et brachia occuparunt, ſed etiam reliquum corpus excepto capite.

p. 143. 10. *Accurata deſcriptio peculiaris cuiuſdam ſui generis affectus, quo laborauit vir quidam 28 annorum vna cum epicriſi,* Auct. MATTH. MEDERER. Morbus ipſe ſatis accurate ac plene deſcriptus, ortus ex vomica, quae in infantia beneficio naturae rupta erat, dein vero iterum ſucceſſu temporis ſaccum formauit, vnde excreationes purulentae. Quoad nomen huius morbi Cl. MEDERER cenſuit, illum neque morbum pectoris, neque apoſtema fuiſſe, ſed nihil aliud quam ſaccum in thorace ſiniſtro, qui indeſinenter materiam excoxit, eandemque rurſus per fauces eiecit.

p. 169. 11. *Oratio de mirabili corporis humani artificio, quibuſdamque praecipue momentis circuitum vitalem adiuuantibus, ſummae nimirum Creatoris Sapientiae manifeſtis indiciis, habita in auſpicando Rectoris academici munere ab* ACHILLE MIEGIO. Non ineleganſ oratio, res in illa contentae perſpicue ac populariter ſunt propoſitae, atque doctrinae medicae ita ad vſus vitae humanae accommodatae, vt quilibet eas perſpicere ac intelligere queat, quare merito Cl. laudamus auctorem.

12. CASP.

12. CASP. WETTER *obſeruationes quatuor chirurgicae*, quarum I. de felici hirudinum et corticis Thymelaeae effectu, in ſcirrhoſa glandulae parotidis induratione a metaſtaſi orta. II. De teſticuli tumore inſigni, ſcirrhoſo, cineris lignorum applicatione curato. III. De ſingulari tumore in abdomine, ex meris minutis calculis, vt exitus docuit, conſtante. IV. De febre putrida, petechiis, et ſanguine vndique tranſſudante ſtipata. Haec morborum genera, adiectis variis morborum hiſtoriis deſcriptiones probe illuſtrantibus ita ſunt propoſita, vt A. Cl. in obſeruando ſagacitas ac promptitudo, in theorematibus medicis ſemel pro veris aſſumtis ſtabiliendis confirmandiſque ſtudium prorſus ſingulare, et in variis morborum formis ac propriis differentiis penitius cognoſcendis ac rite conſtituendis ſolertia, inde appareant. p. 196. p. 203. p. 205. p. 211.

13. DANIEL. BERNOVLLII *deſcriptio partus bicipitis.* De hac hiſtoria prodiit quoque Cl. C. FR. SAHLERI diſſertatio, *de foetu bicipiti*, Baſ. 1786. quae cum ſit iconibus illuſtrata, atque auct. Cl. in quibuſdam a Noſtro diſſentiat, vtique meretur illa, vt hic conferatur. Ipſa autem hiſtoria ſtatum ac conditionem ipſius grauidae accurate proponit, adiectis animaduerſionibus doctiſſimis, ac aliis hiſtoriis de foetibus bicipitibus additis ſuo egregie functus eſt officio. Etiam propter adpoſitas quaeſtiones phyſiologicas hoc argumentum magis magiſque ac dilucidius illuſtrantes, applauſu doctorum virorum dignus eſt cenſendus. p. 216.

14. IAC. BERNOVLLII *Diſquiſitiones hydroſtaticae.* p. 229.

15. *Com. de* RAZOVMOWSKY *obſeruationes ſuper natura quorundam montium ditionis Bernenſis.* p. 238.

16. A. SOCINI, *obſeruationes duae medico-practicae*, quarum *altera* de pure magna copia ſponte p. 259.

ex vmbilico puellae octo annorum emisso tractat, *altera* de sanguinis sputo. Multa symptomata declarare videbantur in intestinis lumbricos residere, erga aduersus illos fuit exhibitum remedium, sed vmbilicus superne paululum d. 14 Maii intumuit, ex quo 15 eiusdem tumore magnitudine auellanae eleuato, exsiliit ex vmbilico sponte pus coctum, non foetens, coloris ex flauo viridescentis, et intra bihorii spatium puris copia 8 aequauit libras. In superiori parte vmbilici dextrorsum, foraminulum conspicuum fuit, fontis purulenti origo. Diaeta rite ordinata abdomen fascia firmandum et leniter comprimendum curauit. Ad Iunii circiter medium pus prodiit denuo; igitur extus vulnusculum ab iniuria aeris per emplastrum defendit, sed ita vt puri, quod copiose stillauit liber concederetur exitus. Tandem stillare cessauit, et consolidatum est a natura vulnusculum. Alter morbus grauis aeque secundum omnia symptomata hic probe descriptus, et aeger in integrum est restitutus.

p. 270. 17. WERN. DE LACHENAL *Emendationum et auctariorum ad* HALLERI *hist. stirpium Helu.* Bellae emendationes, quae tamen ob nostram breuitatem hic apponere non licet.

p. 307. 18. DANIEL. HVBERI, *circa phaenomena, quae in stella Persei Algol obseruantur, propositiones quaedam.*

VI.

Occursus medici de vaga aegritudine infirmitatis neruorum ANDREAE COMPARETTI. Venetiis, typis Francisci ex Nicolao Pezana MDCCLXXX. pag. 379. 8.

Monet

Monet in praefatione Cl. auctor, ſyſtematicam p. 1.
morborum diuiſionem ſaepe parum ſufficere
praxi medicae, vbi ſingula, quae detegerat atque
collegerat ſenſus, in ſyſtemate concinnare anniſus
eſt intellectus. Rationem itaque reddit, cur talem
ſibi elegiſſet rem pertractandi modum. Hyſterici
enim morbi genus, ſi ad ſyſtema reſpexeris, quam
maxime abeſt a genere morbi hypochondriaci, cum
illud ad claſſem ſpaſmatum, ſiue morbi motorii, hoc
ad claſſem veſaniae, ſiue morbi mentalis referatur.
Attamen praxis, quae cuncta et ſingularia ſympto-
mata, eorumque cauſas reſpicit, tam magnam re-
perit horum morborum affinitatem, nec vtriuſque
morbi ſeiunctionem patitur curandi ratio. Qua ex
re apparet, difficile eſſe in ordine quodam ſpecimen
elaborare practicum. Igitur quaſdam egregias de-
cerpſit horum morborum hiſtorias, et diligentiſſima
collegit obſeruatione phaenomena, quae refert na-
tura vexata, deinde omni hiſtoriae ſubiecit analyſin,
ſeu faciem morbi multiformem in compendium re-
dactam, quo propior ſterneretur via progreſſioni
analyticae, ſeu tractatui generali, morbi ſymptoma-
ta, ſedes, cauſas et curandi rationem expedienti. Oc-
curſum autem medicum appellauit hunc librum,
quia illi animo nunquam fuerit, magnum contexere
volumen, ſed exiguum duntaxat ſpecimen rerum,
quae ſibi ſe obtulerunt, exhibere. Cur vagam in-
firmitatis neruorum aegritudinem ſibi placuerit nun-
cupare hunc morbum, ea eſt ratio, quia magnae
affectionum et ſymptomatum varietates per neruos
debiles fiunt, et peruagantur. Rem vt rite conficiat,
exhibet primum Noſter octo aegrotantium hiſtorias,
quae variam ſeriem et mutuam laeſi ſyſtematis ner- p. 1 –
voſi affectionum viciſſitudinem, morbi progreſſum, 62.
eiuſque felicem curationem; neque minus remedia
incaſſum adhibita fideliter referunt ſic, ne de eorum

veritate vllus dubitandi ſit locus. Simul vnicuique hiſtoriae breuis ſubiecta eſt analyſis, quae aegrotantis conſtitutionem rerum externarum, quibus obnoxius fuerat, potentiam et remedia adhibita lucu-
p. 63 - lentius demonſtrat. In progreſſione, quae has mor-
64. borum enarrationes ſequitur, analytica oſtendere annisus eſt cl. auctor, hunc morbum, phaenomena licet valde inter ſe differant, ad ſpaſmatum genus poſſe referri. Genuinam autem conſtituere morbi definitionem, quae ſecundum *Saluageſii* ſententiam in ſymptomatum enumeratione conſiſtit, non facile
p. 65 - eſſe, iam in principio monuit. Procedit tamen
67. enarrare ſymptomata, eorumque diſquirere naturam, demonſtrans, qua in re inter ſe conueniant, et quomodo differant. Comparat deinde haud abſque probabilitate hoc aegritudinis genus cum illo, quod veteres hypochondriacam in viris, in feminis hyſtericam appellarunt affectionem, quodque alii ſub vaporum nomine complexere, eo conſilio, quo
p. 68. meliorem reddat rationem, cur vagam infirmitatis neruorum aegritudinem hunc nominauerit mor-
p. 69. bum. In § II., in qua cauſas remotiores exponit, commemorat, hunc morbum Venetiis ita frequentem eſſe, ac pleroſque homines, vitam inprimis ciuilem gerentes, infeſtare, vt propterea nuncupetur morbus hodiernus. Ad cauſas praecipue refert variabilem aeris conſtitutionem et facillimam frigoris et caloris mutationem, quia tota regio prope littora ſinus Adriatici vndique eſt aperta, igitur ventis facile perflari poteſt; inter quos Notus, plum-
p. 71. beus Auſter et Africus ſunt frequentiores. Meminit porro aeſtiuum calorem et hybernum frigus hic maius eſſe, quam proximis regionibus, ſub eodem parallelo latitudinis, nimirum 45°, 26′, circiter. Atmoſphaeram inſuper multis inquinari effluuiis, quae paluſtres et aquae poſt maris refluxum ſtagnan-
tes

tes ibi deponunt, quaeque mephiticis cloacarum et latrinarum exhalationibus augentur. Aquam potui inſeruientem eſſe aut pluuialem aut fluminalem ſale marino ſaepe vitiatum. Peruerſam Venetorum vituperat victus rationem, inprimis nimiam potus coffeae, aliorumque calidorum ſorbitionem; nihilo minus pueros educandi rationem, exercitationis negligentiam, et diſciplinarum cupiditatem iuſto maturiorem incuſat, aliaque vitia diaetetica, quae proegumenam gignant aegritudinis cauſam, i. e. ſolidorum imbecillitatem, ſimulque praediſpoſita natura morbum in motum protrahere valeant. De quibus omnibus docte atque erudite agit, eorumque mutuam in corpus poteſtatem dilucide perpendit. In §. III. pergit docta oratione morbi ſedes et cauſas inquirere. Veterum opinionibus, ob varios in phyſiologia, quos commiſere, errores, indulgere noluit, potius obſeruationes perſcrutando nos meliora docere ſtudet. Sedem primariam, quia peruerſa victus ratione cum maxime virium naturalium ſyſtema infringitur, poſuit in ventriculo et vtroque inteſtino. Quod manifeſtum eſt ex iis, quae commemorantur, ſymptomatibus, e. c. vomitu, borborygmis, ructibus flatibusue perpetuo erumpentibus, ventriculi et inteſtinorum dolore, aluo mox laxa mox obſtipata etc. quae omnia citius ſeriusue apparere ſolent. Doloris in hypochondrio dextro latentis, qualis mulierem (vid. hiſt. VII.) cruciabat, ſedem eſſe in colo eiuſdem lateris, diductius explanare ſtudet, ſimulque refutat Cl. VIEVSSENII ſententiam, qui fomitem affectionis nerueae vaporoſae plerumque inteſtino duodeno inhaerere, ibique quandam bilis, accedente quolibet ſucco acerbo, fermentationem cieri, ſtatuit. Quo conſilio, multa cum bile, quae ipſe inſtituerat, experimenta, nec non, quae in multorum cadauerum ſectione obſeruauerat, nobiſcum

p. 73 – 74.
p. 97. – 103.
p. 103 – 107.

p. 107–113. communicauit. Neque hepatis, lienis aliorumque viſcerum infimi ventris obſtructiones, immunes eſſe cenſet in procreanda hac aegritudine. Ouariorum etiam, tubarum fallopianarum et vteri vitia huc refert. Attamen aſſerit ſaepe has partes ſe inſontes reperiiſſe in cadauerum hoc morbo laborantium, et potius, ſi adfuiſſent earum partium vitia, vt ea pro morbi effectibus ſalutari poſſent, arbitratur. Cum p. 114–115. autem WILLISIVS *) ſaepe viderit neruorum, qui viſceribus proſpiciunt abdominalibus, plexus, nec non in occipite neruorum initia in mulierum hyſtericarum cadaueribus, vtero prorſus inſonte, ſero acri madere, vel hydropicorum modo eorum membranas laxas, diuulſas et in molem elatas deprehenderit, et hac ratione ductus crediderit, originem affectionis hyſtericae in his conſiſtere, vt appareat, quid veri inſit huic ſententiae, ad anatomicam gangliorum et plexuum perquiſitionem A. accedit. Ganglia docet eſſe corpuſcula, ſingularis ſtructurae, ex vaſis p. 117–121. atque neruis ita conflata, vt intus duplicem habeant ſubſtantiam, alteram *albo et rubro vaſcularem*, altep. 122–131. ram *ſubflauo nerueam*. Ita deſcribit, ſecundum rei naturam, quam ſe ipſe conſuluiſſe fatetur, ganglia, ſic dicta, oliuare, ſphaenopalatinum, ceruicalia quoque et ſpinalia, quippe quae prioribus ſunt ſimpliciora. Quorum omnia, quorſum progrediuntur, filamenta conſequitur, ea inprimis, quae arterias amplectuntur, et in earum tunicas ſe inſerunt. p. 132–134. Hanc ſimul adiicit animaduerſionem, quod haec, quae cultri acies et ſedula inſpectio detegerit, aliter apparuerint, ſi macerationi ſubiecerat has partes. Qua de cauſa non difficile eſt iudicatu, cur anatomici tam multiplices et varias propoſuerint deſcriptiones, neque res, quantum debuiſſet, ſit peracta. p. 135–138. Verumtamen ex hac gangliorum anatome patet, humo-

*) De morb. conuulſ. Cap. X.

humores posse in iis congeri et stagnantes ita immutari atque corrumpi, vt vel irritando, vel ob molem suam premendo neruorum stamina stimulare queant. Quod sectione viri cuiusdam, qui melancholia neruea obiit, confirmare studet. Ventro enim aperto vidit, ganglia semilunaria magnitudine valde exigua, contra firmos, crassos et tumescentes plexus stomachicos, eorumque propagines. Cerebri, cuius vtraque substantia firmior, quam par est, occurrebat, vasa crasso et cinereo lymphae coagulo scatuit, et omnes corticalis substantiae sinuositates, tali humore fuerunt repletae Insuper monet, quod hac in re plures desiderentur obseruationes, quem defectum vt expleant anatomiae pathologicae scriptores, foret optandum. Pergit perscrutare neruorum, quod cum arteriis ineunt, commercium, et accuratiori obseruatione, quam in subclauia et carotide instituit, se edoctum fatetur, neruorum surculos vere in vasorum tunicas se diffundere atque immitti. Hinc facile est explicandum, quod vexatis neruis quoque perturbari debeat humorum circulatio. Quod non modo experimenta in viuis animalibus instituta, sed etiam phaenomena in homine sensibili obseruata probant. Postea quaestionem mouet Auctor, quae sint causae, vt tam varie differat neruorum agilitas? Sententiarum discrimen ostendit rei obscuritatem. Docent nonnulli, sensibilitatis discrimina proficisci a differenti partium conditione, in quibus impressiones fiunt. Huiusmodi conditio non solum a germinis differentia in indiuiduis, a varia consistentia substantiae nerueae in originaria constitutione, sexu et temperamento pendere videtur, verum etiam a constitutione partium, quae aut obtegunt extrema neruorum filamenta, vt est cutis, aut earum, quae iisdem neruis connectuntur, vt sunt vasa et musculi; nedum a mutationibus, quae in aetatum curriculo

p. 139–147.

p. 148–151.

p. 154– contingant. Quod Auctor multis confirmare argu-
159. mentis studet. Monet tamen, nos adhuc penitus ignorare, vtrum in hac systematis neruosi aegritudine vis neruea aut intensa, aut remissa, aut perturbata sit? quia eius naturam, extensionem, leges atque motus nondum satis perspectum habemus, nec in eius disquisitione copiosissimis, vt in aliis virium physicarum v. c. grauitatis, elasticitatis etc. eorumque effectibus, examinibus, experimentis vti possumus. Ita omnia, quae nobis nota magis inductio-
p. 160– ni, quam experientiae debentur. Exponit nunc
166. effectus, quae hactenus docuit obseruatorum assiduitas, simul indicans, experimenta et tentamina, qui-
p. 166– bus adhuc caremus. Elucescit autem ex his omnibus,
168. quantum valeat ad producendam vis nerueae infirmitatem dyscrasia humorum et solidorum nimia aut
p. 170. laxitas, aut constrictio. Quae neruorum infirmitas, et inde nata sensibilitas, per effectus eo magis in-
p. 171. crescens, parit aegritudinem vagam. §. IV. ostenditur, quod eiusmodi effectus non tantum a cerebro atque neruis, si affecti sunt ad partes extremas, se extendat, sed et vice versa a partibus ad caput et medullam spinalem ascendant. Quod et aegrotantium sensus, et remedia variis in locis adhibita aperte demonstrant, nec non ex mira neruorum inter
p. 183. se coniunctione facile est explicandum. Cum insuper compertum habeamus, quo censertiores in aliqua parte sint neruorum ramificationes, istam eo facilius hac aegritudine infestari. Quod luculenter apparet in minori arcu ventriculi, per quem maxime repere solent cum arteriae gastrico coronariae ramificationibus gangliorum abdominalium soboles. Neque difficile explicandum est, cuiusmodi sit mutua symptomatum coniunctio, ita, vt haec, quae aliorum fuerint effectus, rursus aliis tanquam cau-
p. 185. sae inseruiant. Quod profecto auctore nostro nemo

mo melius atque ſtudioſius explanauit. Virium nervearum infirmitatem, quae vt plurimum inſtrumentorum ſentientium et mouentium mobilitatem ſecum ducit, pro cauſa praediſponente affectionum, quae huc occurrunt, vt ſit habenda, perſpicuum eſt, cum errores in vtendis rebus non naturalibus Venetiis, vt antea monitum eſt, frequentiores illis perpetuo viam proſternant. Ita dyſcraſiam humorum gignant, oportet; inde exanthemata prurigines, aliaeque paſſiones, quibus copioſe tales aegrotantes vexantur. Eiusmodi quoque ſyſtematis p. 188.
neruoſi imbecillitas, ſi topica eſt, pro varia partium, quas occupat, functiones, varios imo diuerſos in medium profert effectus. Sic in canali alimentari ob labefactam concoctionem impedire, ſicuti debuerit non poteſt fluidi gaſſeoſi euolutionem; inde inflationes borborygmos, tremores, flatus, ructus et vomitus oriuntur. Quo acriores facti ſunt hu- p. 194.
mores ventriculum inquinantes, eo facilius ſenſus famis et inappetentiae alternare poſſunt, et neceſſario hac de cauſa cardialgiae et colicae paſſiones ſequuntur. Si autem ab alia quacunque demum p. 196.
cauſa laeſa fuerit gangliorum ſubſtantia ſubflauoneruea, patet, aegritudinem poſſe deferri ad eas, quae adeunt funiculi neruoſi, partes, earumque functiones perturbari. Quam ſymptomatum ſyn- p. 238.
dromen nunc ſecundum gangliorum anatomen, eorumque viſcerum, quibus neruis ſuis proſpiciunt, ſingulatim percurrit, et phaenomenorum obſeruationibus nec non cadauerum ſectionibus confirmare ſtudet. Phaenomenis accurate perpenſis ductus p. 240.
non absque probabilitate coniicit, quod ganglia eo a natura conſtituta ſint conſilio, quo impediant cerebri et medullae ſpinalis influxum in eas partes, quas ab illis diſiungunt, quia ab irritata medulla ſpinali motus cordis non augentur, et ſaepe dolo-

rés maximi pulſus neque maiores, neque velociores reddunt. Adiecit ſimul in calce huius §. aliorum de vſu gangliorum ſententias atque opiniones.
p. 245 Ad curandi rationem in §. V. progrediens Auct. mo-
— 265 net, hanc a nullo pendere debere ſyſtemate, nullique hypotheſi, quaqua ingenii acie ſit exſtructa, ſubiici. Perpetuo reſpondeat cauſis remotis, oportet, cum proximam huius aegritudinis cauſam adhuc dum ignoremus. Sanguinis miſſionem inter remedia primo loco recenſet, aſſeritque hanc mox conuenire, mox nocere. Oſtendit enim ſaepe augeri ſymptomata, et quamuis quoad tempus quodammodo conducere videatur, tamen in progreſſu non raro nouam paret morbi cauſam phlebotomia. (Attamen ſigna, quae adiicienda erant, quando aut vena ſit ſecanda, aut hirudines pro excitandis haemorrhoidibus debeant applicari, hic deſiderantur.) Sane difficilius eſt iudicandum, vtrum pulſus durities et magnitudo, anxietas, vertigo, oculorum calligatio, etc. indicent ſanguinis abundantiam, quippe quae etiam ab humorum peruerſitate, ideoque
p. 266 neruis male affectis non raro mentiuntur. Vomi-
— 268 toria, inter omnia, quae ductum alimentorum euacuant, medicamina, minus placent Noſtro, quoniam raro aliquid praeſtant, et ſemper ſtomachi atoniam inducunt. Tamen eorum vſum, ſi caute adhibentur, non omnino refutat, inprimis ſi bilis
p. 269 congeſtione neruis moleſtiae procreantur. Purgantia fortiora non immerito vitanda exiſtimat, cum ſaepe, imo ſemper noxam inferant. Lenem etiam et frequentem alui ſolutionem raro profeciſſe, vidit. Experientia perſuaſus rheum ceteris huiusmodi remediis palmam mereri, illi videretur, etſi de eius in bilem efficacia, quam alii propoſuerunt, adhuc dubitat. Clyſteres emollientes leniunt, frequentiori vero earum vſui adſueſcit natura, et parum

rum opitulantur. Acriores magis nocent, quam adiuuant. Quoad calorem nihil certi eſt, cum Auct. modo frigida, modo calida clyſmata profuiſſe, obſeruauerit. Neque aliud euacuantium genus ne- p. 280.
gligendum putauit, ſcilicet cucurbitulae, veſicantia, cauteria et fonticuli. Cucurbitularum vſum veteres iam cognouiſſe erudite monſtrat. Diuturnum brachii dolorem, qui nullo medicamine vinci poterat, ſaepe per cucurbitulas parti dolenti pluries impoſitas ſanauit; ſed gracilioribus facilius quam obeſis hoc curandi genus profuit. Tali et- p. 281.
iam modo multum leuaminis attulerunt cantharides, partibus dolore rheumatico affectis impoſitos, inprimis ſi vires naturae fuerant ſegniores; vnde ſaluberrimi effectus, quos COTVNNI in iſchiade neruoſa, WHYTTIVS in hemicrania ac motibus conuulſiuis et TISSOTIVS in epilepſia viderunt, ſunt deriuandi. Fonticulorum praeſtantiam ipſa p. 283.
natura demonſtrat, quippe quae non raro ab ea ſponte progignuntur, quod exemplis medentibus eſt imitandum. Oleorum recentium ad ſedandos p. 284.
motus ſpaſmodicos vſum magis experientia, quam chemica analyſis ſuadet. Data hac occaſione docte atque aperte declarat Auct. quam vana ſint tentamina chemica in explicandis medicamentorum agendi modis. Optandum foret, vt ne tali explicatione abuteremus, niſi liquorum digerentium, mutationumque, quas ſubeunt aſſumta, plenaria fuerit cognitio. Recte monuit, non adhibenda eſſe olea, ſi vires langueſcant, ſimulque adſit humorum craſſities. Opii, quanta ſit eius virtus in ſopiendis do- p. 289.
loribus, iam vetuſtas habuit cognitionem. Cauendum eſt ne inconſulto propinetur, cum inſitas ſentiendi et mouendi vires peruertere atque infringere valeat. Hiſtoria mulieris vaga aegritudine affectae p. 292.
adiecta eſt, vbi, poſtquam multa incaſſum fuerant adhi-

adhibita, ſedatis laud. liqu. Sydenhami doloribus,
natura ſponte perfecerit ſudore et vrina critica ſa-
p. 293. nationem. Progrediens ad haec, quae aliquod ſen-
ſuum externorum, vt guſtus et olfactus foetide in-
feſtant, primo loco caſtorei mentionem iniicit. Po-
ſuit enim GALENVS hoc vtiliſſimum eſſe illis, qui
prae plenitudine tremunt, et iis aduerſum, qui ob
inanitionem et ſiccitatem conuulſionibus laborant.
Nullum autem obſeruauit Noſter leuamen in coli-
co dolore, in lypothymia, vomitu, vertigine et ca-
pitis dolore et conuulſionibus, plenitudo licet ha-
bitus corporis praepolleretur. In aſthmate con-
vulſiuo, ſuffocatione et cordis palpitatione lenibat
mixtura ex diaſcordio, caſtoreo et aſſa foetida. Igi-
p. 295. tur quaeſtio eſt cui laus ſit imponenda. Anceps
eſſe videtur, vtrum DIOSCORIDIS, GALENI, PLINII
et PAVLI laſer, laſſerpitium ſ. ſilphium ſit aſſa foe-
tida AVICENNAE, cum illud tanti in alimentis aeſti-
matum eſt, haec autem aegre in medicamentis ab
olſactus et guſtus organis nunc perferatur. Quo-
modo nunc nuncupetur a Germanis *ſtercus diaboli*
id, quod Aſiatici *cibum deorum* appellant? Num
aeris progreſſus, regionis diſcrimen et gentium
ſpecies dedit peculiarem ſtructuram organis ſen-
ſuum adeo, vt iſtis arrideat, quod illi faſtidiunt?
Mira eſtuaria in mulieribus ſenſuum diſpoſitio, vt
id, quod neruis ſpeciatim olfactus eſt iniucundum,
vi nerueae et irritabili partium generatim ſuccur-
rat. Sic ſaepe in aegritudine neruorum vaga, ni-
hil aſſa foetida praeſtantius compertum habemus,
etſi quandoque in difficilioribus caſibus parum
p. 296. praeſtiterit. Camphora iis ſolet interdici, qui ſen-
ſu praeſtant exquiſito, et modo iis conducit, quibus
obtuſus eſt ſenſus et partium motus ſegnis. Eius
vſum repetitum ſequi ventriculi calorem et aphtas
in ore et faucibus Auct. obſeruauit. Moſchi prae-
ſtan-

ſtantiam potius ex WHYTTII et TISSOTI, quam ſua commendat experientia. p. 297. Hodierna cum aetate p. 298. conſentiens negligenda arbitratur pharmaca compoſita, nec non arcana difficiliora, quae chemicorum ſuppellex ſuppeditat. Inter aquas antihyſtericas, meliſſae, ceraſorum nigrorum, citri, aurantii multum quandoque praeſtitiſſe vidit. Si per ma- p. 301. gneticam vim aut rarefactio humorum, aut motus celeritas increſceret, facile explicaretur effectuum ratio, cuius cognitione ob inopiam obſeruationum ſe carere fatetur. De anodyna Liquoris Hoffman- p. 302. ni et aetheris virtute praeclare animaduertitur, hactenus diſquiſitione relictum eſſe, vtrum debeatur volatili, quod, vt omnibus ſpiritibus, huic ineſt, principio, aut ab altera pendeat proprietate, qua frigoris ſenſum gignit in animantibus? Valerianae p. 303. ſylueſtris radicem ſaepe magno cum fructu adhibuit, et propria experientia edoctus, hanc eſſe vtilem iis, quibus fibrae ſunt craſſae et laxae, inutilem, imo noxiam graciliorem et tenſam fibram habentibus, conſtituit. Eiusmodi rationem ſecutus eſt in praeſcribendo aurantii cortice. Vt corticis peruuiani p. 305. virtus alia remedia in pugnanda febre periodica antecellit, ita in cura aegritudinis vagae neruorum non vltimum tenet locum. Cui addere conſueuit Auct. valerianae radicem et aurantii corticem. Quae omnia pro rerum differentia varia in proportione et praeparandi forma adhibet. Plus quam ſemel p. 310. obſeruauit, quinquinam ſatis fuiſſe, vt decederent colicus dolor, animi deliquium et conuulſiones, valerianam autem poſtulatam, vt capitis et pectoris affectiones, videlicet grauitas, dolor, imbecillitas, vertigo, aeſtus faciei auerterentur. Vndenam id? explicare non audet. Quaeritur, anne magis eiusmodi compoſitum valeat ob compoſitas, quas habet, vires antiſpaſmodicas et roborantes? Marte p. 311. inprimis

inprimis vtendum eſt in chloroſi, vbi neruorum affectiones cum ſolidorum laxitate ſunt coniunctae, ideoque neruoſum ſyſtema ſenſu exquiſitiori praeditum. Aluus antea ſufficienter eſt ſoluenda, in vſu vero medicinae martialis ne vlla quidem purga-
p. 313. tio moliatur, oportet. Sic etiam inter aquas minerales hae, quibus mars ineſt, in curanda nervorum aegritudine palmam aliis eripuerunt. Ve-
p. 315. neti vtuntur aqua aut CILLI, aut RECOBARII. Adiecit Noſter experimenta chemica cum Recobarii aqua inſtituta, ex quibus apparet, quas in ſe continet partes. Hae ſunt *fluidum aereum* ſ. *gaſſeoſum*, terra calcaria gypſea, ſal neutrum amarum et ochra. Dolemus tamen, ne copiam, atque mutuam harum partium proportionem indicauerit. Monet ſimul principia hanc aquam conſtituentia mora ac quiete facillime diſiungi, idcirco vſum in locis pro-
p. 321. ximioribus eſſe faciendum. Non ita facile ac breui diſſociantur principia quibus coaleſcit aqua, vt dicunt CILLI, quae a monte BOSCH prope ROITSCH in Stiria inferiori proſilit, igitur in vaſis vitreis ac-
p. 322. curate clauſis euehi ſolet. Innotuit, recte diuidi aquas martiales in eas, quae ſaporem atramentoſum poſt annum retinent, et in tales, in quibus ſolutio ferri ita debilis eſt, vt leuiſſimo aeris vel caloris acceſſu breui praecipitentur, vt in aquis Spadanis. Primum contingere cernitur aquae CILLI, alterum RECOBARII. Attamen haec illa validior eſt, quam ceteris paribus, magis roborare, illam vero purgare in praxi compertum habuit. Vtraque ventriculi et inteſtinorum glandulas aperit, detergit, ſuccorum craſſitiem ſoluit, vim alcalinam emendat, corroborat fibras, erigit vires compoſitas, motum periſtalticum auget, eiicit excrementa per aluum et inprimis vrinae excretionem reddit copioſiorem. Quam vtriusque aquae efficaciam multis

multis exemplis comprobat. Valde autem nocent, si viae primae impuritatibus scatent, aut aegritudinis diuersitas, anni tempus vel locus, quo sumitur, dissuadet, quorum omnium perpetuo ratio est habenda. Neque roborandi causa aquae dulcis p. 328.
frigidae potionem omittendam existimat, cuius praestantiam et veteres et recentiores multis in casibus sunt experti. Porro impugnat antiquum axioma: quo vinum frigidis siccisque naturis aptissimum pueris, et congruum senibus generatim putabatur. Cum etiam pueris, iisque ob debilem naturae constitutionem glandularum obstructione et rachitide laborantibus, quique robore indigent, haut inutile sit, nec senibus omnino, maxime si humore premerentur arthritico, concedi debeat. Sic quoque potus p. 332.
coffeae et chocolatae sorbitioni, si caute atque circumscriptis limitibus vtimur, in neruorum aegritudine, a laesa concoctione orta, quaedam vtilitas non est deneganda. Lactis, eiusque seri vsum eo facilius p. 333.
commendare putat, cum saepe gracilioribus, quorum nerui malae nutritionis causa fuerant mobiles, conuenire ipsi obseruarit. Cuius rei exempla adiecit multa. Ii etiam, quorum ventriculus acore laborabat, lac aqua commixtum paulatim consuerunt ita, vt inde non parum coeperint auxilium. Mer- p. 341.
curii, saponis veneti, cicutae aliorumque resoluentium facultas, nisi fibrarum infirmitatem simul moliretur, saepe prodesset aegritudini neruorum. Praestiterant quidem interdum aliquid, sed non semper rem integre expediebant. Virum in nosocomio PATAVINO vidit Auctor, qui pluribus ab annis saepe quotidie corripiebatur vomitu, cuius causam inhaerere pyloro, qui glandulis obstructis et crassis coarctatus fuisset, putabatur. Omine fausto praescriptus est mercurius sublimatus quod voto respondit. Nam vomitus accessiones, et gradus sese quotidie im-

imminuerunt ita, vt intra menſem de Noſoco-
mio deceſſerit. Quantum laeſiſſet hocce remedium,
ſe in illa vomitus ſpecie adhibitum eſſet, quam vis
irritabilis et ſenſilis exquiſitior mouet, quisque fa-
p. 344. cile perſpiciet. Tutius igitur medentur leuibus vi-
ſcerum adeo ſenſilium obſtructionibus ſimpliciſſimae
frictiones et fomenta. quorum vſum tuendae ſani-
tatis gratia iam antiquitas praeceperat. Mox calida
mox frigida fomentatio conuenit, Itaque a Me-
dico eſt diſcernendum, quaenam ex his peculiari-
ter ſit anteponenda, tum propter ſymptomata hy-
ſtericae affectionis peculiaria, cum propter ſtatum
vis nerueae et irritabilis in fibris, quae vel ob ni-
miam, vt dicunt, rigiditatem et ſiccitatem, vel ob
nimiam laxitatem a naturali firmitate receſſerit.
p. 349. Balneorum et pedum et vniuerſi corporis praeſtan-
tia indicatur, quae tamen in morbi initio potius,
quam ſi ad culmen peruentus eſt, ſunt adhibenda.
p. 362. Commendantur etiam exercitatio gymnaſtica, equi-
tatio, vectio, geſtatio et ambulatio, vt corpori pa-
retur robur ac firmitas; quae ſingula tamen gradui
p. 367. virium reſpondere debent. In fine huius libri quae-
dam de recto rerum non naturalium vſu adiecit Au-
ctor, ne inepto regimine remediis detraheretur
aliquid vtilitatis. Ingenue atque aperte profitemur,
nos tanta cum voluptate perlegiſſe hunc librum, vt
eum artis ſalutaris cultoribus de meliore commen-
dare non dubitaremus, iis inprimis, tanquam exem-
plar quod imitandum, qui de neruoſis, quaecun-
que demum ſint, affectionibus docte atque erudite
ſcribere velint.

VIII.

Vaſorum lymphaticorum corporis humani hi-
ſtoria auctore PAVLO MASCAGNI in regio Se-
narum Lyceo publico anatomes profeſ-
ſore

ſore, Senis ex typographia Pazzini Carli MDCCLXXXVII. Proſtat Lipſiae in officina Gleditſchia fol. mai. 138. pagg. c. tabb. aeri inciſis XXVII. *)

Noſtris temporibus ſtudiis virorum eruditorum doctrina de vaſis lymphaticis corporis humani aucta atque ita locupletata eſt, vt clariſſima omnia paene luce illuſtrata exiſtimanda ſint, atque inter quamplurimos, qui hoc caput anatomiae dilucidius expoſuere, praecipuae partes Cl. MASCAGNIO ſunt adſignandae, quippe qui noua luce haecce vaſa perluſtrauit, atque eximio ſuo ac ſplendido operi ſplendidiſſimis ac accuratiſſimis iconibus ornamenta, decus et gratias comparauit maxima. In prolegomenis potiſſimum ex ordine definitionem et hiſtoriam vaſorum propoſuit lymphaticorum. Lymphatica videlicet, ſeroſa et abſorbentia dicuntur vaſa quaedam pellucida, tunicis exiliſſimis compoſita, valuulis quamplurimis intercepta, hinc nodoſa, corporibus rubellis ſubrotundis, quae nuncupantur glandulae conglobatae, ſeu lymphaticae, omnino connexa et implicata. Eadem ab omnibus corporis animalis partibus proficiſcuntur, diuerſas hauriunt ſubſtantias et cum iiſdem in ſuo decurſu a partibus ad cor lympham elaborant ac perficiunt, et tandem in ſubclauias, et iugulares internas ingredientia, cum chylo ab inteſtinorum cauo hauſto, atque cum aliis partibus adhuc non elaboratis confuſam, ipſam ſanguini miſcent, vt eiuſdem iacturae reficiantur. Hoc vaſo- p. 1.

*) Iam anno 1787 prodromus prodiit ſub titulo: *Vaſorum Lymphaticorum corporis humani hiſtoria et ichnographia auctore* PAVLO MASCAGNI in fol. mai.

vasorum genere quadrupedes, amphibia, pisces et aues donantur: hoc forsan alia animalia corde et vasis sanguineis destituta: forsan et vegetabilia. A-
p. 2. pud antiquos vestigia horum vasorum occurrunt, qua occasione historiam contexuit, atque docuit etiam maiores nostros sensisse, vidisse atque intellexisse multa, quae et in vsus nostros conuertere queamus, sed ipsam illam historiam minus absolutam neque omnibus numeris perfectam esse vidit. Igitur hanc ob causam Noster ipse rem aggressus et ab a. 1777 decursus eorum a partibus ad venas iugulares et subclauias in hydropicorum cadaueribus ceu admodum aptis ad tales disquisitiones obseruauit. Ab a. 77—81 in omnibus corporis hum. partibus, cerebro excepto, aliqua lymphatica pluries repleuit, atque totum systema horum vasorum 1781 publice in Senensi Gymnasio in hominum cadaueribus demonstrauit. Quum Florentiae 1782 degeret iussus a Petro Leopoldo, Duci Magno Etruriae, tale systema conficere, quod etiam exsecutus est. A. 1784 ad Academiam Regiam scientiarum Parisiensem, qui problema de vasis lymphaticis proposuerat, priorem sui commentarii misit partem, qui comprehendit 1) experimenta et obseruationes circa tres priores propositas quaestiones 2) methodum quam sequutus est in his vasis mercurio replendis, 3) breuem horum vasorum in omnibus C. H. partibus descriptionem, qua 4 et 5 enucleabatur quaestio. Mense Maio eiusdem anni alteram partem ad Academiam misit, continentem duodecim tabulas aeneas, et quatuor lineares picturas cum descriptione, notisque circa varietates, et ea quae ab aliis scriptoribus de lymphaticis edita fuere. Mense Iunio percepit, problema fuisse ab Academia reuocatum. Statim propterea constituit publici iuris facere priorem commentarii partem

vnam

m cum quatuor tabulis, quae essent quasi spe-
en, si quidem integra tabularum elaboratio diu-
opus retardassent. Hoc mense Iulio factum est.
16. eiusdem Florentiam iterum se contulit, vbi p. 5.
menses commoratus, cereas praeparationes
uc restantes direxit, et quae absente eo confe-
erant perfecit, anno 1785 ad dirigendas reli-
s cereas praeparationes mense Februario tertia
Florentiam petiit, ibique degit ad mensem
uembrem. Sex statuae iacentes ad viuum effi-
, naturalique forma, et aliae praeparationes
m exhibent lymphaticorum systema, suis apte
s distributum, vna cum musculis, vasis sangui-
, etc. Harum exemplum eadem magnitudine
dobonam missum fuit. Florentiae morans, in
praeparationibus dirigendis occupatus, fidem in
dromo datam seruare non potuit, et publicatio
operis vltra annum retardata est. Huic vaso-
systemati iugiter adlaborans obtinuit, vt vlti-
delineationes perficerentur atque tres tabulae
cerentur iis quas in prodromo promiserat per
iculos publicandas, sed omnia demum in vnum
egit.

Totum opus in duas partes diuiditur, quorum
r, *generalem rerum ad lymphatica vasa historiam*
inentium tractat, posterior tabularum explica-
es cum notis sistit. Pauca de vna quaque a no-
iam sunt commemoranda.

Pars prior septem sectiones continet, quarum p. I.
le lymphaticorum arterioso et venoso quorundam
emate agit, sub examen hic vocat BOERHAAVII, p. 6.
VSSENII atque HALLERI de hisce vasis opinio-
, eorumque theorias imaginarias esse declarat.
que ANT. FERREIN systema venoso arteriosum
phaticorum admittendum Potius vasa lympha-
arteriosa et venosa ab auctoribus excogitata in

 corpore

corpore animali non inueniuntur, ſed exiſtunt
lum lymphatica valuuloſa. II) *de arteriarum fine e*
p. 7. *narum principio.* Arterias in venas continuar
obſeruationibus microſcopicis et iniectionibus c
patet, at alii arteriarum fines in canales excreto
in magnas paruaſque cauitates, in pulmonum
ſiculas et in ipſam ſuperficiem externam corp
ab omnibus fere phyſiologis admiſſi ſenſuum t
monio non confirmantur.

p. 19. *Sect. III. De vaſorum lymphaticorum orig*
Varias ſententias auctorum de hac re proponi
que ex inſtitutis declarat experimentis, lympha
ab omnibus cauitatibus, et ſuperficiebus inte
p. 22. ortum nanciſci. Ab extima vero totius corp
ſuperficie ſimiliter lymphatica oriuntur, atque
ſtantias a ſuperficie externa lymphaticorum acti
p. 23. ac miniſterio in corpus introduci. Colligitur e
lymphaticorum ſyſtema ab omnibus corporis c
tatibus et ſuperficiebus tum internis tum exte
originem ducere, atque ipſi prorſus abſorbend
ficium fuiſſe demandatum. Hauriet igitur a
buſuis ſolidorum interſtitiis et ſuperficiebus, q
nutritioni ſupereſt, ab excretoriorum ductuum ac
lularum cauitatibus quod ſecretioni, hauriet ex
gnis corporis caueis humores ex vaſis cuiuſcur
generis exſtillantes, ex vaſis ac receptaculis ſ
liorem humorem contentorum materiem, ab
terna demum corporis ſuperficie, ſinguliſque
aere communicantibus caueis quidquid a corp
exhalans, vel cum aere commixtum ſibi obt
tur. Ex his elementis admodum heterogene
ramorum truncorumque concurſu, et in glan
ſibi mutuo occurrentibus lympha elaboratur, a
p. 24. perficitur. *Sect. IV. De lymphaticis in genere.* C
de illis in vniuerſum praecipue ope iniectionur
ſeruauit, qualia eſſe ſoleant in hydropicis, eas

vulis esse instructas, irritabilitatis earum sedem,
humoris in illis contenti varietatem, eorumque p. 27.
morbis belle proposuit. Data simul occasione ME- p. 29.
CKELII errores detexit, eosdemque refutare stu-
duit. *Sect. V. De glandularum conglobatarum seu* p. 30
lymphaticarum structura. Nominis ratione reddita, p. 31.
sedem, differentias ratione magnitudinis et duri-
tie membranam eminentias, ramos, fabricam, dis-
tributiones, continuationes, atque humoris in iis
contenti varietate disseruit, atque experimentis
institutis vim ac robur suis addidit verbis. *Sect. VI.* p. 35.
De methodo inueniendi ac replendi vasa lymphatica.
Descriptione instrumentorum praemissa, quae ad
inuentionem ac repletionem adhibentur, duas me-
thodos receptas sub examen vocauit, atque quibus
opus sit manipulationibus declarauit. *Sect. VII.* p. 37.
*De generali vasorum lymphaticorum ex singulis corpo-
ris partibus descriptione.* Et rerum copia, ac va-
rietas, Cl. determinauit A. vt hanc sectionem in
capita et articulos diuideret, quo eo melius abs-
que vlla confusione omnia possent proponi. *Cap.
I.* igitur agit *de lymphaticis, quae intra abdominis, et
thoracis cauitatem in ductum thoracicum immittunt*, cu-
ius *art. I. De lymphaticis superficialibus, quae in
glandulas inguinales simul concurrunt*, quorum decur-
sus, plures in eius crassitudine ordines, diuersitas,
loca ex quibus originem capiunt, et varietates ibi
obuias hic declaratur. *Art. II. De lymphaticis pro-* p. 39.
fundis artuum inferiorum, quoad eorum decursus,
truncos singulos, varios trunculos, exitus. His
subinde descriptis sigillatim eosdem recensuit *Art.
III. de lymphaticis, vel ex glandulis inguinalibus ad* p. 41.
ductum thoracicum confluunt. Quoniam vel supra va-
ginam tendinosam vel intra collocatae sunt, in su-
perficiales ac profundas diuiduntur, diuersi plexus
praeprimis iliacus describuntur, eorum cum aliis

vnio, transitus a glandula in glandulam, a plexu in plexum, eorumdemque cum plexibus et glandu-
p. 42. lis prorsus peculiaris concursus. *Art. IV. De lymphaticis, quae ex partibus abdomen continentibus proficiscuntur, ac praedictis in cauitatem abdominis con-*
p. 43. *sociantur.* Quorsum pertinent iliaca circumflexa, epigastrica, ilio lumbalia, sacra, lumbalia, ilio-lumbaris, et maximus inter peritonaei vasa truncus.
p. 44. *Art. V. De lymphaticis vesicae, vesicularum seminalium, prostatae, vaginae, testiculorum, vteri, renum, ac capsularum atrabilarium.* Obseruationes iniectionum ope factas cum lectoribus communicauit, atque omnia vasa accurate perquisiuit, nec
p. 45. non sedes differentiasque indicauit. *Art. VI. De lymphaticis hepatis.* Monuit de iisdem, quod per quam facile iniici mercurio possent, ita vt et minima etiam belle veniant in conspectum, vnde hunc
p. 49. articulum plenius describere potuit. *Art. VII. De lymphaticis ventriculi, lienis ac pancreatis*, eorum diuisionem, directionem, atque decursus eximie
p. 50. depictos exhibuit. *Art. VIII. De intestinorum lymphaticis et ductu thoracico*, quorum synonyma, pro-
p. 51. ductiones, progressus, ostenduntur. *Art. IX. De lymphaticis, quae in ductum thoracicum se inserunt, intra pectoris cauum*, hic commemorat intercostalia, transitum in glandulas, processus ac com-
p. 53. municationes. *Cap. II. De lymphaticis, quae in collo, vel in ductum thoracicum, vel in venas dexteri, aut sinistri lateris se aperiunt.* Hoc caput denuo
p. 54. in varios subdiuiditur articulos. *Art. I.* igitur *de lymphaticis pulmonum*, eorum confluxu, diuisione surculis, glandulis, ex quibus horum trunci pro-
p. 55. deunt, atque eorumdem collectionibus agit. *Art. II. De lymphaticis mammariis internis, phrenicis,*
p. 56. *mediastinis, pericardinis, thymicis ac cardiacis.* Persequitur istorum distributionem, cursum, atque sigillatim

gillatim singulos fusius recenset. *Art. III. De vasis superficialibus quae ad glandulas axillares concurrunt.* Artuum superiorum et inferiorum lymphatica vasa hic seorsim considerantur, eorum vnio describitur; atque directiones indicantur. *Art. IV. De lymphaticis profundis artuum superiorum dorsi et pectoris, et de lymphaticorum decursu ex glandulis axillaribus vsque ad eorum terminationem in venas.* Seorsim atque accurate haec omnia examinata deprehendimus, vt nihil amplius dicere libeat. *Art. V. De lymphaticis capitis et colli superficialibus*, quae diuiduntur in superficialia et profunda, eorum situs, progressus, trunci concursus depinguntur. *Art. VI. De lymphaticis profundis capitis et colli*, diuisione, processu, glutine, congregatione truncis agitur. *Pars II.* sistit *vasorum lymphaticorum ichnographiam*, *seu Tab. XXVII. et tabularum explicationes*, quarum tamen nudum aridumque indicem veremur apponere, ne stomachum moueamus penes lectores. Sequitur *conclusio* continens consectaria, quae exinde prono veluti amne promanant, de quibus etiam nihil dicere attinet, ne iusto prolixiores esse videamur. Vltimo demum loco exhibetur *catalogus praeparationum anatomicarum ad lymphaticum systema pertinentium, quas Noster Florentiam misit ad Regium Museum* a. 1784.

p. 57. p. 59. p. 61. p. 63. p. 64. Pars II. p. 64. p. 132. p. 136.

VIII.

SEBASTIANI IVSTINI BRVGMANNS orationes duae. Prima aditialis de accuratiori plantarum indigenarum notitia maxime commendanda, habita Leidae cum ord. Prof. Botanices auspicaretur, d. 28. Octbr. 1786. altera valedictoria de natura soli physici exploranda, dicta Franequerae, cum ad botanicen in Ac. Lugd.

Lugd. B. docendam euocatus, ordinariam philosophiae in Frisiorum academia poneret, a. d. 11. Oct. 1786. Lugd. Bat. apud S. et I. Luchtmanns, Acad. Typographos 1787. 4. pagg. 84.

Cl. BRVGMANN talem se in his orationibus exhibuit, vt et botanici accurati et oratoris probi promereatur laudem. Omnibus siquidem ac singulis ita adaptauit has orationes, vt omnia argumentis certis atque euidentibus probaret, res egregias ordine composito, perspicue, distincte proponeret, atque grauitate dicendi suis orationibus maximam conciliaret dignitatem. In compendium eas redigere ob rerum copiam fieri vix potest, vnde haec tantum dixisse sufficiant.

IX.

Reliqua librorum FRIDERICI II. Imperatoris de arte venandi cum auibus cum MANFREDI Regis additionibus ex membranaceo codice Camerarii primum edita Aug. Vind. 1596. nunc fideliter repetita et adnotationibus iconibusque emendata acque illustrata; accedunt Alberti M. capita de falconibus, asturibus et accipitribus quibus adnotationes suas addidit I. GOTTL. SCHNEIDER, Saxo, Eloquentiae et Philol. Prof. Tom. I. Lipsiae impensis Mulleri haeredum 1788. 4. 198 pagg. Tom. II. auctarium emendationum et adnotationum additum est, ad Aeliani de natura animalium libros Lips. 1789. p. 228. cum fig.

Splen-

Splendor externus chartae ſcriptoriae albiſſimae, nitidiſſimaeque, typi elegantia et accuratio, multo magis vero intima huius libri forma, quam Cl. Ed. ſua opera politiorem reddidit atque illuſtriorem, quam maxime vero doctiſſimae animaduerſiones a Noſtro additae, quae de eius acumine iudicii critici, de ingenii praeſtantia, rerum copia ac delectu, ac multiplici variaque eiuſdem teſtantur eruditione, non indigere videntur interprete, illae enim ipſae loquuntur, euidentiſſime et confirmant noſtra dicta. In vniuerſum autem conſtat Cl. SCHNEIDERVM noſtris criticis maximis et principibus eſſe adnumerandum. Plura non addimus ne modeſtiam noſtri laedere videamur.

X.

Muſeum Leſkeanum, regnum animale, quod ordine ſyſtematico diſpoſuit atque deſcripſit D L. GVSTAVUS KARSTEN, Societ. Nat. Curioſ. Halenſis Sodal. Vol. I. cum nouem iconibus pictis. Lipſiae ſumtibus haeredum I. G. Mulleri 1789. 320 pagg. 8.

Ordo, quem Cl. Ed. elegit, ſeſe de meliori commendat. De vniuerſo libro plura iam dicere nihil attinet quam hoc, Cl. Editorem partem alteram Zoologicam et partem mineralogicam in ordinem eſſe redacturum. Catalogum autem Botanicum Cl. HEDWIG, D. et Prof. Lipſ. ſibi ſumſit elaborandum. Vltimae ſectioni adiicietur vitae deſcriptio LESKII cum eius icone. Quia autem elegantia atque praeſtantia huius Muſei prorſus ſingularis eſt, haeredes optant, vt vniuerſum Muſeum venderetur, ob pretium ipſius Marpurgi apud viduam, aut Lipſiae in bibliopolio Mullerio plura percipere

quilibet poterit. Quod reliquum eſt Marpurgi ipſum Muſeum egregie ordinatum vnicuique conſpicere licet. patet enim omnibus domus, in qua illud ſeſe optime et ſecundum naturam repraeſentat.

XI.

Diſſertatio medica inauguralis. De impedita vrinae excretione. Quam — Eruditorum examini ſubmittit ADRIANVS SANDERVS VAN DER BOON MESCH, Delphis-Batauus, -- Lugduni Batauorum, Apud Iacobum Donby, MDCCLXXXVI. 4. mai. pagg. 47.

Egregie compilatus libellus academicus ideoque lectu omnino digniſſimus. Praemiſſa anatomica partium ad ſecretionem et euacuationem vrinae pertinentium deſcriptione, iſchuriae cauſſae et ſigna traduntur, prognoſis et remedia interna, poſteaque externa ſeu chirurgica, catheteris nempe applicatio et punctura veſicae, diiudicantur. Huius autem operationis experientia propria ſe deſtitui fatetur, Cl. auctor: quae per perinaeum fit, ſimplicitate commendabilis eſt; FLVRANTI methodus*) tunc locum non habet, vbi proſtatae volumen auctum et durities progreſſum inſtrumenti in veſicam vſque impedit, eoque in caſu punctura in regione hypogaſtrica praefertur.

XII.

NICOLAI GEORGII OOSTERDYK, Ioann. fil. Oratio de ardua medicinae exercendae prouincia, publice dicta d. VIII. Februarii A. MDCCLXXXVII.

quum

*) Vid. Comm. noſtr. Dec. I. Suppl. p. 157. Vol. XIII. p. 274.

quum magiſtratu academico abiret. Lugduni Batauorum, apud Abrahamum et Ianum Honkoop. MDCCLXXXVII. 4. mai. pagg. 39

Poſtquam in exordio vituperium commune medicinae, etiam ab iis, qui eam faciunt, ſaepe motum, ipſam nonniſi in εμπειρια verſari, remouerat Cl. Auctor, in tractatione ipſa non quidem aduerſus aegros medicos fatigantes diſputat, ſed quantum difficultatis inſit in cognoſcenda natura humana morbisque eam infeſtantibus, eorum cauſſis ſedibusque indagandis prima parte oſtendit; altera ſectione de regulis diaeteticis praeſcribendis, virium vitae iuſta ratione habendis, cauſſis morborum auertendis effectibusque earum vincendis, de nimio ſtudio ſpecificorum diſſerit, et denique fidam naturae contemplationem curationis viam monſtrare oportere apoplexiae exemplo docet; huicque fini obtinendo ad formandos medicos in academiis praeſtantiſſimum eſſe noſocomium clinicum demonſtrat, quo hucuſque academia Lugdunenſis caruerit, cuius autem inſtitutionem in ſubiecta notula laetus annunciat.

XIII.

Diſſertatio medica inauguralis, de febre quartana, quam, — Eruditorum examini ſubmittit IANVS FELLINGA, Doccumo Friſius. — Groningae. Apud Wilhelmum Camerling, Bibliopolam. MDCCLXXXIV. 4. mai. pagg. 28.

Primo de febre et ſigillatim intermittente agit, et ab hac ad quartanam ſpecialius conſiderandam viam ſibi parat Cl. Auctor, quam a tertiana maiori materiae cruditate differre vel ex eo probat, quod affectus

affectus animi laetiores vel tristiores vnam in alteram mutasse saepius conspexit; materiam morbificam in quartana magis in acidum vergere, noxii effectus acidorum, salutares alkalium, absorbentium, diaetae animalis docent. Ad caussas praedisponentes, maxime natalis soli habita ratione, refert actiones naturales iusto debiliores, quorsum et pertinet bilis defectus aut inertia, ita vt annis 1779 et 1780. omnes fere, qui ex febre biliosa auctumnali conualuissent, circa hyemem quartana correptos viderit, ideoque aegris post superatam febrem biliosam medicamenta amara, praesertim bilem animalium, summo cum fructu praebuerit; porro abusum acidorum et acescentium in victu glutinoso vegetabili; et tandem aeris iniurias et vicissitudines, exhalationesque ex aquis stagnantibus surgentes. Symptomatibus postea febrilibus succincte enarratis ad prognosin et curationem progreditur. In prioribus stadiis nihil nisi largam potulentorum copiam, sed vrgentiore casu iam in primo haustum ex ipecacuanhae granis sex, laudani liquidi guttis viginti, aquae purae vncia magno cum successu exhibuit, dein pro diuersa indicatione euacuantibus resoluentibusque variis est vsus, ex quibus inprimis infusum sennae additis alkali fixo et parca scillae vel ipecacuanhae copia, vel mixturam ex rhei vel sennae puluere, sale medio, oxymelite scillitico et aqua laudat. Purgatis primis viis dedit absorbentia, alkalia fixa et volatilia, addita plerumque parca rhei aut sennae aut ipecacuanhae portione; item mercurium dulcem, aut extracta amara soluta. Quibus si febris nondum sileret, in vsum duxit pilulas ex felle taurino, extractis amaris et marte. Sin autem iam a prioribus aut ab vltimo loco dictis febris vel prorsus cessaret, vel primum tantum paroxysmi stadium, corticem peruuianum in decocto vel puluere largius porrexit,

addito

addito pauco rheo, potiſſimum cortici rubro vtpote aluum magis adſtringenti; febre plane fugata, per aliquot dies adhuc pilulis ex felle tauri et extractis inſtitit. Recurſus ſemper cauſſae vehementiori, v. c. errori in rebus ſex non naturalibus commiſſo, aut impeditae perſpirationi, ortum debere vidit: in his tamen aeque ac in debilitata aegrorum conſtitutione largiorem corticis vſum quam maxime proficuum inuenit, modo primae viae liberae ſatis fuerint. Neque vllum ex pluribus roborantibus, tonicis et adſtringentibus, quae tentauit, vices eius ſupplere intellexit; licet decoctis corticis quercus et radicis britannicae aliquem effectum tribuat; aluminis ſolutione aquoſa, praemiſſis purgantibus, interdum morbum vicit; gallarum puluerem, ea rhei portione ſociatum, vt aluus laxa ſeruaretur, ex omnibus a ſe tentatis remediis vires antipyreticas maximas habere expertus eſt (Sed non tentauit dictamnum album, caryophyllatam, hippocaſtanum, fraxinum, et forte alia; ex ſalicibus ſolam albam, cui efficaciam plane denegat). Cur cortex peruuianus ruber vulgarem antecellat, ſe neſcire fatetur (adeoque ignoraſſe videtur, quae Cl. SAVNDERS de diſcrimine inter vtrumque propoſuit; Ill. COTHENII ſcriptum recentius eſt hac diſſertatione). Tandem pauca de diaeta: acida et farinacea aceſcentia, ſuperato etiam morbo, interdicit; carnes, et ex iis etiam ſuillam, parcius ſumendas commendat.

XIV.

Diſſertatio medica inauguralis, de veſicantium vſu in variis morbis tractandis. Quam — Eruditorum examini ſubmittit HENRICVS DONLY, Anglus. Societat. Phyſic. Chirurg. Edinb. ſocius. — 1784. Lugduni Batauorum, apud Luzac et Van Damme. 8. mai. pagg. 34.

Maxi-

Maximam partem ex aliorum ſcriptis congeſtus, ſed, quod dolemus, ſtilo non adeo correcto exaratus libellus primo modum, quo veſicatoria agunt, eorumque effectus exponit, cautiones deinde ſub eorum applicatione obſeruandas docet, ac denique vſum eorum in ſingulis morbis ad ductum ſyſtematis Ill. CVLLEN enarratis recenſet. Pauca, quae noua nobis viſa fuerunt, eo fere redeunt. Infuſio aquoſa cantharidum, venae iugulari canis immiſſa, iterato experimento non reſolutionem, ſed coagulationem potius ſanguinis in pulmonibus et corde induxit. Vnguentum, cui terebinthina ineſt, poſt veſicatorium impoſitum ſaepe ſtranguriam auget, ideoque alienum cenſeri debet eique aliud ſtimulans tantum ſubſtitui. In febre bilioſa Indiae occidentalis noxium ſaepe fuiſſe veſicantium vſum Cl. ARMSTRONG retulit*) Ill. CVLLEN in praelectionibus narrauit hiſtoriam podagrici, qui veſicatorio morbi imminentem paroxyſmum anteuertit, hoc autem breui aucto vigore redeunte, poſt ſummos cruciatus exſtinctus fuit. Poſt ſuperatas variolas tumor ad articulos a pure reſiduo enatus, carens inflammatione, forte veſicatorio praeuerti poterit. In hydrophobia maiorem omnino praeſtant vſum cauſtica, quam cantharides. Tentanda ſuadetur earum efficacia ad tumores cyſticos, v. c. bronchocelem, ad hydropem funiculi ſpermatici, ad ganglia tollenda. Ad verrucas venereas deſtruendas ac exoſtoſes impediendas eas auditoribus commendauit Ill. HVNTER. Tandem quaeritur, annon, aeque ac frictiones, calli generationem iuuare poſſint?

XV.

D. IOHANN VALENTIN MÜLLER *praktiſches Handbuch der mediciniſchen Galanteriekrankheiten.* *Zum*

*) Vid. Comm. noſtr. Vol. X. p. 627. Vol. XV. p. 113.

Zum Gebrauch für Aerzte und Wundärzte, mit den nöthigen Recepten. Marburg, in der neuen academischen Buchhandlung. 1788. 8. pagg. 296. Praefatio pagg. 4.

h. e.

D. IO. VALENT. MÜLLERI compendium practicum morborum venereorum in vſum medicorum et chirurgorum, cum formulis remediorum neceſſariis.

Deſiderat Cl. Auctor in tanta ſcriptorum farragine compendia practica ſingularum medicinae partium, patriae noſtrae potiſſimum accommodata, huncque defectum in pertractandis morbis venereis ſupplere conſtituit. Neque ipſum officio ſuo laudabiliter functum eſſe inficiari quis poterit, licet nec titulus ambiguus nec dicendorum ordo, vt verum fateamur, appoſitus ſatis nobis videatur, nosque optaremus, vt errorum typographicorum copioſorum admodum, quamuis non indicatorum, cura maior habita eſſet, quibus praeſertim nomina auctorum, notiſſima licet, miſere foedantur, verba graecae originis peruerſe, ex communi aeui noſtri vitio, ſcribuntur v. c. *empyria, phymoſis* cet. ſenſusque ipſe obſcurus redditur, vti p. 96. l. 20. qua quidem imperfectione et vtiliſſimum ſcriptum periodicum a Cl. Auctore editum (*Frankfurter mediciniſches Wochenblatt*) laborare ſaepius nobiſcum doluimus. p. 3.

Praemiſſa *introductione auctores* adducuntur: MASSA, LVISINVS, DE HVTTEN, ASTRVC, FABRE, FALK, GARDANE (verſione tantum teutonica), ANDREE, DE HORNE (itidem nonniſi verſione), NOSE, HENSLER et SCHWEDIAVER, ſubiuncto paucis verbis pretio cuiuſuis. *Antiquitas morbi venerei*

in

in Europa; eruptionis eiusdem epocha; coniecturae de origine eiusdem (quae quidem omnia bona admodum sunt, sed in compendio practico aliena forsan videri possent, nisi distinctionem luis a lepra et endemio Americae morbo *Yaws* — *Yanes* in libro nostro scribitur – vsum aliquem habere posse existimes).

p. 29. *Caput secundum de natura veneni venerei.* Miasma *specificum* est, praecipue in humores lymphaticos et glandulas agens; *subtile* quidem sed *fixum*, *acre et inflammationes excitans*, *fluidis mucilaginosis et oleosis affine* (hic longa digressio de ortu et indole seminis virilis, quod sit vnum idemque cum succo medullari ossium, et de existentia liquoris seminalis in feminis, eo demum respectu, huc pertinens, quod inde docetur, quaenam partes fluidae praeter semen a contagio venereo afficiantur), *incognitae acrimoniae.*

p. 41. *Caput tertium de contagio morbi venerei per generationem, concubitum, lactatum, saliuam, contactum ichoris venerei in genere v. c.* per sudorem, vulnera cet.

p. 54. *Caput quartum: Signa morbi venerei. Classis prima: morbus localis. Classis secunda: morbus vniversalis. Classis tertia: morbus laruatus. Prognosis.* Succincte et bene omnia proposita.

p. 62. *Caput quintum de remediis prophylacticis: cura magistratus, lupanaria publica, remedia varia a variis proposita* ad euitandum immediatum contactum; ad mundanda genitalia; vel plane inutilia, vel non semper nec vbique sufficientia.

p. 72. *Caput sextum de gonorrhoea. Eiusdem denominatio; notio; origo venerea,* copiose aduersus Cel. TODE; *caussae; symptomata ratione triplicis stadii, irritationis, inflammationis, relaxationis; diagnosis ab aliis morbis,* ab effluxu materiae acris non venereae, arthriticae, a symptomatibus calculi, a gonorrhoea spuria, metastatica,

ca effluuio ſeminis veri, ab iſchuria per vitia diaetae enata, a catarrho veſicae, huiusque ac renum pure; *prognoſis; diſtinctio in fluentem, ſiccam et ſpuriam,* hancque iterum veneream et benignam; *curatio; cautelae practicae in eadem obſeruandae; curatio gonorrhoeae ſecundariae* ſeu effluxus poſt ſublatum morbum primarium ob laxitatem partium ſuperſtitis; *gonorrhoeae ſiccae* (ſublata inflammatione, niſi effluxus ſubſequatur, vſu interno ſublimati, ob virus forte reſorptum); *gonorrhoeae ſpuriae.*

Caput ſeptimum de effluuio ſeminis ab onania. Vitii huius idea, cauſſae, effectus, ſigna, in vtroque ſexu. Modi illud explorandi ex aegris. Prophylaxis. Curatio per diaetam, correctionem morum, remedia interna et externa (omnia egregia, ſed proprie non ad morbos venereos pertinentia; forſan autem germanica horum morborum denominatio non inepte vitium iſtud ſub ſe comprehendere poteſt). p. 103.

Caput octauum: ſymptomata gonorrhoeae. Inflammatio teſticuli, eiuſque varius exitus; prognoſis; curatio. Cute ſimul inflammata et dolente aquae Goulardianae inſignis vſus eſt, praeter adſtringentes et reſoluentes etiam anodynis virtutibus praeditae. Cauendum, ne inciſio abſceſſus nec nimis magna, nec nimis exigua fiat; fiſtula ſaepe reſidua vel frictiones vel ſuffimigia ex mercurio poſtulat. *Ophthalmia,* triplicis generis: alia *a gonorrhoea ſuppreſſa,* quorſum et ea refertur, quae ab ichore gonorrhoeae oculis illato proficiſcitur; alia *ſymptoma luis venereae;* alia denique *chronica venerea. Phimoſis:* operationis eiuſdem rarior neceſſitas. *Paraphimoſis. Cryſtallina* ſeu puſtulae in glande exortae. *Iſchuria venerea, eiuſque cauſſae et curatio:* copioſe de optima cereos conficiendi applicandique ratione. *Priapiſmus,* vel ab inflammatione vrethrae, vel a gonorrhoea adſtringentibus ſuppreſſa. *Impotentia ad con-* p. 123.

iugium (prolixa tractatio, quam tamen neque in vniversum hic loci quaesiuisses, neque eo ordine propositam): *requisita ad coitum fecundum; membra vtriusque sexus sibi proportionata; vitia organica in vtroque sexu; impedimenta in eiaculando semine et remedia aduersus ea,* vrticatio, cantharides et alia excitantia, camphora (?) opium, electricitas; *impedimenta fecunditatis in sexu sequiore* a temperamento, obliquitate orificii interni matricis, ab obstructis vasis vteri, a nimia eiusdem visceris sensilitate et irritabilitate; *vlteriora requisita ad coitum fecundum: bonitas seminis virilis, denique situs conueniens.*

p. 156. *Caput nonum: morbi genitalium muliebrium. Gonorrhoea mulierum; eius historia, curatio.* Fluor *albus benignus: eiusdem idea, caussae,* digestio debilitata, cacochymia vniuersalis seu metastatica arthritica, scrophulosa, herpetica cet. virus venereum, obstructiones viscerum, debilitas totius corporis vel partium genitalium tantum, irritatio potissimum a manustupratione; *curatio caussis accommodata:* extracti aconiti nonnisi admodum refractae doses seu in puluere cum saccharo ad quartam grani partem mane et vesperi, seu in mixtura, quae huius extracti grana tria in liquoris anodyni semiuncia et liquoris cornu cerui succinati drachmis duabus capit, iisdem temporibus ad quadraginta guttas, suadentur; radicis oxylapathi vero decoctum vt generale fere in quacumque acrimonia commendatur; ad debilitatem praescribitur enema vterinum ex corticis peruuiani decocto, aut aliud ex vitriolo coeruleo in aqua rosarum soluto, aut ex decocto corticum quercus et granatorum floribusque balaustiorum (vnico fere exemplo ex formulis huius libri, in quo medicamenta eiusdem indolis combinata sint) ex vino rubro, addito alumine. *Carcinoma vteri, praemissis quibusdam generalioribus de cancro eiusque differentiis*

in

in aliis quoque partibus, mammis, lingua, labiis, naſo; tum in ſpecie de cancro vteri. *Curatio cancri: methodica; empirica*, per cicutam, belladonnam, ſuccum recentem digitalis purpureae, dulcamaram (an potius ſolanum nigrum?), arſenicum, mercurialia (quae omnia ſollicite conſiderantur, et vbi quidque nocere, vbi iuuare poſſit, determinatur); *palliatiua.*

Caput decimum: vlcera cancroſa et bubones. Cancroſorum vlcerum diuiſio in benigna et maligna; *ſymptomata; curatio. Bubonum idea et diſtinctio* inter idiopathicos et conſenſuales; *ſymptomata et diſtinctio* a bubonocele et aneuryſmate arteriae cruralis; *curatio:* per reſolutionem ope frictionum mercurialium, ſed non in loco affecto, verum in interno latere femoris; per antiphlogiſtica; per irritantia; per euacuationem puris geniti ope cauſtici, quod vero minoris voluminis eſſe nec vltra duas treſue horas imponi oportet, vel ope cultri, ſed nonniſi tota glandula penitus ſuppurata, in infima parte, inciſura ad directionem plicarum directa, minuta, magis puncturae nomine digna, compreſſione ſuperiori tumoris parti admota; noxii effectus mercurii extus adhibiti; cautiones in interno eiuſdem vſu attendendae; *tranſitus bubonis in gangraenam; in cancrum.* p. 187.

Sectio ſecunda: Curatio luis venereae vniuerſalis. p. 201.

Caput vndecimum: Generales quaedam animaduerſiones. Remedia praeter mercurium ad eradicandam luem propoſita, hic tantum nominata; *praecellentia mercurii; vanus ob vſum eiuſdem metus; agendi modus eiuſdem,* vel adhuc dubius *diuerſae eodem vtendi methodi;* p. 202.

a) *externe: Caput duodecimum ſuffimigia* et *vniuerſalia* et *partialia*, non penitus reprobanda, et haec quidem inprimis in exoſtoſibus, carie, teſticu- p. 208.

 lis

lis induratis aliisque malis localibus insignis vsus; *emplastra mercurialia* probabilis tantum vtilitatis in affectibus superficialibus cutis; *frictiones ad excitandam saliuationem*, abrogandae cum ob inutilitatem, tum incommoda eiusdem; *methodus Clariana*, praecipue commendabilis in morbis localibus colli, ophthalmiis, carie ossium capitis; qua occasione simul quaerit Cl. Auctor, annon eadem tentari debeat in amaurosi?

p. 215. *Caput decimum tertium: Curatio per exstinctionem. Praeparatio generalis per venaesectionem*, vbi ea necessaria est; *per euacuantia*, minus quidem recte per purgantia, sed optime per emetica, praemissis digestiuis; suadentur grana viginti ipecacuanhae cum quinque calomelanos, vel vbi impuritatum in intestinis adest suspicio, solutio tartari emetici, subiunctis postea remediis stomachicis, imo pro re nata vino; *per balnea*: cautelae in vsu frigidorum et calidorum obseruandae; *per potum diluentem; per diaetam. Curatio morborum cum lue complicatorum: scorbuti; scrophularum; cancri; phthiseos, eiusque vel pituitosae vel tuberculosae; morborum acutorum; morborum ab excessu in coitu onania; arthritidis; morborum neruosorum et epilepsiae;* quaeque singulo horum morborum accommodata. *Frictio ipsa:* mercurii viui qualitas requisita, ratio eumdem cum adipe coniungendi et applicandi; Monspeliensium methodus; vniuersalem hanc curationem tamen statui non posse.

p. 231. *Caput decimum quartum: inunctiones mercurii sublimati*, methodo Cirilliana, et vbi iisdem locus sit, nempe in doloribus ad artus et coxas, itemque rheumatismis a refrigerio sub curatione mercuriali, modo absit scorbutus, tussis insanabilis, febris lentescens; *balnea antiuenerea*, mitioris actionis quam inunctiones, melancholicis et hypochondriacis venereis

nereis inprimis profutura; his ſimilis *aqua mercurialis Hofmanniana*, in vlceribus eruptionibusque cutaneis, ipſaque ſcabie non venerea, ſubiuncto interno florum ſulphuris vſu; *clyſteres antiuenerei*, praeſertim in ſubiectis pectoris infirmioris, ſpecificae quaſi virtutis aduerſus gonorrhoeam fluoremque album; debiliora inteſtina opii coniunctionem poſtulant.

b) *interne*: *Caput decimum quintum: de mercurio ſublimato. Partes conſtitutiuae eiuſdem*; *hiſtoria vſus eiuſdem*; *methodi eumdem exhibendi*; *commoda ab eo exſpectanda*, inter alia id, quod clam exhiberi poſſit; *vbi conueniat*, *vbi minus*; *obiectiones contra eumdem, refutatae*, cautelis neceſſariis ſubiunctis. p. 235.

Caput decimum ſextum: *Drageae* KEISERI, tum potiſſimum adhibendae, quum obſtructio glandularum, ſolidorum relaxatio, et diſpoſitio ad atoniam adeſt, niſi modo haec ipſa relaxatio iam nimia fuerit; *aqua vegetomercurialis* PRESSAVINI; *mercurius gummoſus* PLENKII, praeparatum mitiſſimum, non tamen a facultate excitandi ſaliuationem immune, egregium praeterea anthelminticum; *mercurius calcinatus* ſeu per ſe, ſeu ad methodum Cl. SAVNDERS, validum remedium; *panacea mercurialis*, *mercurius dulcis*, *mercurius alkaliſatus*, et pauciſſimis reliqua praeparata ex mercurio. p. 244.

c) *methodus mixta* ex frictionibus et interno ſublimati vſu, itidem breuiſſime.

Caput decimum ſeptimum: annotationes et cautiones practicae in diuerſa curatione luis per mercurium. Combinatio diuerſarum curandi methodorum; *remedia quaedam alia aduerſus luem: decocta lignorum, lobeliae, opium, reſoluentia fortiora* ex vegetabili et minerali regno, purgantibus additis, aqua calcis cum lacte; *morbi ex abuſu mercurii*. p. 254.

 Caput

p. 263. *Caput decimum octauum: de symptomatibus localibus venereis, praeter curam generalem etiam particularem requirentibus. Caries* eiusque diuersae species; *exostosis; emollitio ossium; dolor articulorum; ischias; paralysis extremitatum inferiorum* (mixturam ex aequalibus partibus liquoris anodyni et liquoris cornu cerui succinati *salibus alcalinis* non adnumeraremus); *tetanus*; *epilepsia*; *atrophia* (aduersus sudores colliquatiuos *agarici grana decem* quauis vespera cum scrupulo sacchari – an hic error aliquis commissus?); *scabies*; *vlcera faucium et narium*; *tinea*; *condylomata.*

p. 280. *Caput decimum nonum: de lue venerea grauidarum, puerperarum, infantum.* Concinne, sicut praecedentia. Caprae, cuius lacte infantes nutriendi sunt aetate iam prouectiores, inunctiones mercuriales administrandas cum aliis auctoribus suadet Noster.

p. 291. *Caput vigesimum: morbus degeneratus, occultus, laruatus*; ad priorem classem *rhachitis*, cuius symptomata et curatio hic proponuntur.

Formulae ipsis tractationibus vbique interspersae sunt, easque Cl. Auctor tantum speciminis loco esse voluit. Varias ex aliis scriptoribus depromtas vidimus. Laudem plerumque merentur. Nec tamen hic incuriae suspicionem plane abesse, dolemus: v. c. syrupus cerasorum *amarorum* p. 121. gummi hederae *terrestris* p. 159. Obscuritatem produnt p. 136. l. 28. p. 165. l. 29. et 32. p. 169. l. 13. p. 240. l. 18. p. 267. l. 26. p. 293. Sensus peruersus, sub applicatione noxam illaturus, facile tamen detegendus et corrigendus p. 169. l. 12. p. 185. l. 23.

XVI.

Noua phyſico-medica.

De academiae ſcientiarum artiumque bonarum Lugdunenſis inſtitutione ſociisque inde ab anno 1733 in ipſam receptis.

Ciuium Lugdunenſium haud pauci a. 1700. ca in vrbe formauere ſocietatem literariam, *academiae ſcientiarum bonarumque* literarum nomine inſignitam, quae iamiam 1724. praecipue vero 1752. privilegiis regiis confirmata, die XIX. Martii in acta comitiorum regni relata eſt. Huius nunc ſocietatis haec hucuſque extitere membra.

Protector DUX DE VILLEROY.

ACADEMICI ORDINARII

mathesis, phyſica, artes vtramque hanc doctrinam ſpectantes.

1742. COLLOMB, Chirurgiae Prof.

1750. GRASSOT, nobilis, Chirurg. Prof.

1754. DE LA TOVRRETTE, plurium academ. ſoc. et acad. Lugd. ſemper a ſecretis.

1755. RAST, Med. D. vniuerſ. Monſpel.

1761. LOYER, architectus.

1762. ROUX, regi a ſecretis.

LALLIER, operum bellicorum machinator primarius cet.

GAVINET.

1764. DE VILLERS, Prof. Geometriae cet.

1771. BRISSON, curiae aduocatus cet.

1775. IARS fodinarum metallicarum ſupremus inſpector. cet.

LE CAMVS, var. academ. ſocius.

1777. DE MONTLUEL.

1778. P. LEFEBURE, Prof. phyſ. experimentalis.

WILLERMOS, Med. D. Prof. Chemiae Monſpel. cet.

1781. ROUX, Abbas, Prof. Eloquentiae.
1782. ADMIRAL, ſupremae curiae aduocatus.
1784. GILIBERT, Prof. med. et botanices vniuerſ. Wilnenſis, archiater regis polonici cet.
TISSIER.
1786. VITET, Med. D.

LITERAE HUMANIORES ARTESQUE HUC REFERENDAE.

1736. BOILLOUD MERMET, acad. ſcient. Nanceianae Decanus, cet.
1751. DE BORY bibliothecarius et ſecretarius academiae in rebus literas human. ſpectantibus.
1756. TERASSON DE LA BAROLLIERE.
1766. THOREL DE CAMPIGNEULLES, plur. acad. ſocius.
IACQUET, Abbas.
1770. BAROU DU SOLEIL nobilis.
1776. BRYSET, filius.
1777. MILLANOIS primus curiae aduocatus regius. cet.
1778. DE CASTILLON Abbas.
1780. MATHON DE LA COUR. var. ſoc. ſodalis.
DE BOISSIEUX.
GAUDIN
1781. DE LANDINE, plur. acad. ſoc. cet.
DESCHAMPS.
1782. VASSELIER.
1784. COMES DE LAURENCIN.
1785. PALERNE DE SAVY.
POTOT.
ROLLAND DE LA PLATIERE, plur. acad. ſocius.
BRUYS DE VAUDRAN.

ACADEMICI VETERANI.

1733. DE LA VALETTE, Pariſiis.
1738. DE REGNAULD DE PARCIEU, Lugduni.
1746. DE GLATIGNY ſummae curiae Pariſ. conſil.

1751. DE BLUMENSTEIN, Viennae in Delphin.
1753. TOLOZAN, Parisiis.
1755. BERTIN, Parisiis.
1761. DE FLEURIEU, ordinis St. Ludwigii eques cet. Parisiis.
1768. DE FLESSELLES, Parisiis.

ACADEMICI ASSOCIATI.

1741. P. IACQUIER, Prof. matheseos Romae.
1744. HUGON, Chirurgus, Arlesii.
1745. CAUMONT archiater ordinarius, Parisiis.
1746. DE LA CHAPELLE, Paris.
1748. DE GARNERANS, Triuoltii.
1750. SAVERIEN, Paris.
1751. LOVIS, acad. regiae chirurg. a secretis, Paris.
1752. MALLET, Prof. acad. Geneuensis.
1754. BOSSU, Abbas, Prof. regius matheseos, Paris.
1755. MANSON, Argentorati.
DE GENDRIER ord. St. Michael eques, Blesi.
1756. DE LA LANDE, regius censor et lector matheseos, cet. Paris.
1758. DU BOCAGE, Paris.
1759. ELIE BERTRAND, acad. Berol. Lips. cet. soc. Bernae.
YART, Abbas, Rothomagi.
1767. PERONNET, ord. St. Michael. eques Paris.
D'AMBOURNAY, acad. Rothomagens. a secretis ibid.
SCHMIDT DE SOSSAN, Francof.
1762. D'AUMONT, Med D. et Prof. regius acad. Valentiae.
CH. BONNET. plur. acad. socius, Coloniae Allobrog.
1763. BLAIS, M. D. vniuers. liter. Monspeliensis.
1764. DE LA FARQUE, Paris.
1766. CALUET, Med. D. vniuers. lit. Cauarens. Prof. primarius.

DE CHABANON, Parif.
FRANCOIS DE NEUCHATEAU.
DE MESSANCE.
1767. EQUES DE BOUFFLER, Parif.
MARIN, Cenfor regius Maffilienfis.
1769. GAULIN, Campaniae.
PETITOT, Parmae.
1771. DE VERONNE, acad. Rom. et Florent. foc. Gratianopoli.
ANT. LAUR. DE IUSSIEU, Med. D. Prof. reg. botanices, Parif.
ROCIER, Abbas. multarum acad. fodalis.
1772. CADET, Parif.
DE KEGNAULD DE BELLESCIZES, ord. St. Ludwigii eques cet.
1773. THIÉBAULT, Parif.
BERTHOLON, Prof. phyf. experiment. Montis-Peffulani.
DE MONNIER, Abbas, Parif.
GROSSON, Marfiliae.
COSTER, Parif.
1774. RICHARD DE LA PRADE, archiater regius.
CHATTELAIN DESSERTINE.
SONNERAT, acad. fcientiar. Parif. focius. Parif.
MOVRAILLE, acad. Marfilienfis a fecretis.
COMES D'ALBON, plur. acad. focius Parif.
COSTE exercituum regiorum in america feptentrionali medicus primarius.
I. BERNOVLLI, aftronomus regius cet. Berolin.
1775. DE MARNESIA, Marchio, ord. milit. St. Ludwigii eques Parif.
DICQVEMARRE, Abbas, acad. plur. focius. Portu gratiae.
FILASSIER, Abbas, Parif.

DOMES

COMES DE BORCH, exercit. polon. praef. vrbiumque Poloniae, ord. Maltenſ. eques cet. Varſouiae.

GILBERT DE VOYSINS, Pariſ.

GVYTON DE MORVEAV, Diuioduni.

DE MARGVERITES, L. B. Nemauſinus.

PANCET, Romae.

BEAVX DE MAGUIELLES.

1776. SCHNEIDER. Pictor, ſcholaeque regiae Prof. Viennae Delphinat.

EQVES G. SHVCKBVRGH. Londini.

DVCIS, Verſaliae.

PERMENTIER, Acad. Rothomagenſ. Cenſor regius. Pariſiis.

BEGVILLET, Diuioduni.

MONTANNET DE CLAIRFONS, Pariſ.

DE LA MAILLARDIERE, Pariſ.

ANT. MONGEZ, director muſeorum et antiquitatum et hiſtoriae natur. abbatiae St. Geneuieuae Paris.

LE DAUX, Pariſ.

1777. SUE, colleg. chir. praef. et acad. chirurg. ſoc. Pariſ.

DACQUIN M. D.

1778. DE RIVERIEULX, Lugduni.

WILLEMET, Chymiae et botanices Prof. cet. Nanceii.

D'ORIGNY, Pariſ.

ANDRE MONGEZ, acad. Rothomag. cet. ſocius Pariſ.

TRESSIER, Abbas M. D. Pariſiis.

1779. FAY DE SATHONNAY, Lugduni.

DE LA HARPE, acad. Pariſ. ſoc. Pariſ.

1780. DE POUGENS, Eques, Pariſ.

RAYNAL, Abbas, Nouicaſtri.

1781. SERVAN,

1782.

1782. COMES DE BEAUHARNOIS, Parif.
1783. LE MIERRE, ibid.
JOSEPH DE MONTGOLFIER, Annonaii.
DU COLOMBIER, nobilis, fummus nofocomiorum infpector, facultatis med. Parif. director cet. Paris.
COMES DE LA CEPEDE, mufeo regio praefectus cet. Nitiobrigi.
DE CUBIERE, Eques. Parif.
BERNARD, Marfiliae.
DE FLORIAN, Parifiis.
GEORGET, Lemouici.
BERENGER, Prof. Eloquentiae Acad. Marfilienfis.
RIBOVD.
PHILIPPON DE LA MAGDELEINE, Vefontii.
DE ZACH, Gothae.
HOR. BEN. DE SAUSSURE, Prof. emer. Philofoph. cet. Geneuae.
1784. COMES DE BUFFON. Parif.
AND. MURRAY. Goettingae.
HENRICVS PRINCEPS BORVSSIAE.
MARSILIO LANDRIANI. Mediolani.
BOISSY D'ANGLAS, Nemaufi.
DE PEISSANEL. Paris.
TETRAY. Lugduni.
1785. TOLOZAN DE MONTFORT. Lugduni.
ALLIONE, M. D. director horti regii Taurinenfis cet. Parif.
FRANKLIN, Director focietatis philofoph. Philadelphiae.
GOURDIN, abbatiae De St. Ouen. bibliothecarius.
COUSIN DEPREARE. Parif.
MAGET. Berolini.
DE PASTORET. Parif.

GARDINI, M. Doct. vniuers. lit. Taurinensis Prof. etc.

LE COMTE LARCHER DE LA TAURAILLE, Paris.

DE BASSUILLE, Coloniae Allobrog.

SAMOILOWITZ, M. D. cet. Petropoli.

1786. DE RESSEGUIER, Paris.

AMOREUX, filius, Med. D. vniuers. lit. Monspel.

GUDIN, Paris.

CHAPTAL, Chymiae Prof. cet. Montis Pessulani.

S. DUX SAXO GOTHANVS.

1787. FRANZ, Med. D. acad. Lips. Prof. cet.

CRIGNON D'AUZONES, acad. Aurelianensis scientiar. soc.

DE PUS, Paris.

CORREA, Abbas, Lisboae.

SELIS, Paris.

XVII.

Elogium IOHANNIS ANTONII SCOPOLI*)

Natus est a. 1723. Caualesiis, vico primario in valle Fiemmensi principatus Tridentini, patre Franc. Antonio Locumtenente et Commissario militari Principis Episcopi, matre Claudia Catharina Gramola e familia patricia Tridentina orta. In domo patria per annos aliquot educatus, deinde curae patrui Antonii Gramolae traditus est, atque in rhetorica ac philosophia vsque ad annum aetatis decimum sextum institutus. A. 1740. in vniuersitatem litterarum Oenopontinam medicinae addiscendae causa se contulit, atque tribus annis ibi peractis prima philosophiae aeque ac medicinae laurea ornatus ad patrios rediit lares, et per aliquot menses medicinam clinicam in nosocomio Caualesio, ac Tridenti exercuit.

*) Nouvelle de Firenze N. 39. p. 612. sq.

exercuit. Precibus autem humaniſſimis a patre facile impetrauit, vt per aliquot annos Venetias ſecederet, ibique ſub directione meritiſſimi medici Lotharii Lotti aegrorum curam ſuſcepit. At ſtudium pharmaciae ac hiſtoriae naturalis, quod iam Oenoponti admodum adamarat, denuo in animo eius reuiuixit, vnde in hortis botanicis, Moroſino et Selleriano ſuam plantarum notitiam mirifice auxit, reliquaſque hiſtoriae naturalis partes etiam ibidem probe excoluit. In patriam vero rediens campos vicinos ac montanas peragrauit regiones. Alpes inprimis Tirolienſes et Carniolenſes maxima cum attentione ſcrutatus eſt, atque animalia, plantas ac mineras vbicunque locorum accurate examinauit, et de eius ſtudiis prorſus ſingularibus eius Flora et Entomologia carniolica luculentiſſimum perhibuit teſtimonium. Opportunitate autem ſibi oblata Graezium adiit comes factus Principis Epiſcopi de Sechow, Comitis Leopoldi Erneſti de Firmian, R. eccl. purpurati, ibi conſilium Vindobonam ſalutandi iniit, quo ipſi poteſtas medicinam exercendi in Auſtriacis ditionibus daretur. Igitur Vindobonae examen rigoroſiſſimum ſumma cum laude ſuſtinuit, atque diſſertationem de noua methodo plantas in claſſes referendi, defendit. Ill. van Swieten amore erga illum captus munus phyſici a magiſtratu minerarum Idrienſium aut Friulienſium in Auſtria in ipſum conferendum ſua auctoritate voluit procurare. Sed recuſauit illud munus, magis cupiens ſuo indulgere genio, et vbique hiſtoriae naturalis ſibi comparare theſauros, quare hiſtoriae naturali, chemiae ac agrariae rei omne ſuum dicauit ſtudium, atque oras auſtriacas viſitando egregias collegit ſuper res naturales obſeruationes, quae inſertae ſunt volumini ſecundo anni hiſtorico naturalis. Tandem ad protectorem ſuorum ſtudiorum VAN SWIETEN rediit, qui denuo

denuo eum omnibus modis ſuſtentauit. In eum itaque Botanices et Chymices profeſſio a 1765 Vindobonae collata eſt, quam habuerat Nic. de Iaquin, et qui factus fuerat conſiliarius rei montanae et Profeſſor metallurgiae Schemnicenſis. Primum, vt huic ſatiſfaceret muneri, chymiam metallurgicam ſtudioſae tradidit iuuentuti, atque de foſſilibus, de arte fabricandi carbones, de metallis etc. varia edidit ſcripta. Hungariam dein inferiorem permeare tentauit, vt noua luce colluſtraret hiſtoriam naturalem. Finitis his peregrinationibus a 1776. Profeſſio hiſtoriae naturalis recens fundata ipſi aſſignata eſt, et eadem tempore Profeſſio publica Ticinenſis ad eum delata, quam vna cum directione horti medici 1777. adiit. Quo quidem tempore tranſtulit Dictionarium Macqueri et Delicias Florae et Faunae Inſubricae, cuius autem continuatio morte auctoris interrupta eſt. Die autem 5 Maii anni praeteriti apoplexia correptus 7 eiuſdem placide exſpirauit. Scripta ſunt *) 1. Methodus Plantarum diſſ. inaug. Vindob. 1754. 4. 2. Flora Carniolica Vindob. 1760. 8. recuſa Vol. II. ib. 1772. 3. Entomologia Carniolica Vindob. 1763. 4. Peponis hiſtoria extat in P. II. Memor. della Soc. oec. de Pern 1768 4. Memoria ſul Queſito propoſito della Societa Gorizia, e Gradiſca, Gorizea 1769. Germanice. Vindob. 1771. 8. 6. *Einleitung zur Kenntnis und Gebrauch der Foſſilien, Riga* 1769. 8. 7. Anni tres hiſtorico - naturales Tomi III. Lipſ. 1769. 8. T. I. Germanice verſus a Gunther, Lipſ. 1770. T. II. et III. a Meulinger Vien. 1781. 8. Annus IV. hiſtorico - naturalis Lipſ. 1770. 8. 9. *Anmerkungen über die natürliche Hiſtorie 1 Band. Leipz.* 1770. 10. *Ueber die Kunſt Kohlen zu brennen* fabricare carbones. *Bern* 1771. 8. 11. De hydrargyro Hydrienſi, Ien. 1781. 8. 12. Annus V. hi-

*) N. 41. p. 642.

V. historico-naturalis. Lipſ. 1772. 8. 13. Diſſertationes ad ſcientiam naturalem pertinentes Pars I. Pragae 1772. 8. 14 Principia mineralogiae ſyſtematicae et pract. Pragae 1772. Germanice ſtudio Meidinger 1775 italice ſt. Angel. Gualandris cum annot. I. Harduini Ven. 1778. 15 Cryſtallographiae Hungaricae Pars I. Pragae 1776. 4 16. de corporum adfinitatibus. Poſonii 1777. 17. Introductio ad hiſtoriam naturalem. Prag. 1777. 8. 18. Fundamenta Chemiae. Prag. 1777. 8. et Papiae 1779. 8. 19 diſſertatione ſella differenza, che paſſa fra e metalli mineralizatti etilaruati Milano 1777 8. et in T. I. Opuſcoli ſcelti Sulle Sc. 20. Fundamenta Botanicae Papiae 1783. 8. 21. Eſperienze fiſiche ſull' alkali flogiſtico della leſſiva del ſangue in T. III. Bibl. phyſ. du Nord. 22. Dizionario di Chimica del Sig. Macquer X. T. Pavia 1783-84 23. Elementi di Chimica e di Farmacia. Pauia 1785. 8. 24. Eſarne di alcune ſorti di Pino, della terebintina, dell' Olio o lagrima d'abete, della pece nera o navale, e della reſina del Pino, in T. III. d. Memoir. de l'acad. de Turin. 1786 – 87. 25 Deliciae Florae et Faunae Inſubricae Partes III. Ticini 1785-88. f. (adhuc II Tom.)

XVIII.

Continuatio indicis librorum phyſico-medicorum qui anno 1785 prodierunt.

Collection Académique, composée de Mémoires, Actes ou Iournaux des plus célébres Académies et Sociétes Littéraires de l' Europe, concernant l' Hiſtoire Naturelle, la Botanique, la Phyſique, la Chymie, la Chirurgie, l' Anatomie, la Mécanique, etc. Tome VII. in 4. Partie Françoiſe, contenant la Suite de l' Hiſtoire et des Mémoires

moires de l'Académie Royale des Sciences de Paris; A Paris.

Mémoires de la Société des Sciences Physiques de Lausanne. Tome I. Année 1783.

Iournal de Médecine, Chirurgie et Pharmacie Militaire, publié par ordre du Roi. 2 Cahier. Avril. 1785. Paris.

Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Vol. LXXIV. For the Year 1784. Part 1. 2. London. 4.

Physikalisch-oekonomische Zeitung aufs Iahr 1785., durch eine Gesellsch. Naturforscher u. Oekonomen. Herausg. von I. C. C. LOEWE *u.* I. RIEM. *Breslau.* 8.

Iournal de Médecine, Chirurgie, pharmacie, etc. Tome 63. Paris.

Sammlungen zur Physik u. Naturgesch. von einigen Liebhabern dieser Wissenschaften 3 B. 2 St. Leipz. 8.

Vorlesungen der kurpfälzischen physikalisch-ökonomischen Gesellschaft; von dem Winter 1784. bis 1785. 1 Band mit 1 K. Mannheim, 8.

Neue Schwedische Abhandll. aus der Naturlehre etc. für das Iahr 1782. 3 Band. für das Iahr 1783. 4 Band. Uebers. von A. G. KAESTNER. *Leipzig.* 8.

Bemerkungen der kurpfälzischen physikal. ökonomischen Gesellschaft vom Iahre 1783. Nebst 2. Registern. Mannheim. 8.

Transactions of the Society, instituted at London, for Encouragement of Arts, Manufactures, and Commerce. Vol. III. London. 8.

Der Naturforscher. 21stes Stück. Halle. 8.

Medicinische Beiträge. 1ster Theil nebst 10 K. Göttingen 8. (*Ist eine Uebersetzung der* medical Communications).

Physikal. Arbeiten der einträchtigen Freunde in Wien. Aufgesammelt von I. Edlen v. Born. Des 1sten Iahrgangs 3tes u. 4tes Quartal. Wien. 4.

Medicinische Kommentarien, von einer Gesellschaft der Aerzte zu Edinburgh. 6ter Theil. Altenburg. 8.

The London medical Iournal 1785. London. 8.

Histoire et mémoires de l'académie royale des sciences, inscriptions et belles lettres de Toulouse. Tome 2e. Toulouse. 4.

Medical Transactions, published by the College of Physicians in London. Vol. III. London. 8.

Commentationes societatis regiae scientiarum Gottingensis ad a. 1783, 1784. Tomus VI. Gottingae. 4.

Acta academ. scient. Imperial. Petropol. pro anno 1781. Pars posterior. Petropoli. 4.

Verhandelingen van het Provinciaal Vtrechtsch Genootschap van Kunsten en Weeterschappen. Derde Deels, Tweede Stuk. Te Vtrecht. 8.

Verhandelingen uitgegeeven door Teyler's tweede Genootschap, Derde Stuk. Te Haarlem. 4.

Abhandlungen der schwedischen Aerzte oder Sammlung seltener Beobachtungen und Fälle aus allen Theilen der Medicin, vorzüglich aus der prakt. A. W. und Chirurgie aus dem Latein. übers. von I. I. ROEMER. 1 *Th. mit* 1 *K. St. Gallen.* 8.

Physikalische und medicinische Abhandlungen der Kayserl. Akademie der Wissensch. in Petersburg. Aus dem Lat. übers. von I. L. C. MÜMLER 3*ter B. M. K. Riga.* 8

Zusätze zu des Hrn. POUPART *Abhandl. von den Flechten. Aus dem Franz. von* I. CONRAD. *Strasburg.* 8.

Rapport des Commissaires de la Société Royale de Médecine sur le Mal rouge, ou Elephantiani. Paris.

Réflexions extraites des Registres de la Société Royale de Médecine, sur la nature et le traitement des Epidémies qui ont régné en différentes Provinces de la France, pendant le Printemo de cette Annéc. A Paris. 4.

A con-

A concise relation of the Effects of an extraordinary Styptic, lately discovered: In a series of Letters from seviral Gentlemen of the Faculty to Barth. Ruspini. Surgeon Dentist. London. 8.

Pharmacopoea Pauperum in vsum instituti clinici Hamburgensis, edita a societate medica. Editio auctior et emendatior. Hamburg. 8.

Bewährte Kinderapotheke vom ersten bis zum fünften Iahr des Alters der Kinder. Aus berühmten und bewährten Autoren kurz zusammen verfaßt und aufs treulichste gesammlet von Einem Aufrichtigsten Kinderfreunde. Frankf. am M. 8.

Saturnus rediuiuus, *eine neue Betrachtung über die Bleimittel, besonders über das Bleiextrakt. Von einem Feldwundarzte der K. K. österreich. Armeen. Wien.* 8.

Obseruations on Antimonial Preparations. With a description of a new Antimonial Powder, of peculiar Efficacy in Fevers, etc. London. 8.

Beytrag zur Geschichte der höhern Chemie oder Goldmacherkunde in ihrem ganzen Umfange, ein Lesebuch für Alchemisten, Theosophen, und Weisensteinforscher, auch für alle, die, wie sie, die Wahrheit suchen und lieben. Leipzig. 8.

Handbuch der gemeinnützigen Chemie. Leipzig. 8.

Ristretto di una Memoria sulla decomposizione dell' acqua. Firenze. 12. (auct. Fontana.)

Ehrenrettung der hermetischen Kunst etc. Erster Theil. Erfurt. 8.

Beobachtungen, Versuche und Erfahrungen über des Salpeters vortheilhafte Verfertigungsarten an jedem Orte mit den wohlfeilsten Materialien. Erste Fortsetzung. Tübingen. 8.

Nouvelles eaux minérales de Chateldon en Bourbonnois, avec des observations sur leurs effets. A Londres et à Paris. 12 (Par M. DESBRET.)

Kurze Anleitung für die Wundärzte auf dem platten Lande etc. Auf ſ. K. M. Specialbefehl herausgegeben vom Obercoll. Med. zu Berlin. Berlin. 8.

Neuer Unterricht für Wundärzte. Von einer Geſellſchaft von Wundärzten zum allgemeinen Beſten herausgegeben. Erſter Theil. Halle. 8.

Entwurf für das mediciniſche Studium. Augsburg. 8.

Einrichtung der mediciniſchen Fakultät zu Wien. Wien. 8.

Syſtematiſche Beſchreibung der Europäiſchen Schmetterlinge. Von dem Verf. des Nomenclator entomologicus. *Erſter Theil von den Tag-Schmetterlingen oder Faltern. Deſſau u. Leipzig.* 8.

The Life and Aduentures of Iohn Chriſtopher Wolf, late principal Secretary of State at Iaffanapatnam, in Ceylon; together with a Deſcription of that Iſland, its Natural Productions, and the Mannes and Cuſtoms of its Inhabitants. London. 8.

Mémoire ſur un plan a ſuivre par le Departement des Mines de ſa Majeſté le Roi de Pruſſe pour tous les Objects qui ont rapport an règne mineral des differentes provinces; preſenté le 14me Iuin 1785.

Vergnügen der Augen u. des Gemüths, in Vorſtellung einer allgemeinen Sammlung von Conchylien, welche im Meer, im ſüſsen Waſſer u. auf dem Lande gefunden werden. 3ter Theil. Zweyte vermehrte u. verbeſſerte Aufl. herausgeg. von G. W. Knorrs ſeel. Erben in Nürnberg. Nürnberg. 4.

Nomenclator entomologicus *oder ſyſtematiſches Namen-Verzeichniſs der bis jetzt bekannt gewordenen Inſekten. Leipzig u. Deſſau.* 4.

Magazin der Bergbaukunde, 1ſter Theil mit K. Dreſden. 8. (*von Hrn.* LEMPE).

A general Synopſis of Birds. Vol. 3. London. 4.

Natuurlyke hiſtorie of uitvoerige Beſchryving der Dieren, Planten en Mineraalen, volgens het Samenſtel

menſtel van den Heer LINNAEVS. Met naauwkeurige afbeeldingen. Vervolg van het derde Deels vyfde Stuk. Te Amſterdam. 8. (door den Heer HOUTTUYN.)

Bibliotheque phyſico - économique inſtructive et amuſante, années 1784 et 1785. 2 vol. in 12. de 400 pag. chacun, avec des planches en taille - douce.

Raport of Dr. Benjamin Franklin, and other Commiſſioners, charged by the King of France, with the examination of the Animal Magnetiſm, as now practiſed at Paris. Tranſlated from the French, with an Hiſtorical Introduction. London. 8.

Réponſe à l'Auteur des Doutes d'un Provincial, propoſés à MM. les Médecins Commiſſaires chargés par le Roi, de l'examen du magnétiſme animal. Londres et Paris. 8.

Les Rêves d'une Femme de Province ſur le Magnétiſme animal, ou Eſſai théorique et pratique ſur la Doctrine à la mode. A Londres et Paris. 8.

Obſervations adreſſées à MM. les Commiſſaires chargés par le Roi, de l'examen du Magnétiſme animal, ſur la maniere dont ils y ont procédés, et ſur leur rapport; par un Médecin de Province. A Londres et a Paris. 8.

Lettre de Figaro au Comte Almaviva, ſur la criſe du magnétiſme animal, avec des détails propres à fixer enfin l'opinion ſur l'inutilité de cette découverte; nouvelle Edit., précédée et ſuivie des reflexions qui ont rapport aux circonſtances préſentes; traduites de l'Eſpagnol. A Paris. 8.

Hiſtoire véritable du magnétiſme animal, ou Nouvelles preuves de la réalité de cet agent, tirées de l'ancien ouvrage d'un vieux docteur. A La Haye et à Paris. 8.

Le moralifte Mefmerien, ou Lettres philofophiques fur l'influence du magnétifme. A Londres et à Paris. 12.

Defcription de la machine électrique, négative et pofitive, de M. Nairne, avec les détails de fes applications à la phyfique, et principalement à la médecine, traduite de anglois par M. Caullet de Veaumorel - - A Paris. 8.

Remontrances des malades aux médecins de la faculté de Paris. Amfterd. 8. (*gehört zu den Schriften über den* animal. Magnetifm.)

Iournal für die Gartenkunft. 7tes Stück. Stuttgart. 8. achtes Stück famt Regifter über 5 – 8tes Stück. Ebend. 8.

An die Oekonomen von einem Oekonomen. Leipzig. 8.

Remarques fur l'*Inftruction* de M. Daubenton, *pour les bergers et pour propriétaires de troupeaux.* Brochure in 8. de 54 pages. A Amfterdam, et fe trouve à Paris, chez Gueffier. 1785. (par un berger, nommé L. Idelot.)

The Farmer's Magazine. 5 Vols. London. 8.

Inftruction fur la culture des navets, fur la maniére de les conferver, et fur les moyens de les rendre propres à la nourriture des beftiaux. Paris.

Iuriftifch - oekonom. Grundfätze von Generalverpachtungen der Domainen in den preuff. Staaten. Berlin. 8.

Praktifche Bemerkungen zur Forftwiffenfchaft. 3tes Heft. Frankf. am M. 8.

Hushallnings Iournal. Ianuar — December, 1785. Stockholm.

Abfchaffung der Hut, Trift u. Brache, in den Sächf. Coburgifchen Landen etc. Coburg. 8.

Der Hausvater in fyftemat. Ordnung vom Verf. der Hausmutter. 3ter u. 4ter Band. Leipzig. in 8. (von Hrn. Germershaufen.)

Nothwendige Anſtalten zur Vermehrung, Verbeſſerung u. Verſchönerung der Pferde-Rindvieh-Schaf-Geiſs- u. andrer Thierzuchten etc. Frankf. und Leipzig. 8. (von F. C. BAUMANN).

Abhandlung über den Zuſtand der gegenwärtigen Aufklärung in der Oekonomie etc. mit einer Vorrede vom Prof. KARSTEN *in Bützow. Roſtock.* 8.

Abhandlung von holzſparenden Stubenöfen, 3ter Theil von holzſparenden Küchen- u. andern ökonomiſchen Feuern. Dreſden. 8.

Die beſten Mittel zuverläſsiger Verbeſſerungen der Feldwirthſchaft. Leipzig. 8.

Sammlung der vorzüglichſten Schriften aus der Thierarzney. Erſter B. von I. KNOBLOCH. *Prag.* 8.

Leitung für anfangende praktiſche Aerzte u. Wundärzte. 1 Theil. Leipzig, 8. (*Von Ruland.*)

Nouvelles inſtructions, bibliographiques, hiſtoriques et critiques de Médecine et de Chirurgie, ou Recueil raiſonné de tout ce qu'il importe d'apprendre chaque année pour être au courant des connoiſſances relatives à l'Art de guérir. Année 1785. Paris. 12.

Mémoire de M. Demours, fils, docteur-régent de la faculté de médecine de Paris, et médecin-oculiſte du roi en ſurvivance, lu à l'aſſemblée dite Prima Menſis, le Ier. Nov. 1784, avec le rapport des commiſſaires nommés par la faculté de médecine de Paris, pour examiner un inſtrument inventé par M. Demours, fils, et propre à faciliter la ſection de la cornée dans l'opération de la cataracte, lu à l'aſſemblée dite Prima Menſis, le Ier. Décembre 1784. Paris. 4.

Remontrances des Malades aux Médecins de la Faculté de Paris. A Amſterdam et à Paris. 8.

Hydrographie nouvelle, ou deſcription des Bains hydrauliques médicinaux de toutes les eſpèces;

c'eſt-à-dire par diſtillation, etc., ſur un mécaniſme inconnu iuſqu'à préſent. Paris. 8. (Par Mr. LAUGIER, M. D.)

Anecdotes hiſtoriques, littéraires et critiques ſur la Médecine, la Chirurgie et la Pharmacie. 2 voll. in 12. Amſterdam et Paris.

Vorleſungen für die mittlere Jugend über den menſchl. Körper und die Mittel ihn geſund zu erhalten. 1 u. 2. Theil. Lübeck. 8.

Beyträge zur Paſtoralmedicin. Halle. 8.

Briefe mediciniſchen Innhalts, zum Unterricht u. Vergnügen für diejenigen, welche keine Aerzte ſind. Quedlinburg u. Blankenburg. 8.

Kurzer Abriſs der Univerſitätsſtudien für junge Studirende, als auch der Arzneykunde Befliſſene, nebſt einem Verzeichnis der darzu gehörigen vorzüglichen Bücher. Stuttgard. 8.

Memoriam viri nob. ampl. exp. IO. FR. LOBSTEINII, Med. D. et P. P. O. etc. Argentorati die XI Octobr. 1784 pie defuncti, Vniuerſitas Argent. ciuibus et exteris commendat. Argentorati. fol.

Mediciniſcher Briefwechſel, von einer Geſellſch. Aerzte herausgeg. Erſtes Stück. Halle. 8.

Theſaurus medicus: ſiue diſputationum in acad. Edinenſi ad rem medicam pertinentium delectus ab ill. ſociet. regia medica Edinenſi habitus. vol. 3. et 4. Edinburgi. 8.

Les rêves d'une femme de Province, ſur le magn. an., ou Eſſai theorique et pratique ſur la doctrine. à la mode. Londres. 8.

Obſeruation à MM. les Commiſſaires chargés etc. ſur la manière dont ils ont procédé ſur le rapport, par un médecin de Province. Londres. 8.

Hiſtoire veritable du magn. an., ou nouvelles preuves de la réalité de cet agent, tirés de l'ancien ouvrage d'un vieux Docteur. A. la Haye. 8.

Corre-

Correſpondance de M. M. ſur les nouvelles découvertes du baquet octogone, de l'homme-baquet, et du baquet moral etc. Paris. 12.

Beſchreibung einiger zum Gebrauch der dephlogiſtiſirten Luft bei dem Blasrohr u. Schmelzfeuer eingerichteten Maſchinen, ſammt einer Anweiſung, ſich die dephlogiſtiſirte Luft in Menge zu verſchaffen. Tübingen. 8.

Thoughts on the further Improvement of Aeroſtation etc. London. 8.

Phyſicaliſche Briefe über den Veſuv u. die Gegend von Neapel. Leipzig. 8.

Notice raiſonnée des ouvrages de G. Schott, contenant des obſeruations curieuſes ſur la phyſique expérimentale, l'hiſtoire naturelle et les arts. Par M. l'abbé M * * *. Paris.

Thoughts on the Properties and Formation of the different Kinds of Air. London. 8.

Abercrombie, Iohn, The Propagation and Botanical Arrangements of Plants and Trees. 2 Vols London. 12.

Abbildung aller oeconomiſchen Pflantzen 1tes Hefft.

Abhandlung über den Zuſtand der gegenwärtigen Aufklärung in der Oeconomie und deren Nutzen für practiſche Landwirthe 8. *Roſtock.*

— von Verbeſſerung und Landwirthſchafft in Bairen 4. *Munchen.*

Abhandlung der Holtzſparenden Stubenöfen 3*ter Theil* 8. *Dresden.*

Abhandlungen der boehmiſchen Geſellſchaft der Wiſſenſchaften aufs Iahr 1785. *mit K.* 4. *Prag.*

— — der ſchwediſchen Aerzte; oder Sammlung ſeltener Beobachtungen und Fälle aus allen Theilen der Mediçin, von IOH. ROEMER 1*ter Theil mit K.* 8. *St. Gallen.*

Abſchaffung der Huth, Trift und Brache in den coburgiſchen Landen 8. Koburg.

Ackercatechiſmus, allgemeiner vollſtändiger, für Cameraliſten, Oeconomen und Landſchulen. 2ter Band. 8 Küſtrin.

I. F. ACKERMANN diſſ. reſp. I. N. ROHDE, de praecipuo antimonii vſu medico. Kiliae. 4.

EIVSD. progr. Pleuritidis biliofae breuis adumbratio. Ibid. 4.

Acta noua vpſalienſia Vol. IV. 4. Vpſaliae.

Adams, Georg, Verſuch über die Electricität aus dem Engliſchen 8. Leipzig.

Aerzte, die, eine mediciniſche Wochenſchrift, Erſtes Iahr 1785 8. Hamb. und Lübeck.

AIKIN, IAMES, M. D. A manual of materia medica. London. 12.

Aitken's principles of midwifery or puerperal medicine. Second edition. Edinburgh. 8.

Allionio, Carolo, Flora pedemontana, ſiue enumeratio methodica ſtirpium indigenarum Pedemontii, Tom. 1. 2. 3. Aug. Taurin. fol.

E. ALANSONS *practiſche Bemerkungen über die Amputation, nebſt* H. PARKS *Nachricht von einer neuen Methode, einige Krankheiten des Knie- u. Ellenbogengelenks zu behandeln. 2 Theile. Aus dem Engl. Gotha. 8.*

Almanach für Scheidekünſtler und Apotheker VII. *Iahrgang 8. Weimar.*

ALTHOFF, L. CHRO. obſeruat. de febre petechiali, diſſ. Gotting.

ANDRY'S *Unterſuchungen über die Wuth nach dem Biſſe toller Thiere. Aus dem Franz. Leipzig. 8.*

ANDRY *u.* THOVRET *Beobachtungen u. Unterſuchungen über den Gebrauch des Magnets in der Arzneykunſt. M. 2. K. Aus dem Franz. Leipzig. 8.*

Ankün-

Ankündigung eines Cameral- und Handelsinstituts, oder eine Vorbereitungsschule für Cammeralisten Kaufleute und Oeconomen. 8. *Breslau.*

Anleitung, kurtze, für Wundaerzte auf dem platten Lande, wie solche bey der Kur der innerlichen Kranckheiten verfahren sollen, 8. *Berlin.*

Anstalten, nothwendige, zur Vermehrung, Verbesserung und Verschönerung der Pferde, Rindvieh-Schaf- und andrer Thierzuchten ohne Ausarten 8. *Frankf.*

Antigoulard *in Wahrnehmungen über Misbrauch und Vnsicherheit des Bleyextracts* 1. *Theil* 8. *Wien.*

Anweisung wie man Kinder von ihrer Geburts-Stunde an bis zu einem gewissen mannbaren Alter erziehen soll, dass sie gesund bleiben. 8. *Wien.*

APPELBLADS, ION. *Beschreibung seiner Reise durch Ober-Niedersachsen und Hessen aus dem Schwedischen* 8. *Berlin.*

Arbeiten, physicalische, der einträchtigen Freunde in Wien 1. *Iahrg.* 3. *u.* 4*tes Quartal* 4. *Wien.*

Archiv der Insectengeschichte mit gemal. Kupfern 6*ter Heft,* 4. *Züreh.*

ARNEMANN, I. *über die Reproduction der Nerven* 8. *Gött.*

— — experimentorum circa redintegrationem partium corporis in viuis animalibus institutorum prodromus 8. Goett.

— F. commentatio de oleis vnguinosis 4. ibid.

ARNOLDS *Reise nach Mirazell in Steyermark. M. K.* 4. *Wien.*

Arzt, der philosophische, 4*s Heft. n. Aufl.* 8. *Berlin.*

Auszüge aus allen Theilen der Landwirthschaftlichen Beyträge, herausgegeben von I. F. MEIERS 1 *Theil,* 8. *Frankf.*

Awertimento generale intorno alla preservazione e alla cura della idrofobia 4. Gorz.

AZE, C. G., *Naturlehre für Frauenzimmer n. Aufl.* 8. *Breslau.*

AZIR MR. d', traité d'anatomie de phyſiologie avec des planches coloriées preſentant ou naturell les organes del homme et des animaux Tome 1. Fol. Paris.

BALDINGER, E. G. *mediciniſches Iournal* I *B.* 4. 5. 6. *Stück* II. *B.* 1--6. *Göttingen.*

— *Ueber das Wunderbare in der Medicin* 4, *Caſſel.*

— E. G. *neues Magazin für Aerzte* 7. *B.* 3. 4. *St.* 8. *Leipzig.*

— Hiſtoria mercurii et mercurialium medica Libellus II. 8, Goetting. Lib. III. IV. Caſſel.

— hiſtoria mercurii medica continuata. Caſſel. 8.

BALFOVR, FRANCIS, A Treatiſe on the influence of the Moon in fevers, Edinburgh. 8.

BALFOVR *von dem Einfluſs des Mondes auf die Fieber aus d. Engl.* 8. *Straſb.*

BALIN, M. l'art de guérir les hernies ou les deſcentes; ouvrage vtile aux perſonnes attaquées de ces maladies, et dans lequel on trouvera la meilleure méthode de conſtruire des bandages convenables à leur curation. Troiſieme édit. corrigée, et augmentée d'un vocabulaire françois, Paris. 12.

BANAV, M. Obſervations ſur différens moyens propres à cómbattre les Fiévres putrides et malignes, et à préſerver de leur contagion. 3 Edit. A Amſterd. et à Paris. 8.

BALTHASAR, ANT. *chirurgiſche Krankheitslehre, in welcher die Natur, Urſachen und Wirkungen der Krankheiten vorgetragen werden, aus dem Holländiſchen,* 2. *Theile* 8. *Wien.*

BALTHAZAARS *Sammlung einiger wichtigen chirurgiſchen Wahrnehmungen, aus eigener Erfahrung. nebſt*

nebſt einer Abhandl. von Wy. aus dem Holländiſchen 8. *Leipzig.*

BARBVT, I., The Genera Vermium exemplified by various ſpecimens of Animals contained in the Orders of the Inteſtina et Mollufca Linnaei. Drawn from Nature, London. 4.

BARISANIS, I. *phyſikaliſchchymiſche Vnterſuchung des Gaſteiner Wildbades mit K.* 8. *Salzburg*

BATH, ROBERT, An Eſſay on the Medical Character, with a view to define it. To which is ſubjoined, Medical Commentaries and Obſeruations, adapted to ſeveral caſes of indiſpoſed health. London. 8.

BATT, WILH. Pharmacopoea ſeu formulae ſelectae medicamentorum ad normam medicinae hodiernae adaptatorum 8. Genua.

BAVMANNS, L. A. *Entwurf der Naturlehre u. Naturgeſchichte zum Gebrauch der Schulen, Brandenburg.* 8.

BECKMANNS, I. *oeconomiſchphyſicaliſche Bibliothek* 13. B. 4. 14. *B.* 4. *St.* 8. *Göttingen.*

— *Beyträge zur Geſch. der Erfindung* 2. *B.* 1 *St. Leipzig* 8.

— *Grundriſs zu Vorleſungen über die Naturlehre* 2*te, verbeſſerte u. vermehrte Ausgabe. Göttingen.* 8.

— *Anweiſung zu einer pfleglichen Forſtwiſſenſchaft. Dritte Auflage; Chemnitz.* 4. (*Iſt der zweyte Theil ſeiner Verſuche von der Holzſaat.*)

BELL, B. Illuſtrated with Copper - plates. Vol. III. London. 8.

BELLEVAL, PIERRE RICHER DE, Opuſcules etc. auxquels on a joint un Traité d' Olivier de Serres, ſur la maniére de travailler l' écorce de mûrier blanc. Nouvelle edition, d' aprés les Exemplaires de la Bibliothéque du Roi, par M. BROVSSONET. Paris. 8.

Bemer-

Bemerkungen der Kurpfälzisch-oeconomischen Gesellschaft von Iahr 1782. 1783. *mit systematischem Register über alle* 16. *Baende* 8. *Manheim.*

— *practische, und Geheimnisse die Haushaltung betreffend* 2. *Theile Quedlinb.*

— *vermischte medicinische und chirurgische, über verschiedene Krankheiten der Brust und des Unterleibes von* C. G. ESCHENBACH *2te Sammlung m. K.* 8. *Leipzig.*

BENEKENDORFS *von, kleine oeconomische Reisen,* 1 *B.* 8. *Zullichau.*

— *Abhandlung der Lehre von richtiger Bedüngung der Felder, Cüstrin.*

EIVSD. *kleine oekonomische Schriften ib. e.*

BERGERET, Phytonomatotechnie universelle 12 et 13 IEME Cahiers in folio chez Didot le jeune.

BERGIVS, BENGT Tal om Läckerheter Både i sig sjelfva sådana och för sådana ansedde genom Folkslags bruk och inbillning, hållet för Kong. Vet. Acad. – Stockholm. 8.

BERGMANNS, IOS. *Anfangsgründe der Naturgeschichte* 3. *Theile* 8. *Mainz.*

— *Kurzer Vnterricht in den Naturwissenschaften* 8. *ebend.*

— TORB. *kleine physische und chymische Schrifften mit Anmerkungen D. Tabors* 3. *Theil,* 8. *Frankf.*

— *A Dissertation on Elective Attractions. Translated from the Latin. London.* 8.

Bericht der von dem Könige von Frankreich ernannten Bevollmächtichten zur Vntersuchung des thierischen Magnetismus 8. *Altenb.*

BERNSTEINS *practisches Handbuch für Wundärzte* 8. 1 *Th. Leipzig.*

BERTHOLON DE ST. LAZARE, *über die Electricität, in Beziehung auf die Pflanzen, die Mittel, die Electricität*

ktricität zum Nutzen der Pflanzen anzuwenden. m. K. aus dem Französischen 8. *Leipzig.*

BERTHOLON, M. l'Abbé, Nouvelles preuves de l' efficacité des Para-Tonnerres. Montpellier. 4.

Beschreibung in systematischer Ordnung zu den Abbildungen der merkwürdigsten Thiere fortg. von I. F. W. HERBST *VI. B.* 4. *VII. B.* 1. *St. Berlin.*

— *systematische, der europäischen Schmetterlinge* 8. *Dessau.*

Beschreibung einiger zum Gebrauch der dephlogistisirten Luft m. K. 8. *Tübingen.*

Betrachtung über die Gährung und die dadurch erhaltenen Produkte und Edukte, 8. *Halle.*

BEYERS *gründlicher Unterricht vom Bergbaue nach Anleitung der Markscheidekunst von* I. F. LEMPE, 8. *Altenb.*

Beyträge zur Gescichte der höhern Chymie 8. *Leipzig.*

— *Zur Landwirthschaftwsissenschaft* 7. *B.* 1 – 12. *St.* 8. *Berlin.*

Beyträge, vermischte, zur physicalischen Erdbeschreibung 5. *B.* 2. 3. 4. *St.* 8. *Brandenb.*

Beytrag zur Verbesserung der Arzneilichen Hülfe auf dem Lande 8. *Quedlinb.*

Bibliothek der wichtigsten practischen Aerzte des 7ten Jahrhunderts. Gröstentheils in kernhaften Auszügen mit den neuesten Erfahrungen bereichert, aus verschiedenen Sprachen, 1 *B.* 8. *Leipzig.*

BINDHEIMS, I. I., *Rapsodien der philosophischen Pharmakologie, nebst einer Anleitung zur theoretisch praktischen Chemie, u. einer Tabelle über die Experimental - Pharmazie, Berlin.* 8.

BLANCHARD, *A. Versuch von Ermahnungen für die verschiedenen Zustände der Kranken aus dem Frantzösischen, und mit einem Anhange von* F. M. FEDER, 8. *Bamberg.*

Reliqua proxime.

Conten-

Contenta in hac parte.